Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
ELEANOR SHARPSTON
της 26ης Φεβρουαρίου 2015[1]

Υπόθεση C-176/13 P

Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
κατά
Bank Mellat
και
Υπόθεση C-200/13 P
Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
κατά

Bank Saderat Iran

«Αιτήσεις αναιρέσεως — Περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν, με σκοπό την παρεμπόδιση της διαδόσεως των πυρηνικών όπλων — Πρόσωπα και οντότητες που υπόκεινται σε δέσμευση κεφαλαίων και οικονομικών πόρων — Αιτιολογία των μέτρων περί εγγραφής των πρωτοδίκως προσφευγουσών — Διαδικασία λήψεως των μέτρων — Πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως»

1. Αμφότερες οι παρούσες αιτήσεις αναιρέσεως έχουν ασκηθεί από το Συμβούλιο (της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή ΕΕ) κατά αποφάσεων του Γενικού Δικαστηρίου[2], με τις οποίες ακυρώθηκε σειρά μέτρων του Συμβουλίου, καθόσον περιελάμβαναν τα ονόματα δύο ιρανικών τραπεζών (ήτοι της Bank Mellat και της Bank Saderat Iran· στο εξής: τράπεζες) στους καταλόγους των προσώπων ή οντοτήτων των οποίων τα κεφάλαια και οι οικονομικοί πόροι έπρεπε να δεσμευτούν στο πλαίσιο περιοριστικών μέτρων κατά του Ιράν, με σκοπό την παρεμπόδιση της διαδόσεως των πυρηνικών όπλων.

2. Ειδικότερα, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι με τις αποφάσεις αυτές το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, καθώς:

— δέχθηκε ότι οι τράπεζες (τις οποίες το Συμβούλιο θεωρεί ιρανικούς κρατικούς φορείς) μπορούν να επικαλεστούν την προστασία και τις εγγυήσεις περί θεμελιωδών δικαιωμάτων·

— εξέτασε έκαστο σκέλος της αιτιολογίας του Συμβουλίου χωριστά και όχι συνδυαστικά στο σύνολό τους·

— έκρινε ότι έπρεπε οι τράπεζες να έχουν αποκτήσει πρόσβαση στις υποβληθείσες από τα κράτη μέλη προτάσεις περί εγγραφής στον κατάλογο·

— αποφάνθηκε ότι το Συμβούλιο όφειλε να ελέγξει τον πρόσφορο χαρακτήρα και το βάσιμο των αποδεικτικών στοιχείων πριν από την έκδοση της πρώτης περί εγγραφής αποφάσεως· και

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η αγγλική.

2 — Αποφάσεις Bank Mellat κατά Συμβουλίου (T-496/10, EU:T:2013:39, στο εξής: Bank Mellat) και Bank Saderat Iran κατά Συμβουλίου (T-494/10, EU:T:2013:59, στο εξής: Bank Saderat Iran) (στο εξής: αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις).

— δεν έλαβε υπόψη αποφάσεις (ΑΣΑΗΕ) του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών (στο εξής: Συμβούλιο Ασφαλείας) ούτε το γεγονός ότι ορισμένες πληροφορίες προέρχονταν από εμπιστευτικές πηγές πληροφοριών και εκθέσεις.

Πολιτικό και νομικό υπόβαθρο

3. Με την ΑΣΑΗΕ 1737[3], το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέφρασε σοβαρές ανησυχίες σχετικά με το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν και αποφάσισε, στην παράγραφο 12, ότι το σύνολο των κρατών οφείλει να δεσμεύσει κεφάλαια, χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία και οικονομικούς πόρους που ανήκουν ή ελέγχονται από τα πρόσωπα ή τις οντότητες που ορίζονται στο παράρτημά του ως εμπλεκόμενα με διάφορους τρόπους στο εν λόγω πρόγραμμα. Στις κατονομαζόμενες οντότητες περιλαμβάνονται ο Οργανισμός Ατομικής Ενέργειας του Ιράν (στο εξής: AEOI), η Mesbah Energy Company (στο εξής: MEC) και ο Οργανισμός Αμυντικών Βιομηχανιών (στο εξής: OID). Περαιτέρω, με την ΑΣΑΗΕ 1747[4] ενεγράφησαν η Novin Energy Company (στο εξής: Novin), καθώς και σειρά οντοτήτων που συνδέονται με τον Οργανισμό Αεροδιαστημικής Βιομηχανίας (στο εξής: AIO), περιλαμβανομένου του Sanam Industrial Group (στο εξής: SIG). Ούτε ο ίδιος ο AIO ούτε οι τράπεζες κατονομάστηκαν με την απόφαση αυτή, ενώ δεν κατονομάστηκαν με ή δυνάμει οποιασδήποτε μεταγενέστερης ΑΣΑΗΕ.

4. Το Συμβούλιο της ΕΕ εφάρμοσε τις εν λόγω ΑΣΑΗΕ ιδίως με τον κανονισμό 423/3007[5], το άρθρο 7 του οποίου επέβαλε τη δέσμευση του συνόλου των κεφαλαίων και των οικονομικών πόρων που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή τελούν υπό τον έλεγχο προσώπων, οντοτήτων και οργανισμών που απαριθμούνται στα παραρτήματα IV και V. Οι απαριθμούμενοι στο παράρτημα IV ορίστηκαν δυνάμει της παραγράφου 12 της ΑΣΑΗΕ 1737, ενώ οι απαριθμούμενοι στο παράρτημα V αναγνωρίστηκε ότι:

«α) συμμετέχουν, συνδέονται άμεσα με ή παρέχουν στήριξη στο Ιράν για τις ευαίσθητες πυρηνικές του δραστηριότητες όσον αφορά τη διάδοση πυρηνικών όπλων· ή

β) συμμετέχουν, συνδέονται άμεσα με ή παρέχουν στήριξη στο Ιράν για την ανάπτυξη συστημάτων εκτόξευσης πυρηνικών όπλων· ή

γ) ενεργούν, εξ ονόματος ή υπό την καθοδήγηση, προσώπου, οντότητας ή οργανισμού που αναφέρονται στα στοιχεία α) ή β)· ή

δ) είναι νομικά πρόσωπα, οντότητες ή οργανισμοί οι οποίοι τελούν υπό την κατοχή ή τον έλεγχο προσώπου, οντότητας ή οργανισμού που αναφέρονται στα στοιχεία α) ή β), συμπεριλαμβανομένου με παράνομα μέσα.»

5. Οι τράπεζες δεν είχαν αρχικώς εγγραφεί στον κατάλογο του παραρτήματος V.

6. Με το άρθρο 7, παράγραφος 3, απαγορεύτηκε η διάθεση κεφαλαίων ή οικονομικών πόρων, είτε άμεσα είτε έμμεσα, στα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, οντότητες ή οργανισμούς που απαριθμούνται στα παραρτήματα IV και V. Ωστόσο, με το άρθρο 12, παράγραφος 2, ορίστηκε ότι η απαγόρευση αυτή δεν θεμελιώνει καμία ευθύνη των οικείων φυσικών ή νομικών προσώπων ή οντοτήτων, εάν δεν γνώριζαν, ούτε είχαν εύλογη αιτία να υποπτευθούν ότι με τη δράση τους θα την παρέβαιναν.

3 — Απόφαση 1737 (2006) του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθείσα κατά την 5612η σύνοδό του, της 23ης Δεκεμβρίου 2006.

4 — Απόφαση 1747 (2007) του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθείσα κατά την 5647η σύνοδό του, της 24ης Μαρτίου 2007.

5 — Κανονισμός (ΕΚ) 423/2007 του Συμβουλίου, της 19ης Απριλίου 2007, σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ L 103, σ. 1), όπως μεταγενέστερα τροποποιήθηκε.

7. Επισημαίνοντας ότι το Ιράν ούτε είχε συνεργαστεί ούτε είχε συμμορφωθεί προς τις απαιτήσεις του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας (στο εξής: ΔΟΑΕ) και τις ΑΣΑΗΕ, και είχε κατασκευάσει εγκατάσταση εμπλουτισμού ουρανίου στο Qom, το Συμβούλιο Ασφαλείας εξέδωσε την ΑΣΑΗΕ 1929[6]. Στην παράγραφο 21, κάλεσε όλα τα κράτη να «αποτρέψουν την παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών», περιλαμβανομένης της μεταβιβάσεως περιουσιακών στοιχείων ή πόρων, εάν «διαθέτουν στοιχεία βάσει των οποίων εικάζεται ευλόγως ότι οι συγκεκριμένες υπηρεσίες, τα περιουσιακά στοιχεία ή οι πόροι ενδέχεται να συμβάλουν στις πυρηνικές δραστηριότητες του Ιράν τις ικανές να συντελέσουν στη διάδοση φορέων πυρηνικών όπλων, […] μεταξύ άλλων μέσω της δεσμεύσεως οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου ή πόρου επί του εδάφους τους […] που συνδέεται με τέτοιες δραστηριότητες […] και μέσω της ασκήσεως ενισχυμένης εποπτείας για την αποτροπή κάθε τέτοιας συναλλαγής […]». Με το παράρτημα Ι της αποφάσεως αυτής ορίστηκαν άτομα και οντότητες που ενέχονται σε δραστηριότητες πυρηνικών ή βαλλιστικών πυραύλων, περιλαμβανομένης της «First East Export Bank, PLC [(FEE Bank), η οποία] τελεί υπό την κυριότητα και τον έλεγχο ή ενεργεί εξ ονόματος της [Bank] Mellat. Τα τελευταία επτά χρόνια, η [Bank] Mellat μεσολάβησε σε συναλλαγές εκατοντάδων εκατομμυρίων δολαρίων για λογαριασμό ιρανικών πυρηνικών, πυραυλικών και αμυντικών οντοτήτων».

8. Κατόπιν αυτού, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης εξέδωσε την απόφαση 2010/413[7]. Το άρθρο 20, παράγραφος 1, στοιχεία α′ και β′, της αποφάσεως αυτής επέβαλε τη δέσμευση του συνόλου των κεφαλαίων και των οικονομικών πόρων που βρίσκονται στην ιδιοκτησία ή κατοχή ή υπό τον έλεγχο των προσώπων, οντοτήτων και οργανισμών που απαριθμούνται στα παραρτήματα Ι και ΙΙ. Οι απαριθμούμενοι στο παράρτημα Ι (άρθρο 20, παράγραφος 1, στοιχείο α′) ορίστηκαν βάσει των εφαρμοστέων ΑΣΑΗΕ, ενώ οι απαριθμούμενοι στο παράρτημα ΙΙ (άρθρο 20, παράγραφος 1, στοιχείο β′)

«[…] ασχολούνται ή έχουν άμεση σχέση με ή υποστηρίζουν τις ικανές να συντελέσουν στη διάδοση πυρηνικές δραστηριότητες του Ιράν ή την ανάπτυξη φορέων πυρηνικών όπλων, συν τοις άλλοις μέσω συνεργίας στην προμήθεια των απαγορευμένων ειδών, αγαθών, εξοπλισμών, υλικών και τεχνολογιών, ή προσώπων και οντοτήτων που ενεργούν εξ ονόματός τους ή υπό την εποπτεία τους ή οντοτήτων των οποίων έχουν την κυριότητα ή τις οποίες ελέγχουν, μεταξύ άλλων με παράνομα μέσα, ή προσώπων και οντοτήτων που βοήθησαν τα κατονομαζόμενα πρόσωπα ή οντότητες να αποφύγουν τις κυρώσεις των ΑΣΑΗΕ 1737 (2006), ΑΣΑΗΕ 1747 (2007), ΑΣΑΗΕ 1803 (2008) [8] και ΑΣΑΗΕ 1929 (2010) ή της παρούσας απόφασης, καθώς και [...] οντοτήτων που τελούν υπό την κυριότητα ή τον έλεγχό τους ή που ενεργούν εξ ονόματός τους, όπως απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ.»

9. Το άρθρο 23, παράγραφος 2, της αποφάσεως 2010/413 ορίζει: «[τ]ο Συμβούλιο, αποφασίζοντας ομόφωνα κατόπιν προτάσεων των κρατών μελών ή του Ύπατου Εκπροσώπου της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας, καταρτίζει τον κατάλογο του παραρτήματος ΙΙ και εγκρίνει τις σχετικές τροποποιήσεις».

10. Αμφότερες οι τράπεζες κατονομάζονται στο παράρτημα ΙΙ.

11. Για την Bank Mellat παρέχεται η εξής αιτιολογία: «[η Bank] Mellat παρέχει με τη συμπεριφορά της στήριξη και διευκόλυνση στα προγράμματα πυρηνικών και βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν. Έχει παράσχει τραπεζικές υπηρεσίες σε οντότητες των καταλόγων των ΗΕ και της ΕΕ, ή σε οντότητες που ενεργούν εξ ονόματος ή υπό την εποπτεία τους. Πρόκειται για τη μητρική της First East Export Bank που κατονομάζεται δυνάμει της ΑΣΑΗΕ 1929».

6 — Απόφαση 1929 (2010) του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθείσα κατά την 6335η σύνοδό του της 9ης Ιουνίου 2010.

7 — Απόφαση 2010/413/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και για την κατάργηση της κοινής θέσης 2007/140/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 195, σ. 39, και διορθωτικό ΕΕ 2010, L 197, σ. 19).

8 — Απόφαση 1803 (2008) του Συμβουλίου Ασφαλείας εκδοθείσα κατά την 5848η σύνοδό του της 3ης Μαρτίου 2008.

12. Για την Bank Saderat Iran παρέχεται η εξής αιτιολογία: «[η Bank] Τράπεζα Saderat είναι κρατική ιρανική τράπεζα (το ιρανικό κράτος κατέχει το 94 %). Η Bank Saderat έχει παράσχει υπηρεσίες σε οντότητες που αναλαμβάνουν προμήθειες για τα ιρανικά προγράμματα πυρηνικών και βαλλιστικών πυραύλων, οι οποίες έχουν κατονομαστεί δυνάμει της ΑΣΑΗΕ 1737. Η Bank Saderat διαχειρίζεται τις πληρωμές και εγγυητικές επιστολές της OID (κατά της οποίας θεσπίζει κυρώσεις η ΑΣΑΗΕ 1737) και της Iran Electronics Industries [IEI] μέχρι πρόσφατα, τον Μάρτιο του 2009. Η [Bank] Saderat προμήθευσε εγγυητική επιστολή για λογαριασμό της σχετιζόμενης με τα πυρηνικά του Ιράν [MEC] (που εν συνεχεία υπήχθη στις κυρώσεις της ΑΣΑΗΕ 1737)».

13. Ταυτοχρόνως, με τον εκτελεστικό κανονισμό 668/2010 [9] ενεγράφησαν οι τράπεζες στον κατάλογο του παραρτήματος V του κανονισμού 423/2007. Η παρασχεθείσα αιτιολογία ταυτίζεται με αυτήν της αποφάσεως 2010/43.

14. Στις 25 Οκτωβρίου 2010, το Συμβούλιο τροποποίησε τα ισχύοντα περιοριστικά μέτρα, εκδίδοντας την απόφαση 2010/644 [10] και τον κανονισμό 961/2010 [11].

15. Στο προοίμιο της αποφάσεως 2010/644 τόνισε ότι είχε επανεξετάσει πλήρως τον κατάλογο των προσώπων και οντοτήτων που αναγράφονται στο παράρτημα ΙΙ της αποφάσεως 2010/413, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν οι ενδιαφερόμενοι. Είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι, πλην δύο εξαιρέσεων, τα απαριθμούμενα πρόσωπα και οι οντότητες έπρεπε να εξακολουθήσουν να υπόκεινται στα ειδικά περιοριστικά μέτρα που προβλέπονται στην απόφαση 2010/43, καθώς και ότι έπρεπε να τροποποιηθούν οι καταχωρίσεις του καταλόγου ως προς ορισμένες οντότητες. Οι τράπεζες συνέχισαν να περιλαμβάνονται στον κατάλογο του νέου παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως 2010/43, με αιτιολογία κατ' ουσίαν ίδια με αυτήν της προηγούμενης διατυπώσεως, πλην του ότι η Bank Mellat δεν χαρακτηριζόταν πλέον ως κρατική τράπεζα και η Bank Saderat Iran αναφερόταν απλώς ως «ανήκ[ουσα] εν μέρει στην Ιρανική Κυβέρνηση», ενώ απαλείφθηκε η προηγούμενη αναφορά στον έλεγχο κατά 94 %.

16. Το άρθρο 16, παράγραφος 1, του κανονισμού 961/2010 υιοθέτησε τα κριτήρια του άρθρου 20, παράγραφος 1, στοιχείο α', της αποφάσεως 2010/413 (ορισμός δυνάμει των ΑΣΑΗΕ) και όρισε ποιοι έπρεπε να απαριθμηθούν στο παράρτημα VII, ενώ το άρθρο 16, παράγραφος, 2, στοιχεία α' και β', υιοθέτησε τα κριτήρια του άρθρου 20, παράγραφος 1, στοιχείο β', της αποφάσεως 2010/43 και όρισε ποιοι έπρεπε να απαριθμηθούν στο παράρτημα VIII. Το άρθρο 32, παράγραφος 2, προέβλεψε απαλλαγή από την ευθύνη ομοίως προς το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 423/2007. Οι τράπεζες περιελήφθησαν στον κατάλογο του παραρτήματος VIII, με αιτιολογία ίδια με αυτή του νέου παραρτήματος ΙΙ της αποφάσεως 2010/43.

17. Την 1η Δεκεμβρίου 2011, το Συμβούλιο εξέδωσε την απόφαση 2011/783 [12] και τον εκτελεστικό κανονισμό 1245/2011 [13], τροποποιώντας αντιστοίχως το παράρτημα ΙΙ της αποφάσεως 2010/413 και το παράρτημα VIII του κανονισμού 961/2010. Στο προοίμιο εκάστης πράξεως τόνισε ότι είχε επανεξετάσει πλήρως τον κατάλογο των προσώπων και οντοτήτων που αναγράφονται στο οικείο παράρτημα, λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν οι ενδιαφερόμενοι, καθώς και ότι είχε καταλήξει πως τα απαριθμούμενα πρόσωπα και οι οντότητες έπρεπε να εξακολουθήσουν να υπόκεινται στα προβλεπόμενα ειδικά περιοριστικά μέτρα.

9 — Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 668/2010 του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 7, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 σχετικά με ορισμένα περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ L 195, σ. 25).

10 — Απόφαση 2010/644/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2010, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και για την κατάργηση της κοινής θέσης 2007/140/ΚΕΠΠΑ (ΕΕ L 281, σ. 81).

11 — Κανονισμός (ΕΕ) 961/2010 του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2010, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) 423/2007 (ΕΕ L 281, σ. 1).

12 — Απόφαση 2011/783/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2011, για την τροποποίηση της απόφασης 2010/413/ΚΕΠΠΑ για περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ L 319, σ. 71).

13 — Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 1245/2011 του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2011, για την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010 σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν (ΕΕ L 319, σ. 11).

18. Στις 23 Μαρτίου 2012, το Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό 267/2012 [14]. Για μια ακόμη φορά, το άρθρο 23, παράγραφος 1, επιβάλλει τη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων όσων ορίζονται δυνάμει των ΑΣΑΗΕ, και απαριθμούνται στο παράρτημα VIII, ενώ το άρθρο 23, παράγραφος 2, επιβάλλει τη δέσμευση των περιουσιακών στοιχείων όσων απαριθμούνται στο παράρτημα IX. Τα κριτήρια του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχεία α′ και β′, είναι κατ' ουσίαν τα ίδια με αυτά του άρθρου 16, παράγραφος 2, στοιχεία α′ και β′, του κανονισμού 961/2010, ενώ περαιτέρω κριτήρια προβλέπονται στο άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία γ′, δ′ και ε′, εκ των οποίων μόνο το στοιχείο δ′ φαίνεται πως έχει σημασία για οντότητες όπως οι τράπεζες. Στο πεδίο εφαρμογής του εμπίπτουν όσες προσδιορίζονται ως «άλλα πρόσωπα, οντότητες ή οργανισμο[ί] που παρέχουν στήριξη, όπως υλική, υλικοτεχνική ή οικονομική, στην κυβέρνηση του Ιράν, και πρόσωπα και οντότητες που συνδέονται με αυτά». Το άρθρο 42, παράγραφος 2, προβλέπει απαλλαγή από την ευθύνη ομοίως προς το άρθρο 12, παράγραφος 2, του κανονισμού 423/2007. Αμφότερες οι τράπεζες απαριθμούνται εκ νέου στο παράρτημα IX του εν λόγω κανονισμού. Η παρασχεθείσα αιτιολογία ταυτίζεται με αυτήν που παρέχεται στο παράρτημα II της αποφάσεως 2010/413, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2010/644.

19. Στη νομοθεσία προβλέφθηκε επίσης σειρά περιορισμένων εξαιρέσεων από την υποχρέωση δεσμεύσεως περιουσιακών στοιχείων, ειδικότερα στο άρθρο 9 του κανονισμού 423/2007, στο άρθρο 20, παράγραφος 6, της αποφάσεως 2010/413, στο άρθρο 18 του κανονισμού 961/2010 και στο άρθρο 25 του κανονισμού 267/2012. Επί της ουσίας, εκάστη εκ των διατάξεων αυτών εξουσιοδοτεί τις εθνικές αρχές να επιτρέψουν την αποδέσμευση δεσμευμένων περιουσιακών στοιχείων, προκειμένου να πραγματοποιηθεί πληρωμή ποσού που οφείλεται από εγγεγραμμένο πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό σε έτερο συμβαλλόμενο μέρος, εφόσον το ποσό οφείλεται δυνάμει υποχρεώσεως που αναλήφθηκε ή γεννήθηκε πριν από την ημερομηνία της εγγραφής στον κατάλογο, και δεν συμβάλλει στην πραγματοποίηση οποιασδήποτε συναλλαγής που αφορά εμπορεύματα ή τεχνολογία σχετικά με την ανάπτυξη πυρηνικών ή άλλη απαγορευμένη δραστηριότητα.

Συνοπτική έκθεση της πρωτοβάθμιας δίκης και των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων

20. Στις 7 Οκτωβρίου 2010, οι τράπεζες άσκησαν χωριστές προσφυγές, καίτοι κατ' ουσίαν προέβαλαν τα αυτά ζητήματα και επιχειρήματα, ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου, βάλλοντας κατά της σχετικής αναγραφής τους, αρχικώς, στα παραρτήματα της αποφάσεως 2010/413 και του εκτελεστικού κανονισμού 668/2010. Κατά τη διάρκεια της δίκης, καθώς ελήφθησαν νέα μέτρα, προσάρμοσαν τα ακυρωτικά τους αιτήματα, προκειμένου να επεκτείνουν το αίτημα ακυρώσεως στα παραρτήματα της αποφάσεως 2010/644, του κανονισμού 961/2010, της αποφάσεως 2011/783, του εκτελεστικού κανονισμού 1245/2011 και του κανονισμού 267/2012, στον βαθμό που τα εν λόγω μέτρα τις αφορούσαν. Οι εν λόγω προσαρμογές κρίθηκαν ως παραδεκτές από το Γενικό Δικαστήριο και το παραδεκτό τους δεν αμφισβητείται. Η Επιτροπή άσκησε παρέμβαση υπέρ του Συμβουλίου σε αμφότερες τις υποθέσεις.

21. Το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε, κατ' αρχάς, το επιχείρημα των θεσμικών οργάνων ότι οι τράπεζες δεν μπορούσαν, ως ιρανικοί κρατικοί φορείς, να επικαλεστούν την προστασία και τις εγγυήσεις που συνδέονται με τα θεμελιώδη δικαιώματα.

22. Αφού απέρριψε το εν λόγω επιχείρημα, προχώρησε στην εξέταση του πρώτου λόγου ακυρώσεως των τραπεζών (παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας και προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας) σε πέντε στάδια: εάν οι τράπεζες μπορούσαν να επικαλεστούν τα δικαιώματα άμυνας· η υποχρέωση αιτιολογήσεως και τα δικαιώματα άμυνας, όσον αφορά την αρχική κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων· τα δικαιώματα άμυνας, όσον αφορά την πρόσβαση στον φάκελο του Συμβουλίου· τα δικαιώματα άμυνας, όσον

14 — Κανονισμός (ΕΕ) 267/2012 του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 2012, σχετικά με περιοριστικά μέτρα κατά του Ιράν και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 961/2010 (ΕΕ L 88, σ. 1).

αφορά τη δυνατότητα των τραπεζών να εκφράσουν την άποψή τους και το δικαίωμά τους σε αποτελεσματική δικαστική προστασία· τέλος δε, τις φερόμενες πλάνες που υπονομεύουν το κύρος της εξετάσεως και της επανεξετάσεως από το Συμβούλιο. Έκανε δεκτό τον συγκεκριμένο λόγο ακυρώσεως, στον βαθμό που αφορούσε την απόφαση 2010/413, τον εκτελεστικό κανονισμό 668/2010, την απόφαση 2010/644 και τον κανονισμό 961/2010, στο μέτρο που οι πράξεις αυτές έθιγαν τις τράπεζες.

23. Κατόπιν εξέτασε τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως (πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως), καταλήγοντας σε αμφότερες τις υποθέσεις στο ότι πραγματικά περιστατικά όπως αυτά που αποδείχθηκαν από το Συμβούλιο δεν δικαιολογούσαν την επιβολή περιοριστικών μέτρων.

24. Κατόπιν της εξετάσεως των πρώτων δύο λόγων ακυρώσεως, το Γενικό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το σύνολο των προσβαλλομένων μέτρων έπρεπε να ακυρωθεί στο μέτρο που θίγει τις τράπεζες. Ως εκ τούτου, παρείλκε η εξέταση του τρίτου λόγω ακυρώσεως (προσβολή του δικαιώματος ιδιοκτησίας και, στο πλαίσιο αυτό, παραβίαση της αρχής της αναλογικότητας).

25. Όσον αφορά την προσφυγή της Bank Saderat Iran, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε επίσης τον ισχυρισμό της τράπεζας ότι ο κανονισμός 267/2012 ήταν απόφαση υπό τη μορφή κανονισμού. Έκρινε ότι ο κανονισμός 267/2012 ήταν όντως κανονισμός, με αποτέλεσμα, δυνάμει του άρθρου 60, παράγραφος 2, του Οργανισμού του Δικαστηρίου (στο εξής: Οργανισμός), η ακύρωσή του να ανασταλεί για 2 μήνες και 10 ημέρες, κατά τη διάρκεια των οποίων το Συμβούλιο θα μπορούσε να άρει τις διαπιστωθείσες παραβάσεις, λαμβάνοντας νέα περιοριστικά μέτρα (ή, όπως υπονοείται, να ασκήσει αίτηση αναιρέσεως). Συνεπώς, τα αποτελέσματα της αποφάσεως 2010/413, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2010/644 και με την απόφαση 2011/783, διατηρήθηκαν ως προς την τράπεζα, έως ότου αρχίσει να παράγει αποτελέσματα η ακύρωση του κανονισμού 267/2012.

Λόγοι αναιρέσεως

26. Το Συμβούλιο, υποστηριζόμενο από την Επιτροπή και το Ηνωμένο Βασίλειο, ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις, να απορρίψει τις πρωτοδίκως ασκηθείσες προσφυγές και να καταδικάσει εκάστη τράπεζα στα δικαστικά έξοδα που της αναλογούν, τόσο πρωτοδίκως όσο και στην αναιρετική δίκη. Οι τράπεζες ζητούν από το Δικαστήριο να απορρίψει τις αιτήσεις αναιρέσεως και να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα. Η Bank Saderat Iran άσκησε επίσης ανταναίρεση, ζητώντας από το Δικαστήριο να αναιρέσει μερικώς την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση κατά της οποίας βάλλει, να αναιρέσει το σύνολο των προσβαλλομένων μέτρων, στον βαθμό που έχουν εφαρμογή στην τράπεζα, καθώς και να καταδικάσει το Συμβούλιο στα δικαστικά έξοδα της τράπεζας επί της ανταναιρέσεως.

27. Το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την κρίση του ως προς (i) το δικαίωμα των τραπεζών στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και επομένως το παραδεκτό των πρωτοδίκως ασκηθεισών προσφυγών, (ii) την υποχρέωση αιτιολογήσεως του Συμβουλίου, (iii) το δικαίωμα προσβάσεως των τραπεζών στον φάκελο, (iv) τη φερόμενη πεπλανημένη εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών από το Συμβούλιο και (v) τον λόγο ακυρώσεως που αντλείται από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως. Εξ αυτών των λόγων αναιρέσεως, το Ηνωμένο Βασίλειο υπέβαλε παρατηρήσεις προς στήριξη του δεύτερου, του τρίτου και του πέμπτου λόγου, ενώ η Επιτροπή υποστηρίζει τον δεύτερο έως και τον πέμπτο λόγο.

28. Οι τράπεζες διατείνονται ότι και οι πέντε λόγοι αναιρέσεως είναι αβάσιμοι, ενώ, επιπροσθέτως, η Bank Mellat βάλλει κατά του παραδεκτού της αιτήσεως αναιρέσεως στο σύνολό της, στην υπόθεση που την αφορά. Με την ανταναίρεσή της, η Bank Saderat Iran υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη, αποφαινόμενο ότι (i) η απόφαση 2010/413 και ο εκτελεστικός κανονισμός 668/2010 στηρίχθηκαν επί «αφορώντων την προσφεύγουσα στοιχείων» και ότι (ii) το άρθρο 60, παράγραφος 2, του Οργανισμού έχει εφαρμογή στον κανονισμό 267/2012, με αποτέλεσμα τη συναγωγή αδικαιολόγητων συμπερασμάτων ως προς αμφότερα τα ζητήματα.

29. Θα εξετάσω τα ζητήματα αυτά με τη σειρά που εκτίθενται στις προηγούμενες δύο παραγράφους.

Παραδεκτό της αιτήσεως αναιρέσεως (υπόθεση C-176/13 P)

30. Η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση επιδόθηκε στους διαδίκους την 30ή Ιανουαρίου 2013. Η Bank Mellat διατείνεται ότι, κατά το άρθρο 56 του Οργανισμού, οποιαδήποτε αίτηση αναιρέσεως θα έπρεπε να έχει ασκηθεί εντός δύο μηνών, μέχρι την 30ή Μαρτίου 2013. Η αίτηση αναιρέσεως ασκήθηκε την 9η Απριλίου 2013 και είναι, επομένως, απαράδεκτη. Το άρθρο 51 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, το οποίο παρεκτείνει τις δικονομικές προθεσμίες λόγω αποστάσεως κατά δέκα ημέρες κατ' αποκοπήν, δεν έχει εφαρμογή. Η αναφορά στην απόσταση στη διάταξη αυτή δεν γίνεται άνευ λόγου: αποσκοπεί στο να διασφαλίσει ότι η θέση των διαδίκων δεν δυσχεραίνεται από την απόστασή τους από το Δικαστήριο[15] ούτε από τη συνεχή χρήση εκ μέρους τους μη ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας. Το Συμβούλιο, ωστόσο, δεν μπορεί να θεωρηθεί απομακρυσμένο από το Δικαστήριο και χρησιμοποιεί ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας. Επομένως, ο κανόνας του άρθρου 56 του Οργανισμού πρέπει να εφαρμοστεί στενώς.

31. Το Συμβούλιο αντιτείνει ότι το άρθρο 51 του Κανονισμού Διαδικασίας είναι σαφές και ακριβές. Έχει εφαρμογή στο σύνολο των διαδίκων, τόσο κατά το γράμμα του όσο και κατά τη νομολογία του Δικαστηρίου. Η εκδοθείσα το 1994 απόφαση BASF, την οποία επικαλείται η τράπεζα, βασίστηκε σε μια μη ισχύουσα πλέον διαδικαστικής φύσεως ρύθμιση του Δικαστηρίου, η οποία διαφοροποιούσε τους διαδίκους ανάλογα με τον τόπο εγκαταστάσεώς τους.

32. Φρονώ ότι είναι ατυχής η αναφορά του Κανονισμού Διαδικασίας στην παρέκταση των δικονομικών προθεσμιών «λόγω αποστάσεως». Ο εν λόγω όρος ήταν κατάλληλος πριν από το 2000, όταν προβλέπονταν διαφορετικές παρεκτάσεις μεταξύ δύο ημερών και ενός μήνα στο παράρτημα II του Κανονισμού αυτού, εάν «οι διάδικοι δεν [είχαν] τη συνήθη διαμονή τους στο Μεγάλο Δουκάτο του Λουξεμβούργου». Η διαφοροποίηση είχε εισαχθεί σε προγενέστερο χρόνο[16], όταν οι ταχυδρομικές υπηρεσίες παρέχονταν υπό τέτοιες συνθήκες που η φυσική απόσταση από το Δικαστήριο ήταν σημαντικός παράγοντας που ασκούσε επιρροή στην τήρηση των προθεσμιών. Η αντικατάσταση των εν λόγω παρεκτάσεων με τις «δέκα ημέρες κατ' αποκοπήν» σαφώς κατάργησε οποιαδήποτε συσχέτιση της αποστάσεως από το Δικαστήριο με δικονομικό ευεργέτημα ή βάρος, με επιδίωξη (στο πλαίσιο γενικώς διαθέσιμων μέσων ταχείας ή ακόμη και στιγμιαίας επικοινωνίας, τα οποία εν πολλοίς είναι ανεξάρτητα της αποστάσεως) την εξασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού για όλους, χωρίς αναφορά στον τόπο κατοικίας ή εγκαταστάσεως του διαδίκου. Τούτου δοθέντος, η μη απάλειψη των όρων «λόγω αποστάσεως» πρέπει να θεωρηθεί ως κατάλοιπο μιας παρελθούσας εποχής, άνευ σημασίας για τους σύγχρονους Κανονισμούς Διαδικασίας —όταν μάλιστα δεν είναι δυνατός ο καθορισμός του ορίου πέραν του οποίου η «απόσταση» θα μπορούσε να έχει ως συνέπεια την παρέκταση των προθεσμιών.

33. Παρά ταύτα, το γράμμα του ισχύοντος άρθρου 51 του Κανονισμού Διαδικασίας ορίζει ότι οι δικονομικές προθεσμίες παρεκτείνονται κατά δέκα ημέρες κατ' αποκοπήν. Επομένως, φρονώ ότι η αίτηση αναιρέσεως ασκήθηκε εμπρόθεσμα, εντός της προθεσμίας των δύο μηνών, η οποία παρεκτάθηκε κατά 10 ημέρες, όπως ορίζεται στα άρθρα 56 του Οργανισμού και 51 του Κανονισμού Διαδικασίας, σε συνδυασμό. Συνεπώς, η ένσταση απαραδέκτου της Bank Mellat είναι αβάσιμη.

15 — Απόφαση Επιτροπή κατά BASF κ.λπ. (C-137/92 P, EU:C:1994:247, σκέψη 40).

16 — Κατά το άρθρο 85, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα, της 4ης Μαρτίου 1953 (JO 1953, n. 3, σ. 37), οι παρεκτάσεις κυμαίνονταν από μια ημέρα για διαδίκους που διέμεναν στο Βέλγιο έως δύο μήνες για όσους διέμεναν εκτός Ευρώπης.

Δικαίωμα προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων (παραδεκτό των πρωτοδίκως ασκηθεισών προσφυγών)

34. Με αμφότερες τις αποφάσεις[17], το Γενικό Δικαστήριο απέρριψε τα επιχειρήματα του Συμβουλίου και της Επιτροπής ως προς το ότι οι τράπεζες δεν μπορούσαν, ως ιρανικοί κρατικοί φορείς, να επικαλεστούν την προστασία και τις εγγυήσεις που συνδέονται με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Τόνισε ότι ουδόλως οι Συνθήκες ή ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων[18] αποστερούν τα νομικά πρόσωπα που είναι κρατικοί φορείς από την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων· πράγματι, ο Χάρτης εγγυάται τα δικαιώματα σε «κάθε πρόσωπο». Το άρθρο 34 ΕΣΔΑ[19], το οποίο επικαλέστηκαν τα θεσμικά όργανα, είναι δικονομική διάταξη που δεν επιτρέπει στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου να δεχθεί προσφυγές από κυβερνητικούς οργανισμούς, με αποτέλεσμα να μην μπορεί συμβαλλόμενο μέρος της ΕΣΔΑ να είναι ταυτοχρόνως προσφεύγον και καθού ενώπιον του δικαστηρίου αυτού· δεν έχει εφαρμογή στα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης ούτε στις υπό κρίση υποθέσεις. Το επιχείρημα ότι τα κράτη δεν δύνανται να απολαύουν τα ίδια θεμελιωδών δικαιωμάτων επί του εδάφους τους στερείται σημασίας ως προς ενδεχόμενα δικαιώματα κρατικών φορέων επί του εδάφους άλλων κρατών. Συνεπώς, τα νομικά πρόσωπα που είναι κρατικοί φορείς τρίτων χωρών δύνανται να επικαλούνται την προστασία και τις εγγυήσεις που συνδέονται με τα θεμελιώδη δικαιώματα, στον βαθμό που τα δικαιώματα αυτά συμβιβάζονται με τη ιδιότητά τους ως νομικών προσώπων. Εν πάση περιπτώσει, το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι τα θεσμικά όργανα δεν απέδειξαν ότι οι τράπεζες είναι πράγματι ιρανικοί κρατικοί φορείς, ήτοι οντότητες που συμμετείχαν στην άσκηση δημόσιας εξουσίας ή διαχειρίζονταν δημόσια υπηρεσία υπό τον έλεγχο των αρχών· οι δραστηριότητές τους ήταν εμπορικής φύσεως και η συμμετοχή του κράτους ήταν σε αμφότερες τις περιπτώσεις μειοψηφική.

35. Το *Συμβούλιο* υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο με αμφότερες τις διαπιστώσεις αυτές.

36. Κατ' αρχάς, το Συμβούλιο συμφωνεί ότι τα νομικά πρόσωπα δύνανται να απολαύουν θεμελιωδών δικαιωμάτων και ότι τα κράτη δύνανται να απολαύουν δικονομικών δικαιωμάτων· εντούτοις, υποστηρίζει ότι τα κράτη δεν δύνανται να απολαύουν θεμελιωδών δικαιωμάτων. Το άρθρο 34 ΕΣΔΑ περιέχει δικονομικό κανόνα που δεν περιορίζεται στη συγκεκριμένη σύμβαση. Καίτοι κάθε κράτος οφείλει να σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα όσων υπάγονται στη δικαιοδοσία του, εντούτοις το ίδιο δεν δύναται να απολαύει των δικαιωμάτων αυτών. Ούτε δύναται κυρίαρχο κράτος να υπαχθεί στη δικαιοδοσία ετέρου κράτους κατά την έννοια της ΕΣΔΑ. Τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης δεν έχουν δικαιοδοσία επιλύσεως διαφορών μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών ως προς τα δικαιώματα ιδιοκτησίας των τελευταίων. Μολονότι δεν υφίσταται ρητή διάταξη παρόμοια με το άρθρο 34 ΕΣΔΑ στις Συνθήκες της Ένωσης ή στον Χάρτη, η αρχή αυτή πρέπει να ισχύει κατά το δίκαιο της Ένωσης, ανεξαρτήτως του εάν τα θιγόμενα νομικά πρόσωπα είναι κράτη μέλη, τρίτες χώρες ή κυβερνητικοί οργανισμοί ή οντότητες, είτε της πρώτης είτε της δεύτερης κατηγορίας.

37. Δεύτερον, η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου καταδεικνύει ότι πρέπει να εκτιμηθεί προσεκτικώς το συγκεκριμένο πραγματικό και νομικό πλαίσιο, προκειμένου να καθοριστεί εάν μια οντότητα είναι κυβερνητική ή μη κυβερνητική. Η Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου των Ηνωμένων Εθνών έχει προτείνει ορισμούς του «κράτους» που περιλαμβάνουν θεσμικά όργανα του κράτους ή άλλες οντότητες που ενεργούν ασκώντας δημόσια εξουσία, περιλαμβανομένων των κρατικών επιχειρήσεων ή άλλων οντοτήτων που πραγματοποιούν εμπορικές συναλλαγές. Το Δικαστήριο έχει επίσης αποφανθεί[20] επί της έννοιας του κράτους, τονίζοντας ότι

17 — Βλ. αποφάσεις Bank Mellat (T-496/10, EU:T:2013:39, σκέψεις 35 έως 46) και Bank Saderat Iran (T-494/10, EU:T:2013:59, σκέψεις 33 έως 44).

18 — Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2010, C 83, σ. 389, στο εξής: Χάρτης).

19 — Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, υπογραφείσα στη Ρώμη την 4η Νοεμβρίου 1950.

20 — Απόφαση Γαλλία κατά Επιτροπής (C-482/99, EU:C:2002:294, καλούμενη «απόφαση Stardust», σκέψεις 55 έως 57).

μέτρο ενισχύσεως που έχει λάβει δημόσια επιχείρηση δύναται να καταλογιστεί στο Δημόσιο βάσει των περιστάσεων και του πλαισίου, περιλαμβανομένων των δεσμών μεταξύ της επιχειρήσεως και του Δημοσίου· το γεγονός και μόνον ότι δημόσια επιχείρηση λαμβάνει τη μορφή συνήθους κεφαλαιουχικής εταιρίας δεν αποκλείει τη δυνατότητα καταλογισμού στο Δημόσιο μέτρου ενισχύσεως που έχει λάβει η επιχείρηση αυτή. Επίσης, το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη του το γεγονός ότι, καίτοι η συμμετοχή της στην Bank Mellat ανέρχεται πλέον μόνο στο 20 % και στην Bank Saderat Iran στο 33 %, η ιρανική κυβέρνηση εξακολουθεί να ασκεί καθοριστική επιρροή, δεδομένης της ευρείας διασποράς των υπολοίπων μετοχών.

38. Τέλος, το Συμβούλιο διατείνεται ότι η εκ μέρους του πρωτοδίκως υποβληθείσα ένσταση απαραδέκτου αφορούσε το σύνολο των λόγων ακυρώσεως που επικαλέστηκαν οι τράπεζες, καθώς με τις προσφυγές τους ζητούσαν την ακύρωση των αποφάσεων του Συμβουλίου σχετικά με την υποχρέωση δεσμεύσεως των περιουσιακών τους στοιχείων, πράγμα που αποτελούσε περιορισμό (καίτοι δικαιολογημένο) του θεμελιώδους δικαιώματος απολαύσεως της ιδιοκτησίας.

39. Οι *τράπεζες* υποστηρίζουν, κατ' αρχάς, ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε, κατά τρόπο που δεν μπορεί να προσβληθεί με αίτηση αναιρέσεως, ότι δεν αποτελούν ιρανικούς κρατικούς φορείς.

40. Δεύτερον, οι εν λόγω διαπιστώσεις περί τα πραγματικά περιστατικά ήταν εν πάση περιπτώσει ορθές. Ουδεμία εκ των προσκομισθεισών αποδείξεων κατέδειξε κάτι πέραν μιας μειοψηφικής κρατικής συμμετοχής. Επιπλέον, το Συμβούλιο παρερμήνευσε τους ορισμούς του «κράτους» από την Επιτροπή Διεθνούς Δικαίου. Το εν λόγω θεσμικό όργανο υποστήριξε, επί της ουσίας, ότι οντότητες που πραγματοποιούν εμπορικές συναλλαγές θα μπορούσαν να θεωρηθούν κρατικοί φορείς, αν ασκούσαν δημόσια εξουσία —ωστόσο, οι τράπεζες δεν ασκούν τέτοια εξουσία. Η υπόθεση Stardust στερείται σημασίας, καθώς δεν αποδείχθηκε ότι οποιαδήποτε εκ των τραπεζών ενεργούσε καθ' υπόδειξη του ιρανικού κράτους. Στην υπόθεση της Bank Mellat, επιπροσθέτως, το Supreme Court του Ηνωμένου Βασιλείου έκρινε ότι η τράπεζα δεν ήταν υπό κρατικό έλεγχο και δεν αποτελούσε κρατικό φορέα[21].

41. Τρίτον, οι τράπεζες διατείνονται ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αποφαινόμενο ότι κρατικοί φορείς τρίτων χωρών δύνανται να επικαλούνται την προστασία και τις εγγυήσεις που συνδέονται με τα θεμελιώδη δικαιώματα. Ο Χάρτης κατοχυρώνει τα δικαιώματα για «κάθε πρόσωπο». Ούτε ισχύει στο δίκαιο της Ένωσης η αρχή επί της οποίας ερείδεται το άρθρο 34 ΕΣΔΑ. Με την επεξήγηση σχετικά με το άρθρο 47 του Χάρτη («Δικαίωμα πραγματικής προσφυγής και αμερόληπτου δικαστηρίου») ρητώς διευκρινίζεται ότι η προστασία που παρέχει το δίκαιο της Ένωσης είναι ευρύτερη σε σχέση με την ΕΣΔΑ. Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο παγίως αναγνωρίζει στις ενώπιόν του δίκες τα δικαιώματα άμυνας των κρατών μελών.

42. Τέλος, ακόμη και αν το Γενικό Δικαστήριο είχε υποπέσει σε πλάνη τόσο περί τα πράγματα όσο και περί το δίκαιο, τούτο δεν θα είχε καμία επιρροή επί του διατακτικού των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων. Η άποψη του Συμβουλίου βασίζεται στην πρωτόδικη επίκληση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας εκ μέρους των τραπεζών. Ωστόσο, σε αμφότερες τις υποθέσεις η επίκληση αυτή αφορούσε μόνο τον τρίτο λόγο ακυρώσεως, ο οποίος δεν εξετάστηκε από το Γενικό Δικαστήριο. Όλοι οι λόγοι δυνάμει των οποίων το Γενικό Δικαστήριο ακύρωσε τα προσβαλλόμενα μέτρα αφορούσαν παραβάσεις δικονομικών εγγυήσεων, των οποίων έγινε επίκληση εκτός του πλαισίου των ανθρωπίνων ή των θεμελιωδών δικαιωμάτων, και το Δικαστήριο αναγνωρίζει ότι τα κράτη δύνανται να επικαλούνται τις εγγυήσεις αυτές.

43. Διαφωνώ με το επιχείρημα του Συμβουλίου ότι κράτη (και κρατικοί φορείς) δεν δύνανται να απολαύουν θεμελιωδών δικαιωμάτων.

21 — Bank Mellat (προσφεύγουσα) κατά Her Majesty's Treasury (καθού) (αριθ. 1) και (αριθ. 2), [2013] UKSC 38, σκέψη 66, και [2013] UKSC 39, σκέψεις 15, 16 και 32.

44. Τόσο το άρθρο 34 ΕΣΔΑ όσο και η υπόθεση Stardust φαίνεται πως είναι άνευ σημασίας. Το Γενικό Δικαστήριο ορθώς απεφάνθη ότι το άρθρο 34 ΕΣΔΑ αποτελεί δικονομική διάταξη με συγκεκριμένο σκοπό σχετικά με τις δίκες ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, και όχι εξειδίκευση γενικής αρχής που ισχύει επίσης στο δίκαιο της Ένωσης[22]. Επιπλέον, το ζήτημα εάν μια χορήγηση ενισχύσεως μπορεί να καταλογιστεί σε κράτος μέλος είναι άνευ σημασίας ως προς το εάν η οντότητα που χορήγησε την ενίσχυση πρέπει να θεωρηθεί κρατικός φορέας για άλλους σκοπούς.

45. Περαιτέρω, όπως οι τράπεζες επισήμαναν, οι λόγοι για τους οποίους το Γενικό Δικαστήριο κατ' ουσίαν ακύρωσε τα προσβαλλόμενα μέτρα αφορούσαν δικονομικές εγγυήσεις, τις οποίες δύναται να επικαλείται οποιοσδήποτε κατά του οποίου λαμβάνονται περιοριστικά μέτρα, ανεξαρτήτως της ιδιότητάς του. Επομένως, το ζήτημα εάν οι τράπεζες ήταν ή δεν ήταν ιρανικοί κρατικοί φορείς δεν ασκεί επιρροή στη βασιμότητα των λόγων ακυρώσεως[23].

46. Τέλος, το επιχείρημα του Συμβουλίου ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αποφαινόμενο ότι τα θεσμικά όργανα δεν είχαν αποδείξει ότι οι τράπεζες ήταν κρατικοί φορείς είναι αλυσιτελές. Κατά πάγια νομολογία, αιτιάσεις ως προς επιπρόσθετο μέρος του σκεπτικού αποφάσεως δεν μπορούν να αποτελέσουν λόγο αναιρέσεως της αποφάσεως αυτής[24]. Όπως προκύπτει από τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις[25], το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε εάν οι τράπεζες ήταν πράγματι ιρανικοί κρατικοί φορείς μόνο χάριν πληρότητας, αφού απέρριψε το επιχείρημα του Συμβουλίου ότι οι τράπεζες δεν μπορούσαν να επικαλεστούν την προστασία και τις εγγυήσεις θεμελιωδών δικαιωμάτων.

47. Υπ' αυτές τις συνθήκες, παρέλκει η εξέταση του επιχειρήματος των τραπεζών ότι το Συμβούλιο βάλλει κατά διαπιστώσεως του Γενικού Δικαστηρίου επί των πραγματικών περιστατικών.

Υποχρέωση αιτιολογήσεως

48. Το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη[26] ότι έπρεπε να εξεταστούν τόσο η αιτιολογία των προσβαλλόμενων μέτρων όσο και οι τρεις προτάσεις για τη λήψη περιοριστικών μέτρων που κοινοποιήθηκαν στις τράπεζες από το Συμβούλιο. Τα περιοριστικά μέτρα βασίστηκαν στις προτάσεις. Πάντως, στην περίπτωση της Bank Mellat η τρίτη πρόταση και στην περίπτωση της Bank Saderat Iran και οι τρεις προτάσεις κοινοποιήθηκαν κατόπιν της ασκήσεως των προσφυγών και οι προσφυγές προσαρμόστηκαν προκειμένου να περιλάβουν την απόφαση 2010/644 και τον κανονισμό 961/2010. Επομένως, μπορούσαν να ληφθούν υπόψη μόνο για την εκτίμηση της νομιμότητας της αποφάσεως 2011/783, του εκτελεστικού κανονισμού 1245/2011 και του κανονισμού 267/2012.

49. Όσον αφορά την Bank Mellat[27], το Γενικό Δικαστήριο προσδιόρισε συνολικά επτά λόγους για τη λήψη περιοριστικών μέτρων (οι τέσσερις πρώτοι εκτίθενται στα προσβαλλόμενα μέτρα, οι τρεις τελευταίοι στις δύο προτάσεις που κοινοποιήθηκαν τη 13η Σεπτεμβρίου 2010):

(i) κατά την απόφαση 2010/43 και τον εκτελεστικό κανονισμό 668/2010, η τράπεζα ήταν κρατική·

(ii) επεδείκνυε συμπεριφορά που στήριζε και διευκόλυνε τα προγράμματα πυρηνικών και τα προγράμματα βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν·

22 — Βλ.. επίσης, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Y. Bot στην υπόθεση Συμβούλιο κατά Manufacturing Support & Procurement Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:470, σημείο 61, στο εξής: απόφαση Kala Naft).

23 — Βλ., γενικώς, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Y. Bot στην υπόθεση Kala Naft (C-348/12, EU:C:2013:470, σημεία 57 έως 75).

24 — Βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση Επιτροπή κατά Kvaerner Warnow Werft (C-181/02 P, EU:C:2004:271, σκέψη 49).

25 — Βλ. αποφάσεις Bank Mellat (T-496/10, EU:T:2013:39, εισαγωγή της σκέψης 42) και Bank Saderat Iran (T-494/10, EU:T:2013:59, σκέψη 40).

26 — Βλ. αποφάσεις Bank Mellat (T-496/10, EU:T:2013:39, σκέψεις 63 έως 65) και Bank Saderat Iran (T-494/10, EU:T:2013:59, σκέψεις 61 έως 63).

27 — Βλ. απόφαση Bank Mellat (T-496/10, EU:T:2013:39, σκέψεις 66 έως 67).

(iii) είχε παράσχει τραπεζικές υπηρεσίες σε οντότητες που περιλαμβάνονται στους καταλόγους του ΟΗΕ και της Ένωσης, σε οντότητες που ενεργούν για λογαριασμό ή κατ' εντολήν αυτών ή σε οντότητες τις οποίες αυτές κατέχουν ή ελέγχουν·

(iv) ήταν μητρική εταιρία της FEE Bank, η οποία κατονομάζεται στην ΑΣΑΗΕ 1929·

(v) παρείχε τραπεζικές υπηρεσίες στον AEOI και στη Novin, που υπόκεινται αμφότεροι στα περιοριστικά μέτρα που έλαβε το Συμβούλιο Ασφαλείας·

(vi) διαχειριζόταν τους λογαριασμούς υψηλόβαθμων αξιωματούχων του AIO και ενός υπευθύνου για τις αγορές του Ιράν·

(vii) τουλάχιστον από το 2003 διευκόλυνε την κίνηση εκατομμυρίων δολαρίων για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν.

50. Εκ των λόγων αυτών, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ο πρώτος, ο τέταρτος και ο πέμπτος λόγος ήταν αρκούντως ακριβείς, ενώ ο δεύτερος, ο τρίτος, ο έκτος και ο έβδομος δεν ήταν αρκούντως ακριβείς ώστε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της νομολογίας, ήτοι, την παροχή επαρκών ενδείξεων, προκειμένου αφενός ο ενδιαφερόμενος να κρίνει αν η πράξη είναι ορθώς θεμελιωμένη ή αν πάσχει ενδεχομένως από κάποια ελάττωμα, αφετέρου ο δικαστής να ελέγξει τη νομιμότητά της.

51. Στην υπόθεση Bank Saderat Iran [28] προσδιορίστηκαν πέντε λόγοι (οι τέσσερις πρώτοι εκτίθενται στα προσβαλλόμενα μέτρα, ο πέμπτος μόνο στην τρίτη πρόταση εγγραφής στον κατάλογο, η οποία κοινοποιήθηκε ως παράρτημα της ανταπαντήσεως):

(i) η τράπεζα ελεγχόταν από το ιρανικό κράτος (είτε κατά ποσοστό 94 % είτε «εν μέρει», σύμφωνα με άλλες πράξεις)·

(ii) είχε παράσχει χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σε οντότητες που προβαίνουν σε αγορές προοριζόμενες για τα πυρηνικά προγράμματα και τα προγράμματα βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν, περιλαμβανομένων οντοτήτων που εμπίπτουν στην ΑΣΑΗΕ 1737·

(iii) τον Μάρτιο του 2009 ασχολείτο ακόμη με τις πληρωμές και τις εγγυητικές επιστολές της OID και της IEI, στις οποίες επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα·

(iv) το 2003 κατήρτισε εγγυητικές επιστολές για λογαριασμό της MEC, που συνδεόταν με το ιρανικό πυρηνικό πρόγραμμα·

(v) παρέσχε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στον SIG.

52. Το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι ο πρώτος, ο τρίτος, ο τέταρτος και ο πέμπτος λόγος ήταν αρκούντως ακριβείς. Έκρινε ότι ο δεύτερος λόγος δεν ήταν γενικής φύσεως διαπίστωση που συμπληρώνεται και συγκεκριμενοποιείται από τους επόμενους λόγους, αλλά αυτοτελής λόγος και, ως τέτοιος, υπέρμετρα ασαφής, καθώς δεν προσδιόριζε τις οντότητες στις οποίες είχαν παρασχεθεί χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.

53. Συνεπώς, όσον αφορά τον δεύτερο, τον τρίτο, τον έκτο και τον έβδομο λόγο σχετικά με την Bank Mellat, καθώς και τον δεύτερο λόγο στην υπόθεση της Bank Saderat Iran, το Συμβούλιο παρέβη τις υποχρεώσεις του, αφενός αιτιολογήσεως αφετέρου κοινοποιήσεως στις τράπεζες των επιβαρυντικών σε βάρος τους στοιχείων [29].

28 — Βλ. απόφαση Bank Saderat Iran (T-494/10, EU:T:2013:59, σκέψεις 64 έως 73).

29 — Βλ. αποφάσεις Bank Mellat (T-496/10, EU:T:2013:39, σκέψη 77) και Bank Saderat Iran (T-494/10, EU:T:2013:59, σκέψη 73).

54. Το *Συμβούλιο* υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, εξετάζοντας κάθε σκέλος της αιτιολογήσεως χωριστά, αντί να τα εξετάσει συνδυαστικά στο σύνολό τους, με αποτέλεσμα να καταλήξει στο εσφαλμένο συμπέρασμα ότι ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος στην υπόθεση της Bank Mellat και ο δεύτερος λόγος στην υπόθεση της Bank Saderat Iran ήταν υπέρμετρα ασαφείς και, ως εκ τούτου, υπήρξε παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως. Οι λόγοι είναι σαφώς αλληλένδετοι: στην υπόθεση της Bank Mellat, ο τρίτος λόγος (παροχή τραπεζικών υπηρεσιών σε οντότητες των καταλόγων του ΟΗΕ και της Ένωσης) εξειδικεύει τη συμπεριφορά που εκτίθεται στον δεύτερο λόγο· στην υπόθεση της Bank Saderat Iran, ο τρίτος και ο τέταρτος λόγος (διαχείριση πληρωμών και εγγυητικών επιστολών της OID και της IEI, καθώς και για λογαριασμό της MEC) εξειδικεύουν τη συμπεριφορά που εκτίθεται στον δεύτερο λόγο (χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σε οντότητες που προβαίνουν σε αγορές προοριζόμενες για τα πυρηνικά προγράμματα και τα προγράμματα βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν, περιλαμβανομένων οντοτήτων που κατονομάζονται από τον ΟΗΕ). Επομένως, συνδυαστικώς ερμηνευόμενοι, οι λόγοι που αναφέρονται στην αιτιολογία επέτρεψαν αφενός στις τράπεζες να αντιληφθούν εάν τα προσβαλλόμενα μέτρα ήταν ορθώς θεμελιωμένα ή ενείχαν πλάνη, αφετέρου στα δικαιοδοτικά όργανα να ασκήσουν επ' αυτών έλεγχο νομιμότητας. Μολονότι οι περιλαμβανόμενες στους καταλόγους οντότητες δεν προσδιορίζονταν ονομαστικώς, οι τράπεζες θα μπορούσαν να έχουν αντιπαραβάλει τους καταλόγους του ΟΗΕ και της Ένωσης με τους καταλόγους των πελατών τους. Το αυτό ισχύει για τον έκτο λόγο στην υπόθεση της Bank Mellat (διαχείριση των λογαριασμών υψηλόβαθμων αξιωματούχων του AIO και ενός υπευθύνου για τις αγορές).

55. Η *Επιτροπή* συμφωνεί ότι οι λόγοι πρέπει να ερμηνεύονται συνδυαστικώς, εντός του πλαισίου στο οποίο εντάσσονται (περιλαμβανομένων των σχετικών καταλόγων του ΟΗΕ ως προς τις οντότητες στις οποίες οι τράπεζες όφειλαν να αρνηθούν την παροχή υπηρεσιών). Δεν είναι αναγκαίο έκαστος λόγος να ικανοποιεί αυτοτελώς το σύνολο των απαιτήσεων που απορρέουν από την υποχρέωση αιτιολογήσεως. Εφόσον άπαντες οι λόγοι, σε συνδυασμό, επέτρεπαν στις τράπεζες να αντιληφθούν ποιοι πελάτες περιλαμβάνονταν στις λίστες και να κρίνουν εάν τα προσβαλλόμενα μέτρα ήταν ορθώς θεμελιωμένα, δεν ενείχαν πλάνη περί τα πράγματα και παρείχαν επαρκείς ενδείξεις που επέτρεπαν στα δικαιοδοτικά όργανα να ελέγξουν τη νομιμότητα της εγγραφής, τότε είναι αδύνατον το Συμβούλιο να έχει παραβεί την υποχρέωσή του αιτιολογήσεως.

56. Το *Ηνωμένο Βασίλειο* παραθέτει τα κριθέντα από το Δικαστήριο στην υπόθεση Kadi II: «[λ]αμβανομένης υπόψη της προληπτικής φύσεως των επίμαχων περιοριστικών μέτρων, αν, στο πλαίσιο του [εκ μέρους του] ελέγχου της νομιμότητας της προσβαλλομένης αποφάσεως, [...] ο δικαστής της Ένωσης κρίνει ότι, τουλάχιστον, ο ένας από τους λόγους που διαλαμβάνονται [...] είναι επαρκώς ακριβής και συγκεκριμένος, ότι είναι τεκμηριωμένος και ότι συνιστά αυτός καθεαυτόν επαρκές έρεισμα για να στηρίξει την απόφαση αυτή, το γεγονός ότι άλλοι μεταξύ των λόγων αυτών δεν συνιστούν τέτοιο έρεισμα δεν μπορεί να δικαιολογήσει την ακύρωση της εν λόγω αποφάσεως [...]» [30].

57. *Αμφότερες οι τράπεζες* διατείνονται ότι είναι ουσιώδες οι λόγοι που εκτίθενται στην αιτιολογία να εξετάζονται αυτοτελώς και όσοι είναι υπέρμετρα ασαφείς να μην προωθούνται στο στάδιο της εξετάσεως ενδεχόμενης πλάνης εκτιμήσεως.

58. Η *Bank Mellat* διατείνεται ότι στην υπόθεσή της ορθώς κρίθηκε ότι ο δεύτερος, ο τρίτος, ο έκτος και ο έβδομος λόγος είναι υπέρμετρα ασαφείς. Ο δεύτερος (συμπεριφορά που στήριζε και διευκόλυνε τα προγράμματα πυρηνικών και τα προγράμματα βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν) και ο τρίτος λόγος (υπηρεσίες σε οντότητες που περιλαμβάνονται στους καταλόγους, σε οντότητες που ενεργούν για λογαριασμό ή κατ' εντολήν αυτών ή σε οντότητες τις οποίες αυτές κατέχουν ή ελέγχουν) δεν περιέχουν λεπτομέρειες. Προκειμένου να προσδιορίσει τους ενδεχομένως εμπλεκόμενους πελάτες, η τράπεζα θα έπρεπε να ελέγξει όχι μόνο τα ονόματα των οντοτήτων που περιλαμβάνονται στους

30 — Απόφαση Επιτροπή κατά Kadi (C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, στο εξής: απόφαση Kadi II, σκέψη 130).

καταλόγους του ΟΗΕ και της Ένωσης, αλλά και τις «οντότητες που ενεργούν για λογαριασμό ή κατ' εντολήν αυτών ή [τις] οντότητες τις οποίες αυτές κατέχουν ή ελέγχουν», οι οποίες δεν μπορούν να προσδιοριστούν από τους καταλόγους αυτούς καθ' εαυτούς και των οποίων ο αριθμός είναι σχεδόν απεριόριστος, επί μακρό χρονικό διάστημα. Εφόσον το Συμβούλιο γνώριζε σε ποιες οντότητες γινόταν αναφορά, μπορούσε και έπρεπε να τις έχει προσδιορίσει. Επομένως, ανεξαρτήτως του εάν ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος εξεταστούν αυτοτελώς ή συνδυαστικώς, παραμένουν υπέρμετρα ασαφείς. Όσον αφορά τον έκτο λόγο (διαχείριση των λογαριασμών υψηλόβαθμων αξιωματούχων του ΑΙΟ και ενός υπευθύνου για τις αγορές), το Συμβούλιο υποστηρίζει μόνον ότι τα αρχεία των τραπεζών περιελάμβαναν την ταυτότητα των εργοδοτών των πελατών, αλλά ουδεμία απόδειξη προσκομίζεται σχετικώς. Δεδομένου ότι το Συμβούλιο δεν κάνει μνεία στον έβδομο λόγο, τεκμαίρεται ότι συμφωνεί πως ο συγκεκριμένος λόγος ήταν υπέρμετρα ασαφής.

59. Η *Bank Saderat Iran* προβάλλει παρόμοια επιχειρήματα. Προσθέτει ότι, όσον αφορά τον τρίτο (διαχείριση πληρωμών και εγγυητικών επιστολών της ΟΙD) και τον τέταρτο λόγο (κατάρτιση εγγυητικών επιστολών για λογαριασμό της ΜΕC), ουδεμία ένδειξη υπήρχε ως προς το εάν οι κατονομαζόμενες οντότητες απαριθμούνταν περιοριστικώς ή όχι, καθώς και ότι η ασάφεια αυξήθηκε, αφού προβλεπόταν ότι οι οντότητες στον κατάλογο του ΟΗΕ περιλαμβάνονταν «μεταξύ» των οντοτήτων τις οποίες αφορούσε ο δεύτερος λόγος (υπηρεσίες σε οντότητες που προβαίνουν σε αγορές προοριζόμενες για τα πυρηνικά προγράμματα και τα προγράμματα βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν, περιλαμβανομένων οντοτήτων που εμπίπτουν στην ΑΣΑΗΕ 1737).

60. Φρονώ ότι η άποψη την οποία υποστήριξαν τα θεσμικά όργανα και το Ηνωμένο Βασίλειο είναι, κατ' αρχήν, ορθή: όταν η αιτιολόγηση γίνεται με τη διαδοχική παράθεση λόγων, αυτοί πρέπει να ερμηνεύονται συνδυαστικώς και διαδοχικώς παρατιθέμενοι λόγοι μπορούν να παρέχουν αμοιβαίως έρεισμα και επεξήγηση. Τούτο σαφώς ισχύει για τους εκτιθέμενους στα προσβαλλόμενα μέτρα λόγους, που περιλαμβάνονται σε ενιαία παράγραφο για κάθε τράπεζα. Ωστόσο, το αυτό ισχύει για λόγους που εκτίθενται χωριστά (όπως αφενός αυτοί στα προσβαλλόμενα μέτρα, αφετέρου οι λόγοι που περιλαμβάνονται στις προτάσεις εγγραφής στον κατάλογο, οι οποίες κοινοποιήθηκαν εγκαίρως), καθώς είναι σαφές ότι τα θεσμικά όργανα οφείλουν να εκθέτουν λόγους οι οποίοι, συστηματικώς ερμηνευόμενοι, παρέχουν επαρκείς ενδείξεις στους θιγομένους και στον δικαστή της Ένωσης[31]. Πάντως, όπως ορθώς επισήμανε το Ηνωμένο Βασίλειο, αρκεί η πλήρης παράθεση ενός τέτοιου λόγου.

61. Επομένως, συμφωνώ πως σε εκάστη των υποθέσεων ο δεύτερος λόγος, καίτοι αναμφίβολα ασαφής αυτός καθ' εαυτός, καθίσταται σαφέστερος υπό το πρίσμα των επόμενων λόγων (του πέμπτου και ενδεχομένως του έκτου λόγου στην υπόθεση της Bank Mellat· του τρίτου, του τέταρτου και του πέμπτου λόγου στην υπόθεση της Bank Saderat Iran) και έπρεπε να έχει εκτιμηθεί σε συνδυασμό με αυτούς. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, όσον αφορά την προσέγγισή του κατά την εκτίμηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως.

62. Συνεπώς, στην υπόθεση της Bank Saderat Iran, ο δεύτερος λόγος (υπηρεσίες σε οντότητες που προβαίνουν σε αγορές προοριζόμενες για τα πυρηνικά προγράμματα και τα προγράμματα βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν, περιλαμβανομένων οντοτήτων που εμπίπτουν στην ΑΣΑΗΕ 1737) δεν ήταν υπέρμετρα ασαφής, ερμηνευόμενος συνδυαστικώς με τον τρίτο, τον τέταρτο και τον πέμπτο λόγο, με τους οποίους προσδιορίστηκαν τέσσερις συγκεκριμένες οντότητες. Ούτε, εντός του πλαισίου αυτού, δημιουργεί ασάφεια το γεγονός πως, κατά τη σχετική διάταξη, οι οντότητες στον κατάλογο του ΟΗΕ περιλαμβάνονταν «μεταξύ» των οντοτήτων στις οποίες αναφερόταν ο δεύτερος λόγος. Ωστόσο, μολονότι ο τρίτος, ο τέταρτος και ο πέμπτος λόγος αναμφίβολα διασαφηνίζουν τον δεύτερο λόγο, εντούτοις ο τελευταίος ουδέν εισφέρει στους προαναφερθέντες λόγους, ούτε παρέχει κάποια

31 — Βλ. απόφαση Kala Naft (C-348/12 P, EU:C:2013:776, σκέψεις 70 και 71).

επεξήγηση αυτός καθεαυτόν. Συνεπώς, μολονότι φρονώ ότι το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να έχει αποφανθεί ότι ο δεύτερος λόγος παρείχε το πλαίσιο για τον τρίτο, τον τέταρτο και τον πέμπτο λόγο, πράγμα που προβλεπόταν με επαρκή σαφήνεια, το εν λόγω σφάλμα ως προς την ερμηνευτική του προσέγγιση δεν δύναται να δικαιολογήσει την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

63. Όσον αφορά την Bank Mellat, συμφωνώ με την τράπεζα ότι ο τρίτος λόγος (υπηρεσίες σε οντότητες που περιλαμβάνονται στους καταλόγους, σε οντότητες που ενεργούν για λογαριασμό ή κατ' εντολήν αυτών ή σε οντότητες τις οποίες αυτές κατέχουν ή ελέγχουν) δεν επεξηγεί επαρκώς τον δεύτερο λόγο (συμπεριφορά που στηρίζει και διευκολύνει τα προγράμματα πυρηνικών και τα προγράμματα βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν). Μολονότι η διακρίβωση εκ μέρους της τράπεζας εάν στους πελάτες της περιλαμβάνονταν οντότητες εκ των εγγεγραμμένων δεν ήταν οπωσδήποτε υπέρμετρα δυσχερής, ο έλεγχος εάν περιλαμβάνονταν οντότητες που είτε ενεργούσαν για λογαριασμό ή κατ' εντολήν εγγεγραμμένων οντοτήτων, είτε βρίσκονταν υπό την κατοχή ή τον έλεγχο εγγεγραμμένων οντοτήτων, θα μπορούσε να αποδειχθεί υπέρμετρα δυσχερής στην πράξη, σε περίπτωση που ο πρώτος έλεγχος απέβαινε άκαρπος. Επιπροσθέτως, τεκμαίρεται ότι το Συμβούλιο γνώριζε σε ποιες οντότητες αναφερόταν και θα μπορούσε να έχει γνωστοποιήσει την ταυτότητά τους. Παραλείποντας να προβεί στην ενέργεια αυτή, δεν παρέσχε επαρκείς ενδείξεις, προκειμένου αφενός η τράπεζα να ασκήσει αποτελεσματικά τα δικαιώματά της άμυνας, αφετέρου το Γενικό Δικαστήριο να ασκήσει αποτελεσματικό έλεγχο νομιμότητας. Καίτοι είναι αληθές ότι στις υπό κρίση υποθέσεις οι τράπεζες αποφάσισαν να ασκήσουν προσφυγή κατά της εγγραφής τους στους καταλόγους, εντούτοις τούτο δεν αναιρεί το γεγονός ότι η έλλειψη πληροφορήσεως δύναται είτε να δυσχεράνει τη λήψη της αποφάσεως αυτής από εν δυνάμει προσφεύγοντες είτε (στο πλαίσιο μιας τέτοιας προσφυγής) να οδηγήσει στην ανασκευή αιτιάσεως που έχει διατυπωθεί με ασαφείς όρους.

64. Πάντως, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ο πέμπτος λόγος (υπηρεσίες προς τον AEOI και τη Novin) είχε αναπτυχθεί επαρκώς, και η Bank Mellat δεν βάλλει κατά της εν λόγω κρίσεως. Επομένως, παρομοίως προς την περίπτωση της Bank Saderat Iran, μπορεί να γίνει δεκτό ότι με τον δεύτερο, τον τρίτο και τον πέμπτο λόγο, συνδυαστικώς ερμηνευομένους, πληρούται η υποχρέωση αιτιολογήσεως, καίτοι δεν πληρούται με αυτούς καθ' εαυτούς τον δεύτερο και τον τρίτο λόγο, και ουσιαστικώς οι λόγοι αυτοί δεν εισφέρουν οτιδήποτε το λυσιτελές στην αιτιολογία.

65. Όσον αφορά τον έκτο λόγο (διαχείριση των λογαριασμών υψηλόβαθμων αξιωματούχων του AIO και ενός υπευθύνου για τις αγορές), συμφωνώ ότι, για την ευόδωση του επιχειρήματός του, το Συμβούλιο θα ήταν απαραίτητο να αποδείξει τον ισχυρισμό του ότι τα αρχεία της τράπεζας περιελάμβαναν την ταυτότητα των εργοδοτών των πελατών. Επιπλέον, το εάν περιλαμβάνονταν οι πληροφορίες αυτές αποτελεί πραγματικό ζήτημα, το οποίο δεν υπόκειται στον αναιρετικό έλεγχο του Δικαστηρίου. Τέλος, όπως η τράπεζα επισημαίνει, φαίνεται πως το Συμβούλιο δεν βάλλει κατά της αποφάνσεως ότι ο έβδομος λόγος ήταν υπέρμετρα ασαφής.

66. Συνεπώς, μολονότι συμφωνώ με την άποψη του Συμβουλίου ως προς την ανάγκη συνδυαστικής εκτιμήσεως των δικαιολογητικών λόγων, φρονώ ότι, εν προκειμένω, δεν προέβαλε βάσιμο λόγο ακυρώσεως των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων.

Πρόσβαση στον φάκελο

67. Κατόπιν της πρώτης εγγραφής των τραπεζών στον κατάλογο την 26η Ιουλίου 2010, και πριν από την εκ μέρους του επανεξέταση των εγγραφών αυτών την 25η Οκτωβρίου 2010, το Συμβούλιο κοινοποίησε δύο υποβληθείσες από κράτη μέλη προτάσεις εγγραφής, στην Bank Mellat τη 13η Σεπτεμβρίου 2010 και στην Bank Saderat Iran την 28η Οκτωβρίου 2010. Μια τρίτη πρόταση κοινοποιήθηκε σε αμφότερες τις τράπεζες ως παράρτημα της πρωτόδικης ανταπαντήσεως, η οποία κατατέθηκε τον Ιούνιο 2011. Ωστόσο, οι τράπεζες έπρεπε να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους επί της αποφάσεως 2010/413 και του εκτελεστικού κανονισμού 668/2010 μέχρι την 15η Σεπτεμβρίου 2010.

68. Με τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις[32], το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι η τρίτη πρόταση στην υπόθεση της Bank Mellat και το σύνολο των τριών προτάσεων στην υπόθεση Bank Saderat Iran κοινοποιήθηκαν μετά την παρέλευση της προθεσμίας υποβολής παρατηρήσεων επί της αποφάσεως 2010/413 και του εκτελεστικού κανονισμού 668/2010 και κατόπιν της εκδόσεως της αποφάσεως 2010/644 και του κανονισμού 961/2010. Ακολούθως απεφάνθη ότι, οσάκις το Συμβούλιο, προκειμένου να λάβει περιοριστικά μέτρα, προτίθεται να βασιστεί σε στοιχεία που παρέσχε κράτος μέλος, οφείλει, πριν από τη λήψη των μέτρων, να διασφαλίσει ότι τα κρίσιμα στοιχεία μπορούν να κοινοποιηθούν στη θιγόμενη οντότητα εγκαίρως, ώστε αυτή να έχει τη δυνατότητα να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή της. Στις υπό κρίση υποθέσεις, οι τράπεζες δεν είχαν τη δυνατότητα αυτή ως προς τις προτάσεις που κοινοποιήθηκαν κατόπιν της 15ης Σεπτεμβρίου 2010.

69. Με την αίτηση αναιρέσεώς του, το *Συμβούλιο* υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη συνάγοντας, από τη νομολογία κατά την οποία οι κατονομαζόμενες οντότητες πρέπει να λαμβάνουν γνώση των προσκομισθέντων σε βάρος τους στοιχείων και να έχουν τη δυνατότητα να καταστήσουν λυσιτελώς γνωστή την άποψή τους επ' αυτών[33], το συμπέρασμα ότι οι προτάσεις εγγραφής εκ μέρους κρατών μελών έπρεπε να έχουν κοινοποιηθεί στις τράπεζες. Η εν λόγω νομολογία διαμορφώθηκε σε μια περίοδο κατά την οποία δεν αιτιολογείτο η αναγραφή προσώπων στους καταλόγους. Πλέον παρέχεται τέτοια αιτιολογία· επομένως, δεν υπάρχει λόγος να απαιτείται χωριστή κοινοποίηση των προτάσεων εγγραφής, όταν αυτές περιλαμβάνονται στην αιτιολογία, ούτε είναι αναγκαίο να κοινοποιηθούν χωριστά, όταν δεν περιλαμβάνονται, αφού είναι αδύνατον να τεκμαίρεται ότι το Συμβούλιο στηρίχθηκε σε αυτές. Το Γενικό Δικαστήριο θα έπρεπε, αντιθέτως, να έχει ακολουθήσει τη νομολογία κατά την οποία, όταν έχουν κοινοποιηθεί στην ενδιαφερόμενη οντότητα αρκούντως ακριβείς πληροφορίες που της παρέχουν τη δυνατότητα να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή της επί των εις βάρος της στοιχείων, η αρχή του σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας δεν συνεπάγεται ότι το θεσμικό όργανο υποχρεούται να παράσχει αυτεπαγγέλτως πρόσβαση στο σύνολο των εγγράφων του φακέλου του[34]. Εν πάση περιπτώσει, οι περιλαμβανόμενες στην αιτιολογία πληροφορίες ήταν επαρκείς, προκειμένου να μπορέσουν οι τράπεζες να εκφράσουν την άποψή τους.

70. Το *Ηνωμένο Βασίλειο* παραθέτει την απόφαση Kadi II[35]: «[…] ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας και του δικαιώματος επί αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας επιβάλλει η αρμόδια αρχή της Ένωσης να κοινοποιεί στο ενδιαφερόμενο πρόσωπο [...] τουλάχιστον, την αιτιολογική έκθεση που παρέσχε η επιτροπή κυρώσεων [...], τούτο δε προκειμένου το πρόσωπο αυτό να μπορέσει να υπερασπίσει τα δικαιώματά του [...]». Κατά την απόφαση αυτή, πρέπει να κοινοποιηθεί η αιτιολογία και όχι η πρόταση εγγραφής σε κατάλογο. Μια πρόταση εγγραφής σε κατάλογο θα είχε αξία μόνον αν διέφερε από την αιτιολογία.

71. Οι *τράπεζες* υποστηρίζουν, κατ' αρχήν, ότι το Συμβούλιο σφάλλει. Τα επίμαχα στοιχεία «έπρεπε να κοινοποιηθούν […], κατά το δυνατόν, είτε ταυτοχρόνως είτε το συντομότερο δυνατόν κατόπιν της λήψεως της πρώτης αποφάσεως περί δεσμεύσεως κεφαλαίων»[36]. Ούτε το γεγονός ότι τα αρχεία περιείχαν μόνο τις προτάσεις εγγραφής ούτε το επιχείρημα ότι οι εν λόγω εγγραφές δεν θα είχαν καμία χρησιμότητα για τις τράπεζες δύναται να απαλλάξει το Συμβούλιο από την υποχρέωση κοινοποιήσεώς τους. Ήταν δικαίωμα των τραπεζών, και όχι αρμοδιότητα του Συμβουλίου, να εκτιμήσουν τι ήταν ουσιώδες για την υποβολή παρατηρήσεων. Επιπροσθέτως, οι προτάσεις εγγραφής περιείχαν αιτιάσεις που δεν περιλαμβάνονταν στην αιτιολογία, οι οποίες θα έπρεπε να είχαν κοινοποιηθεί, και αποτελούσαν το αποκλειστικό στοιχείο του φακέλου, με αποτέλεσμα να μην

32 — Βλ. αποφάσεις Bank Mellat (T-496/10, EU:T:2013:39, σκέψεις 78 έως 96) και Bank Saderat Iran (T-494/10, EU:T:2013:59, σκέψεις 74 έως 90).

33 — Απόφαση Organisation des Modjahedines du peuple d'Iran κατά Συμβουλίου (T-228/02, EU:T:2006:384, στο εξής: απόφαση OMPI, σκέψη 93).

34 — Απόφαση Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου (T-390/08, EU:T:2009:401, σκέψη 97).

35 — Απόφαση Kadi II (C-584/140 P, C-593/140 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψη 111).

36 — Απόφαση OMPI (T-228/02, EU:T:2006:384, σκέψη 137).

μπορούν να κρατηθούν απόρρητες όταν υποβλήθηκε η σχετική αίτηση χορηγήσεως προσβάσεως — όπως έγινε. Οι κατονομαζόμενες οντότητες δεν μπορούν να ασκήσουν προσφυγή κατά της εκτιμήσεως του Συμβουλίου ελλείψει κοινοποιήσεως των σχετικών στοιχείων. Στις υπό κρίση υποθέσεις, η αιτιολογία διέφερε πράγματι από τις προτάσεις εγγραφής και οι τράπεζες δεν έλαβαν γνώση του περιεχομένου του φακέλου του Συμβουλίου παρά μόνο κατά τη διάρκεια της δίκης.

72. Όσον αφορά την απόφαση Kadi II, οι τράπεζες διατείνονται, κατ' αρχάς, ότι το Δικαστήριο παγίως αποφαίνεται ότι οι κατονομαζόμενες οντότητες έχουν δικαίωμα προσβάσεως στον φάκελο [37] και στο σύνολο των στοιχείων στα οποία στηρίχθηκε το Συμβούλιο, όταν αποφάσισε να τις κατονομάσει. Το Συμβούλιο δεν υποστηρίζει ότι η άρνηση κοινοποιήσεως έγινε για λόγους απορρήτου. Στην περίπτωση του Y. A. Kadi (που είχε ήδη κατονομαστεί από τον ΟΗΕ και η εγγραφή του στον κατάλογο της Ένωσης αποτελούσε μέτρο εφαρμογής), αρκούσε ενδεχομένως η κοινοποίηση της αιτιολογικής εκθέσεως του ΟΗΕ. Αντιθέτως, εν προκειμένω, η Ένωση ενήργησε δυνάμει της αυτόνομης εξουσίας της επιβολής κυρώσεων και όφειλε να κοινοποιήσει το σύνολο των στοιχείων.

73. Αντιλαμβάνομαι ότι το Συμβούλιο έθεσε το ζήτημα εάν το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε πως η παράλειψη κοινοποιήσεως στις τράπεζες των προτάσεων εγγραφής που υπέβαλαν κράτη μέλη, προκειμένου να καταστεί δυνατή η υποβολή παρατηρήσεων από αυτές επί των εν επίμαχων προτάσεων, συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας.

74. Δεν αμφισβητείται ότι το σύνολο των προτάσεων εγγραφής κοινοποιήθηκε τελικώς στις τράπεζες, ότι κάποιες εξ αυτών δεν κοινοποιήθηκαν εγκαίρως προκειμένου να υποβληθούν παρατηρήσεις επί της αποφάσεως 2010/413 και του εκτελεστικού κανονισμού 668/2010 μέχρι την 15η Σεπτεμβρίου 2010, ή ότι —πλην μιας εξαιρέσεως— όσες δεν κοινοποιήθηκαν εγκαίρως ουσιαστικώς δεν περιείχαν αποδεικτικά ή πληροφοριακά στοιχεία πέραν των αναφερομένων στην αιτιολογία των προσβαλλομένων μέτρων. Εξαίρεση αποτελούσε η τρίτη πρόταση στην υπόθεση της Bank Saderat Iran, στην οποία αναφερόταν ότι η τράπεζα παρείχε χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στον SIG, οντότητα που περιλαμβάνεται στους καταλόγους του ΟΗΕ και της Ένωσης. Επομένως, η εν λόγω προηγηθείσα κοινοποίηση θα μπορούσε πράγματι να έχει εμποδίσει την υποβολή παρατηρήσεων, μόνον ως προς τη συγκεκριμένη πληροφορία.

75. Εντούτοις, συμφωνώ με τις τράπεζες ότι θα έπρεπε να τους έχει επιτραπεί πρόσβαση στο σύνολο των στοιχείων του φακέλου επί του οποίου βασίστηκε το Συμβούλιο —τουλάχιστον στον βαθμό που αυτός δεν περιείχε εμπιστευτικές πληροφορίες [38]— εγκαίρως, προκειμένου να έχουν τη δυνατότητα να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους. Δεν θα μπορούσαν να είναι βέβαιες ότι οι παρατηρήσεις τους ήταν πλήρεις, εκτός αν είχαν πλήρη πρόσβαση τουλάχιστον στα μη εμπιστευτικά στοιχεία του φακέλου, επί των οποίων θα στηριζόταν η προτεινόμενη εγγραφή τους.

76. Ούτε εναπέκειτο στο Συμβούλιο να αποφασίσει ποια στοιχεία ήταν ή δεν ήταν σημαντικά για τις παρατηρήσεις των τραπεζών [39]. Το γεγονός ότι, εκτός της αναφοράς στον SIG στην τρίτη πρόταση στην υπόθεση της Bank Saderat Iran, οι μη εγκαίρως κοινοποιηθείσες προτάσεις δεν περιείχαν πληροφορίες που δεν ήταν ήδη γνωστές στις τράπεζες δεν δύναται να δικαιολογήσει τη μη χορήγηση προσβάσεως σε αυτές, ούτε την καθυστέρηση της κοινοποιήσεώς τους. Οι τράπεζες δεν είχαν τη δυνατότητα να λάβουν γνώση του γεγονότος αυτού, μέχρι της κοινοποιήσεως των προτάσεων.

37 — Αποφάσεις Συμβούλιο κατά Fulmen και Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775, στο εξής: απόφαση Fulmen, σκέψη 60) και Kadi II (C-584/140 P, C-593/140 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψη 99).

38 — Στις υπό κρίση υποθέσεις, οι προτάσεις εγγραφής δεν φαίνεται να εγείρουν ζήτημα απορρήτου το οποίο θα μπορούσε να έχει δικαιολογήσει την άρνηση κοινοποιήσεώς τους. Δεν περιέχουν άλλες πληροφορίες πέραν των λόγων εγγραφής των τραπεζών, όπως τονίζεται και με τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις (σημεία 49 και 51 των παρουσών προτάσεων· βλ., επίσης, σημεία 147 επ. των παρουσών προτάσεων).

39 — Δεν αποκλείω τη δυνατότητα του Συμβουλίου να αποφασίσει να στηριχθεί σε ορισμένα μόνο στοιχεία του φακέλου, αφού καταλήξει στο συμπέρασμα ότι αρκούν για τη θεμελίωση των λόγων εγγραφής των τραπεζών. Στην περίπτωση αυτή, ωστόσο, θα υπήρχε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας των τραπεζών, εάν ακολούθως το Συμβούλιο αποφάσιζε να επικαλεστεί, σε περίπτωση ασκήσεως προσφυγής, άλλα στοιχεία που είχαν κρατηθεί απόρρητα, με αποτέλεσμα οι τράπεζες να μην έχουν τη δυνατότητα υποβολής παρατηρήσεων επ' αυτών.

77. Τέλος, από τη νομολογία που επικαλείται το ίδιο το Συμβούλιο συνάγεται ότι «[τ]ο Συμβούλιο υποχρεούται να εξασφαλίζει τη δυνατότητα προσβάσεως σε όλα τα μη εμπιστευτικά διοικητικά έγγραφα που αφορούν το επίμαχο μέτρο [...] κατόπιν αιτήσεως του ενδιαφερομένου» [40], και το Συμβούλιο αναγνώρισε με το πρωτόδικο υπόμνημά του ότι οι τράπεζες είχαν ζητήσει περαιτέρω πληροφορίες επί του φακέλου. Από την «αρχή της συγκαταθέσεως του φορέα προελεύσεως των πληροφοριών», την οποία το Συμβούλιο επικαλέστηκε στο εν λόγω υπόμνημα, αλλά δεν επικαλείται στην αίτησή του αναιρέσεως, δεν μπορεί κατά τη γνώμη μου να συναχθεί ο εμπιστευτικός χαρακτήρας, για λόγους σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας μιας οντότητας της οποίας περιουσιακά στοιχεία πρόκειται να δεσμευτούν, εγγράφου του οποίου το περιεχόμενο αφορά αποκλειστικά τη συμπεριφορά ή τη φερόμενη συμπεριφορά της επίμαχης οντότητας. Το περιεχόμενο αυτό δεν μπορεί να παραμείνει εμπιστευτικό έναντι της εν λόγω οντότητας.

78. Συνεπώς, φρονώ ότι από την επιχειρηματολογία του Συμβουλίου δεν προέκυψε συναφώς οποιαδήποτε πλάνη περί το δίκαιο βαρύνουσα τις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις.

Πλημμέλειες στην εκτίμηση του Συμβουλίου

79. Στο πλαίσιο του πρώτου λόγου ακυρώσεως που προέβαλαν πρωτοδίκως, οι τράπεζες υποστήριξαν ότι το Συμβούλιο δεν προέβη σε πραγματική εκτίμηση των περιστάσεων της υποθέσεως, υιοθετώντας απλώς τις υποβληθείσες από κράτη μέλη προτάσεις, πράγμα που συνιστά πλημμέλεια επηρεάζουσα τόσο την αρχική εκτίμηση όσο και την περιοδική επανεξέταση των περιοριστικών μέτρων.

80. Κρίνοντας το επιχείρημα αυτό [41], το Γενικό Δικαστήριο τόνισε την υποχρέωση του Συμβουλίου να διασφαλίσει ότι τα προσβαλλόμενα μέτρα ήταν δικαιολογημένα. Κατά την έκδοση της πρώτης πράξεως, υποχρεούται να εξετάζει τον πρόσφορο χαρακτήρα και το βάσιμο των πληροφοριακών και αποδεικτικών στοιχείων που του υποβάλλονται από κράτος μέλος δυνάμει του άρθρου 23, παράγραφος 2, της αποφάσεως 2010/413. Κατά την έκδοση διαδοχικών πράξεων που αφορούν την ίδια οντότητα, υποχρεούται να επανεξετάζει την αναγκαιότητα διατηρήσεως των μέτρων υπό το πρίσμα των παρατηρήσεων της οντότητας αυτής. Στις υπό κρίση υποθέσεις, ουδεμία ένδειξη υπήρχε ότι το Συμβούλιο είχε εξετάσει τον πρόσφορο χαρακτήρα και το βάσιμο των στοιχείων που είχαν υποβληθεί πριν από την έκδοση των πρώτων πράξεων περί εγγραφής των τραπεζών· πράγματι, οι εσφαλμένες ενδείξεις σχετικά με τον κρατικό τους χαρακτήρα κατέδειξαν ότι ουδείς σχετικός έλεγχος είχε πραγματοποιηθεί. Συνεπώς, «κατά την έκδοση της αποφάσεως 2010/413 και του εκτελεστικού κανονισμού 668/2010, το Συμβούλιο δεν τήρησε την υποχρέωση εξετάσεως του πρόσφορου χαρακτήρα και του βασίμου των αφορώντων την προσφεύγουσα πληροφοριακών και αποδεικτικών στοιχείων που του υποβλήθηκαν, καθιστώντας επομένως παράνομες τις εν λόγω πράξεις». Ωστόσο, στα επόμενα μέτρα το Συμβούλιο διόρθωσε τις εσφαλμένες ενδείξεις και αντέδρασε στις παρατηρήσεις των τραπεζών, δείχνοντας ότι επανεξέτασε τις συνθήκες υπό το πρίσμα των εν λόγω παρατηρήσεων.

81. Πάντως, το Γενικό Δικαστήριο δεν καθόρισε δυνάμει τίνος εκ των λόγων ακυρώσεως που προβλέπονται στο άρθρο 263, παράγραφος 2, ΣΛΕΕ (αναρμοδιότητα, παράβαση ουσιώδους τύπου, παράβαση των Συνθηκών ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή τους, ή κατάχρηση εξουσίας) απεφάνθη ότι τα πρώτα μέτρα ήταν παράνομα. Κατόπιν αιτήματος του Δικαστηρίου, οι διάδικοι στην κατ' αναίρεση δίκη εξέφρασαν τις απόψεις τους επί του ζητήματος αυτού.

40 — Απόφαση Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου (T-390/08, EU:T:2009:401, σκέψη 97).

41 — Βλ. αποφάσεις Bank Mellat (T-496/10, EU:T:2013:39, σκέψεις 97 έως 104) και Bank Saderat Iran (T-494/10, EU:T:2013:59, σκέψεις 91 έως 98).

82. Το *Συμβούλιο* υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, αποφαινόμενο ότι, κατά την έκδοση της πρώτης πράξεως περί επιβολής περιοριστικών μέτρων, υποχρεούται να εξετάζει τον πρόσφορο χαρακτήρα και το βάσιμο των πληροφοριακών και αποδεικτικών στοιχείων που του υποβάλλονται από κράτη μέλη. Ποια αποδεικτικά στοιχεία θα ήταν αναγκαίο να προσκομιστούν, προκειμένου να αποδειχθεί ότι ο εν λόγω έλεγχος έλαβε χώρα; Επιπροσθέτως, οι αποδείξεις της στηρίξεως από τις τράπεζες δραστηριοτήτων του Ιράν που αφορούν τη διάδοση πυρηνικών όπλων προέρχονταν από εμπιστευτικές πηγές, στις οποίες δεν είχαν πρόσβαση τα μέλη του Συμβουλίου στο σύνολό τους· δεν θα μπορούσαν να έχουν πραγματοποιήσει τον έλεγχο αυτό, με αποτέλεσμα να στερείται σημασίας η διαπίστωση της παραλείψεώς του.

83. Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως, το Συμβούλιο επισημαίνει ότι ο λόγος ακυρώσεως που επικαλέστηκαν οι τράπεζες βασιζόταν σε ζητήματα που εμπίπτουν στην έννοια «παράβαση ουσιώδους τύπου». Παρά ταύτα, η διαπιστωθείσα από το Γενικό Δικαστήριο πλημμέλεια δεν συνίστατο σε παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως, ούτε σε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας ούτε σε προσβολή του δικαιώματος αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Τα δικαιώματα αυτά δεν γεννώνται πριν από τη λήψη της αρχικής αποφάσεως περί δεσμεύσεως κεφαλαίων· είναι απαραίτητη η διαφύλαξη του αιφνιδιαστικού της χαρακτήρα, ο οποίος είναι ουσιώδης για την αποτελεσματικότητα του μέτρου[42]. Τα δικαιώματα άμυνας και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας δύνανται να προσβληθούν μόνο κατόπιν της λήψεως της αποφάσεως αυτής. Εν πάση περιπτώσει, δεν συνιστά «ουσιώδη τύπο» η εξέταση από το Συμβούλιο του πρόσφορου χαρακτήρα και του βασίμου των πληροφοριακών στοιχείων που του υποβάλλονται προς θεμελίωση προτάσεως επιβολής περιοριστικών μέτρων[43].

84. Οι *τράπεζες* υποστηρίζουν ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν απεφάνθη ότι από τους φακέλους προκύπτει η πραγματοποίηση ελέγχων, παρά μόνον η μη πραγματοποίησή τους. Το Συμβούλιο δεν αρνείται ότι πρέπει να εξετάζει τον πρόσφορο χαρακτήρα και το βάσιμο των πληροφοριακών και αποδεικτικών στοιχείων που του υποβάλλονται, ούτε ότι δεν πραγματοποίησε κανέναν έλεγχο· διατείνεται ότι δεν μπορούσε να το πράξει λόγω προβληματισμού του για τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των στοιχείων. Το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε από την έλλειψη αποδεικτικών στοιχείων περί της διενέργειας οποιουδήποτε δέοντος ελέγχου από το Συμβούλιο τη μη διενέργεια ελέγχου. Εάν τα επικληθέντα αποδεικτικά στοιχεία προήλθαν από εμπιστευτικές πηγές στις οποίες δεν είχε πρόσβαση το Συμβούλιο στο σύνολό του, τότε σαφώς δεν θα μπορούσαν να έχουν ελεγχθεί. Επομένως, η εγγραφή των τραπεζών έγινε βάσει αποδεικτικών στοιχείων τα οποία δεν είχε εξετάσει ο φορέας που εξέδωσε την απόφαση και τα οποία ούτε κοινοποιήθηκαν σε αυτές ούτε περιελήφθησαν στην ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία.

85. Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως, οι τράπεζες υποστηρίζουν ότι, παραλείποντας να εξετάσει τον πρόσφορο χαρακτήρα και το βάσιμο των σε βάρος τους πληροφοριακών και αποδεικτικών στοιχείων, το Συμβούλιο αφενός (i) υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως και/ή προσέβαλε τα δικαιώματά τους άμυνας (παράβαση κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή των Συνθηκών) και (ii) δεν προέβη σε προκαταρκτική εξέταση της προτάσεως εγγραφής (παράβαση ουσιώδους τύπου).

86. Τα άρθρα 20, παράγραφος 1, στοιχείο β′, και 23, παράγραφος 2, της αποφάσεως 2010/413 ορίζουν πως είναι αρμοδιότητα του Συμβουλίου να απαριθμήσει τα πρόσωπα των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευτούν. Δεν δύναται να εκχωρήσει την αρμοδιότητα αυτή στα κράτη μέλη. Το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη έχουν υποχρέωση καλόπιστης συνεργασίας, προκειμένου να

42 — Απόφαση Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, στο εξής: απόφαση Kadi I, σκέψεις 338 έως 341).

43 — Το άρθρο 3, παράγραφος 4, του εσωτερικού κανονισμού του Συμβουλίου προβλέπει: «[σ]την προσωρινή ημερήσια διάταξη εγγράφονται μόνον τα σημεία για τα οποία τα σχετικά έγγραφα έχουν αποσταλεί στα μέλη του Συμβουλίου και την Επιτροπή το αργότερο κατά την ημερομηνία αποστολής της εν λόγω ημερήσιας διάταξης». Ωστόσο, δεν ορίζει ότι απαιτούνται συγκεκριμένα έγγραφα για ορισμένα είδη αποφάσεων.

διασφαλίσουν ότι τα πρόσωπα που πληρούν τα κριτήρια, και μόνο τα πρόσωπα αυτά, περιλαμβάνονται στον κατάλογο του παραρτήματος ΙΙ. Η παράλειψη του απαραίτητου για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών ελέγχου συνιστά παράβαση κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή των Συνθηκών.

87. Η υποχρέωση του Συμβουλίου πρέπει, επίσης, να ερμηνευθεί υπό το πρίσμα της αποφάσεως Kadi II (C-584/140 P, C-593/140 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518), ιδίως της υποχρεώσεως που προβλέπεται στις σκέψεις 114 και 115 της εν λόγω αποφάσεως: (i) «να εξετάσει, με επιμέλεια και αμεροληψία, το βάσιμο των προβαλλόμενων [για την εγγραφή μιας οντότητας ή ενός ατόμου]», κατά την απόφαση διατηρήσεως μιας εγγραφής κατόπιν της υποβολής παρατηρήσεων από το κατονομαζόμενο άτομο· και (ii) να εξετάσει το ενδεχόμενο να ζητήσει από την επιτροπή κυρώσεων του ΟΗΕ και, μέσω αυτής, από το μέλος του ΟΗΕ που πρότεινε την εγγραφή, να αποκαλύψει πληροφορίες ή αποδεικτικά στοιχεία, είτε εμπιστευτικά είτε μη εμπιστευτικά, που θα της επιτρέψουν να εκπληρώσει το καθήκον επιμελούς και αμερόληπτης εξετάσεως. Τουλάχιστον ορισμένα εκ των στοιχείων αυτών πρέπει κατόπιν να τεθούν υπόψη του δικαστή της Ένωσης, προκειμένου στο πλαίσιο του «ελέγχου της νομιμότητας των λόγων στους οποίους στηρίζεται η απόφαση περί εγγραφής ή διατηρήσεως του ονόματος συγκεκριμένου προσώπου» ο δικαστής να μπορεί «να βεβαι[ωθεί] ότι η απόφαση αυτή [...] στηρίζεται σε επαρκώς στέρεα πραγματική βάση». Με τη σκέψη 118 της εν λόγω αποφάσεως καθίσταται σαφές ότι οι υποχρεώσεις αυτές αποτελούν «διαδικαστικ[ές] εγγυήσε[ις]»· επομένως, συνάγεται ότι αποτελούν ουσιώδη τύπο κατά την έννοια του άρθρου 263 ΣΛΕΕ. Η διαπιστωθείσα από το Γενικό Δικαστήριο πλημμέλεια πρέπει να θεωρηθεί ότι συνιστά τον ίδιο λόγο ακυρώσεως με την αθέτηση των υποχρεώσεων που το Δικαστήριο διεπίστωσε με την απόφαση Kadi II.

88. Πάντως, κατά το υπόμνημα των τραπεζών, από την απόφαση Europäisch-Iranische Handelsbank κατά Συμβουλίου[44] μπορεί επικουρικώς να συναχθεί ότι το Συμβούλιο υποχρεούται να εξετάζει τα πληροφοριακά και αποδεικτικά στοιχεία που του υποβάλλονται υπέρ μιας προτάσεως εγγραφής, καθώς και ότι η παράβαση της υποχρεώσεως αυτής συνιστά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, η οποία πρέπει να θεωρηθεί παράβαση κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή της Συνθήκης.

89. Εν πάση περιπτώσει, ουδέν εκ των προαναφερθέντων αποκλείει το συμπέρασμα ότι η σχετική παράλειψη του Συμβουλίου προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας των τραπεζών, από τα οποία απορρέει η υποχρέωση παροχής προσβάσεως στον φάκελο και, συνακόλουθα, επίσης ελέγχου ότι ο φάκελος περιείχε τα ελάχιστα απαιτούμενα πληροφοριακά και αποδεικτικά στοιχεία. Η προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας συνιστά προσβολή των γενικών αρχών του δικαίου, οι οποίες αποτελούν κανόνες δικαίου σχετικούς με την εφαρμογή των Συνθηκών.

90. Η *Επιτροπή* δεν συμφωνεί ότι πρέπει να προκύπτει από τη δικογραφία ότι το Συμβούλιο έλεγξε τον πρόσφορο χαρακτήρα και το βάσιμο των αποδεικτικών στοιχείων που του υποβλήθηκαν πριν από την έκδοση των σχετικών πράξεων. Ούτε είναι δυνατόν μια εσφαλμένη ένδειξη στον φάκελο να καταδεικνύει ότι παραλείφθηκε κάθε έλεγχος. Οι ικανές να συντελέσουν στη διάδοση πυρηνικών όπλων δραστηριότητες του Ιράν είναι εκ φύσεως μυστικές και κατά συνέπεια οι συλλεγόμενες πληροφορίες πρέπει να είναι άκρως απόρρητες, προκειμένου να μη θιγεί η διεθνής συνεργασία και τα πρόσωπα που αποκτούν τις πληροφορίες. Αφού πρέπει να τηρηθεί αντίστοιχου βαθμού μυστικότητα κατά την εξέταση των πληροφοριών αυτών από το Συμβούλιο, το Γενικό Δικαστήριο δεν έχει τη δυνατότητα να διαπιστώσει την παράλειψη διενέργειας ελέγχων. Επιπροσθέτως, η εγγραφή των τραπεζών είναι αντικειμενικώς αξιόπιστη: είναι σημαντικές ιρανικές τράπεζες με σημαντική διεθνή παρουσία, υπό τον έλεγχο ουσιαστικώς της Ιρανικής Κυβερνήσεως· δεν αρνούνται την επαγγελματική

44 — Απόφαση Europäisch-Iranische Handelsbank κατά Συμβουλίου (T-434/11, EU:T:2013:405, σκέψεις 166 έως 170), στην οποία το Δικαστήριο αναφέρθηκε στην ερώτησή του στους διαδίκους (βλ. σημείο 81 των παρουσών προτάσεων).

τους σχέση με ορισμένες εγγεγραμμένες οντότητες· και έχουν κατονομαστεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας. Τούτων δοθέντων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι εκπρόσωποι των κρατών μελών απλώς βασίστηκαν σε προτάσεις άλλων κρατών μελών κατά τη λήψη των αποφάσεών τους στο Συμβούλιο, όπως συνάγεται σιωπηρώς από την κρίση του Γενικού Δικαστηρίου.

91. Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως, η Επιτροπή συμφωνεί με το Συμβούλιο και προσθέτει ότι με την απόφαση Europäisch-Iranische Handelsbank κατά Συμβουλίου (T-434/11, EU:T:2013:405) το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε παρόμοια επιχειρηματολογία υπό τον τίτλο «πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως». Ο σχετικός λόγος ακυρώσεως ήταν, επομένως, η «παράβαση των Συνθηκών ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή τους». Η παράλειψη του Συμβουλίου να εξετάσει τις πληροφορίες που του υποβλήθηκαν στις υποθέσεις αυτές δεν προσέβαλε τα δικαιώματα άμυνας των τραπεζών, ούτε κατέστησε αδύνατο τον δικαστικό έλεγχο ούτε οδήγησε στην παράβαση οποιουδήποτε θεσμικού κανόνα κατά τη διαδικασία αποφάσεως του Συμβουλίου.

92. Όσον αφορά τον λόγο ακυρώσεως, το *Ηνωμένο Βασίλειο* υποστηρίζει ότι ο λόγος μπορεί να είναι μόνον η «παράβαση των Συνθηκών ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή του». Το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου αφορά τον τρόπο λήψεως της αποφάσεως από το Συμβούλιο, όχι διαδικαστικά ζητήματα (όπως η αιτιολογία ή το δικαίωμα ακροάσεως) που ανέκυψαν κατόπιν της εκδόσεώς της. Τα προσβαλλόμενα μέτρα είναι κανόνες δικαίου σχετικοί με την εφαρμογή των Συνθηκών. Σε διαφορετικό πλαίσιο, όταν το αρμόδιο θεσμικό όργανο εφαρμόζει εσφαλμένως το δίκαιο, υποπίπτει σε πλάνη κατά την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών ή υπερβαίνει τα όρια της διακριτικής του ευχέρειας, η απόφαση είναι ακυρώσιμη λόγω πλάνης εκτιμήσεως. Επομένως, οποιαδήποτε πλάνη εκτιμήσεως κατά την επιβολή περιοριστικών μέτρων στις τράπεζες θα συνιστούσε παράβαση των διατάξεων που επιτρέπουν την επιβολή των μέτρων αυτών.

93. Φρονώ ότι κατ' αρχάς είναι απαραίτητο να διευκρινίσω δυνάμει ποιας νομικής βάσεως το Γενικό Δικαστήριο αποφάσισε ότι η μη συμμόρφωση του Συμβουλίου με «την υποχρέωση εξετάσεως του πρόσφορου χαρακτήρα και του βασίμου των αφορώντων την προσφεύγουσα πληροφοριακών και αποδεικτικών στοιχείων που του υποβλήθηκαν» είχε ως συνέπεια την «παρανομ[ία]» των πρώτων μέτρων.

94. Κατά την άποψή μου, η εν λόγω νομική βάση μπορεί να είναι μόνον η παράβαση ουσιώδους τύπου ή η παράβαση κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή των Συνθηκών (ήτοι, στις συγκεκριμένες υποθέσεις, η υποχρέωση ορθής εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών). Αναλύοντας το ζήτημα υπό τον γενικό τίτλο «παράβαση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας της προσφεύγουσας, καθώς και του δικαιώματός της αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας», φαίνεται ότι το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι αφορούσε παράβαση ουσιώδους τύπου.

95. Εντούτοις, φαίνεται πως δεν υπάρχει νομολογιακό προηγούμενο ότι η εκ των προτέρων εξέταση του πρόσφορου χαρακτήρα και του βασίμου των πληροφοριακών και αποδεικτικών στοιχείων πριν από την πρώτη εγγραφή συνιστά «ουσιώδη τύπο» για τη λήψη αποφάσεως, καίτοι αναμφίβολα είναι κατ' αρχήν ιδιαιτέρως επιθυμητή, οσάκις οι συνθήκες την επιτρέπουν. Εάν ίσχυε τούτο, η παράλειψη εξετάσεως *του συνόλου* των διαθέσιμων στοιχείων επί των οποίων ερείδεται ένας λόγος για τη λήψη μέτρου θα συνεπαγόταν ενδεχομένως την αυτοδίκαιη ακυρότητα του εν λόγω μέτρου. Επομένως, φαίνεται προτιμότερο να προσεγγίσουμε το ζήτημα αυτό εκκινώντας εκ του ότι, κατά τα φαινόμενα, η παράλειψη αυτή ενδέχεται να αυξάνει ουσιωδώς τον κίνδυνο πλάνης εκτιμήσεως, η οποία με τη σειρά της θα μπορούσε να συνιστά παράβαση κανόνα δικαίου σχετικού με την εφαρμογή των Συνθηκών.

96. Εναλλακτική προσέγγιση θα ήταν να θεωρηθεί ότι η παράλειψη του Συμβουλίου να μελετήσει πλήρως τις προτάσεις εγγραφής που του υποβλήθηκαν συνιστούσε προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας των τραπεζών. Κατά πάγια νομολογία, ο σεβασμός του δικαιώματος ακροάσεως, στο πλαίσιο οποιασδήποτε διαδικασίας ικανής να καταλήξει σε δυσμενές μέτρο σε βάρος ενός προσώπου, συνιστά θεμελιώδη αρχή του δικαίου της Ένωσης, που πρέπει να διασφαλίζεται, ακόμη και ελλείψει ειδικής διατάξεως, και η οποία επιτάσσει να παρέχεται η δυνατότητα στους αποδέκτες αποφάσεων που

θίγουν σημαντικά τα συμφέροντά τους να καθιστούν λυσιτελώς γνωστή την άποψή τους [45], και το εν λόγω δικαίωμα συνιστά ουσιώδη τύπο [46]. Εφόσον το Συμβούλιο δεν εξέτασε το ίδιο τα αποδεικτικά στοιχεία που συνηγορούσαν υπέρ των προτάσεων εγγραφής, οι τράπεζες σαφώς δεν είχαν τη δυνατότητα να καταστήσουν λυσιτελώς γνωστή την άποψή τους επί των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων.

97. Εντούτοις, η παράλειψη εξετάσεως του πρόσφορου χαρακτήρα και του βασίμου των αποδεικτικών στοιχείων πριν από τη λήψη της πρώτης αποφάσεως δεν μπορεί λογικώς να θίξει τα δικαιώματα άμυνας του προσώπου το οποίο αφορά η απόφαση, εκτός εάν το πρόσωπο αυτό είχε (πράγμα που δεν συνέβαινε εν προκειμένω) δικαίωμα ακροάσεως πριν από τη λήψη της πρώτης αποφάσεως [47]. Το εάν οι πληροφορίες ή τα αποδεικτικά στοιχεία θα μπορούσαν ή θα έπρεπε να έχουν κοινοποιηθεί στις τράπεζες σε μεταγενέστερο στάδιο και/ή να έχουν υποβληθεί στο Γενικό Δικαστήριο είναι τελείως διαφορετικό ζήτημα. Όπως το Συμβούλιο επισημαίνει, οι πρώτες αποφάσεις ήταν απαραίτητο να έχουν αιφνιδιαστικό αποτέλεσμα [48]. Κατά τη διάρκεια της προθεσμίας ασκήσεως προσφυγής κατά των αποφάσεων αυτών από τις τράπεζες, αυτές μπορούσαν να επικαλεστούν οποιαδήποτε τέτοια παράλειψη εκτιμήσεως. Επομένως, τα δικαιώματά τους άμυνας δεν εθίγησαν από οποιοδήποτε εσωτερικό σφάλμα κατά την προηγηθείσα διαδικασία λήψεως αποφάσεως.

98. Συνεπώς, φρονώ ότι η διαπίστωση από το Γενικό Δικαστήριο της διαδικαστικής πλημμέλειας σχετικά με την παράλειψη εξετάσεως του πρόσφορου χαρακτήρα και του βασίμου των πληροφοριακών και αποδεικτικών στοιχείων που συνηγορούν υπέρ των προτάσεων εγγραφής δεν δύναται να αποτελέσει αυτοτελή λόγο ακυρώσεως των προσβαλλομένων μέτρων. Τούτο δεν σημαίνει ότι η διαπίστωση πλημμέλειας δεν ήταν δικαιολογημένη, καίτοι θα ήταν προτιμότερο να έχει κριθεί ότι η έλλειψη οποιασδήποτε ενδείξεως ότι το Συμβούλιο εξέτασε τον πρόσφορο χαρακτήρα ή το βάσιμο των πληροφοριακών ή των αποδεικτικών στοιχείων που διέθετε αποτελούσε παράγοντα που θα μπορούσε να έχει ληφθεί υπόψη κατά την εξέταση της ουσιαστικής ορθότητας της εκτιμήσεως του Συμβουλίου.

99. Επομένως, φρονώ ότι ο λόγος αναιρέσεως που προέβαλε το Συμβούλιο είναι βάσιμος, στον βαθμό που το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη αποφαινόμενο ότι η παράλειψη εξετάσεως του πρόσφορου χαρακτήρα και του βασίμου των πληροφοριακών και αποδεικτικών στοιχείων που συνηγορούν υπέρ των προτάσεων εγγραφής συνεπάγεται τον παράνομο χαρακτήρα των πρώτων μέτρων. Εντούτοις, εκ του συμπεράσματος αυτού καθεαυτό δεν συνάγεται ότι οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις δύνανται να αναιρεθούν αποκλειστικώς για τον λόγο αυτό. Ζητήματα σχετικά με την έλλειψη (ή την παράλειψη εξετάσεως) αποδεικτικών στοιχείων ανακύπτουν επίσης στο πλαίσιο του επόμενου λόγου ακυρώσεως.

45 — Βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση Επιτροπή κατά Lisrestal κ.λπ. (C-32/95 P, EU:C:1996:402, σκέψη 21 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

46 — Βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση Επιτροπή κατά Ιταλίας (31/69, EU:C:1970:10, σκέψη 13). Πάντως, εξαιρέσεις είναι δυνατές —βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση Κοινοβούλιο κατά Reynolds (C-111/02 P, EU:C:2004:265, σκέψεις 57 έως 60), κατά την οποία η απόσπαση υπαλλήλου της Ένωσης σε προσωρινή θέση την οποία κατέχει κατά τη διακριτική ευχέρεια μιας πολιτικής ομάδας δύναται να τερματιστεί, χωρίς να έχει απαραιτήτως προηγηθεί η ακρόαση του, εάν η ομάδα έχει απολέσει την εμπιστοσύνη της στον οικείο υπάλληλο.

47 — Καίτοι παραπέμπω στις προμνημονευθείσες στην υποσημείωση 21 σκέψεις του Lord Sumption στην υπόθεση Bank Mellat κατά Her Majesty's Treasury (αριθ. 2, σκέψεις 32 επ.), αυτές έλαβαν χώρα σε διαφορετικό δικονομικό πλαίσιο. Προσωπικώς, δεν προτίθεμαι να αποκλείσω τη δυνατότητα, υπό όλως εξαιρετικές συνθήκες, να μην είναι σημαντικό το αποτέλεσμα αιφνιδιασμού. (Παράδειγμα θα μπορούσε να είναι η περίπτωση κατά την οποία το ύποπτο πρόσωπο κρατείται ήδη νομίμως υπό συνθήκες υπό τις οποίες δεν μπορεί να μεταφέρει κεφάλαια πριν από την εγγραφή του.) Πάντως, είναι σαφές ότι συνήθως απαιτείται αιφνιδιασμός για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας.

48 — Βλ. σημείο 83 και υποσημείωση 42 των παρουσών προτάσεων· βλ., επίσης, απόφαση Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου (C-548/09 P, EU:C:2011:735, σκέψη 90).

Πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως εκ μέρους του Συμβουλίου

100. Κατ' αρχάς, οι τράπεζες υποστήριξαν ότι η αιτιολογία στην οποία στηρίχτηκε το Συμβούλιο δεν πληρούσε τις προϋποθέσεις που τέθηκαν με την απόφαση 2010/413, τον κανονισμό 423/2007, τον κανονισμό 961/2010 και τον κανονισμό 267/2012, καθώς και ότι δεν βασίστηκε σε αποδεικτικά στοιχεία. Κατά συνέπεια, το Συμβούλιο υπέπεσε σε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, λαμβάνοντας περιοριστικά μέτρα βάσει της αιτιολογίας αυτής.

101. Σε αμφότερες τις αποφάσεις[49], το Γενικό Δικαστήριο υπενθύμισε τη νομολογία του[50] κατά την οποία ο δικαστικός έλεγχος πράξεως περί επιβολής περιοριστικών μέτρων εκτείνεται στην εκτίμηση των γεγονότων και των περιστάσεων βάσει των οποίων δικαιολογείται η πράξη, καθώς και στην εξέταση των αποδεικτικών και πληροφοριακών στοιχείων επί των οποίων στηρίζεται η εκτίμηση αυτή. Σε περίπτωση αμφισβητήσεως, το Συμβούλιο υποχρεούται να προσκομίσει τα εν λόγω αποδεικτικά και πληροφοριακά στοιχεία, προκειμένου να ελεγχθούν από τα δικαιοδοτικά όργανα. Υπό το πρίσμα αυτό, το Γενικό Δικαστήριο εξέτασε εάν οι λόγοι που δεν ήταν υπέρμετρα ασαφείς ήταν βάσιμοι.

102. *Όσον αφορά την Bank Mellat*[51], το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ο πρώτος λόγος (κρατικός χαρακτήρας, επί του οποίου βασίστηκε μόνον η απόφαση 2010/413 και ο εκτελεστικός κανονισμός 668/2010) ήταν εσφαλμένος και ότι δεν μπορούσε, επομένως, να δικαιολογήσει τα περιοριστικά μέτρα που ελήφθησαν με τις πράξεις αυτές.

103. Όσον αφορά τον τέταρτο λόγο (ιδιότητα της μητρικής εταιρίας της FEE Bank, η οποία έχει κατονομαστεί από το Συμβούλιο Ασφαλείας), η ΑΣΑΗΕ 1929 αιτιολόγησε την εγγραφή της FEE Bank μόνο με τη φερόμενη εμπλοκή της Bank Mellat στη διάδοση των πυρηνικών όπλων, με διατύπωση που, κατ' ουσίαν, αντιστοιχούσε στον έβδομο λόγο (διευκόλυνση της κινήσεως εκατομμυρίων δολαρίων για το πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν από το 2003). Ο τέταρτος αυτός λόγος στηρίχθηκε σε ισχυρισμούς και μόνον, δεν είχε αυτοτέλεια έναντι των λόγων που αφορούσαν την ίδια την Bank Mellat και δεν μπορούσε να δικαιολογήσει περιοριστικά μέτρα εναντίον της.

104. Όσον αφορά τον πέμπτο λόγο (υπηρεσίες στον ΑΕΟΙ και τη Novin), δεν υπήρχαν αποδεικτικά στοιχεία ούτε πληροφορίες ότι η Bank Mellat είχε παράσχει υπηρεσίες στον ΑΕΟΙ. Παραδέχθηκε την παροχή υπηρεσιών στη Novin, αλλά εξήγησε ότι έπαυσε να τις παρέχει, αφού ελήφθησαν περιοριστικά μέτρα κατά της Novin. Συντέλεσαν οι υπηρεσίες αυτές στη διάδοση των πυρηνικών όπλων κατά την έννοια της αποφάσεως 2010/413, του κανονισμού 423/2007, του κανονισμού 961/2010 και του κανονισμού 267/2012; Το ζήτημα ήταν εάν η τράπεζα ενήργησε για την παύση της παροχής υπηρεσιών, όταν πληροφορήθηκε ή αφής στιγμής μπορούσε ευλόγως να υποπτευθεί ότι η Novin εμπλεκόταν στη διάδοση πυρηνικών όπλων. Το Συμβούλιο δεν είχε προσκομίσει λεπτομερή και συγκεκριμένα αποδεικτικά ή πληροφοριακά στοιχεία υπέρ της διαπιστώσεως ότι η τράπεζα είχε γνώση της εμπλοκής της Novin πριν από τη λήψη περιοριστικών μέτρων από τον ΟΗΕ. Για την επόμενη περίοδο, τα θεσμικά όργανα αναγνώρισαν ότι, κατόπιν αμέσων εντολών της τράπεζας, δεν παρασχέθηκαν περαιτέρω υπηρεσίες στη Novin, εκτός ορισμένων εκκρεμουσών πληρωμών που δεν αφορούσαν τη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Τονίζοντας ότι το άρθρο 20, παράγραφος 6, της αποφάσεως 2010/413, το άρθρο 9 του κανονισμού 423/2007, το άρθρο 18 του κανονισμού 961/2010 και το άρθρο 25 του κανονισμού 267/2012 επιτρέπουν, κατ' ουσίαν, την αποδέσμευση κεφαλαίων προκειμένου να πραγματοποιηθούν πληρωμές βάσει υποχρεώσεων που οι ενδιαφερόμενες οντότητες είχαν αναλάβει πριν κατονομαστούν, εφόσον δεν υφίσταται σύνδεσμος με τη διάδοση πυρηνικών

49 — Βλ. αποφάσεις Bank Mellat (T-496/10, EU:T:2013:39, σκέψεις 109 έως 112) και Bank Saderat Iran (T-494/10, EU:T:2013:59, σκέψεις 103 έως 106).

50 — Απόφαση Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου (T-390/10, EU:T:2009:401, σκέψεις 37 και 107).

51 — Βλ. απόφαση Bank Mellat (T-496/10, EU:T:2013:39, σκέψεις 113 έως 139).

όπλων, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι συνθήκες δεν δικαιολογούσαν τη λήψη περιοριστικών μέτρων κατά της τράπεζας. Καθώς τα περιοριστικά μέτρα δεν δικαιολογούνταν βάσει του πρώτου, του τέταρτου ή του πέμπτου λόγου, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως που προέβαλε η Bank Mellat ήταν βάσιμος.

105. *Όσον αφορά την Bank Saderat Iran*[52], το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι ο πρώτος λόγος (κατοχή του 94 % του κεφαλαίου από το κράτος στην απόφαση 2010/413 και στον εκτελεστικό κανονισμό 668/2010, ιδανικό μερίδιο του κράτους στα επόμενα μέτρα) ήταν εσφαλμένος ως προς τη συμμετοχή κατά 94 % και ανεπαρκής, ως προς τον μερικό έλεγχο, για την εξαγωγή του συμπεράσματος ότι η τράπεζα ενίσχυε τη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Επομένως, δεν δικαιολογούσε τη λήψη περιοριστικών μέτρων.

106. Όσον αφορά τον τέταρτο λόγο (διαχείριση εγγυητικών επιστολών για λογαριασμό της MEC το 2003), το Συμβούλιο δεν είχε αποδείξει ότι παρέχονταν υπηρεσίες στη MEC, ούτε ότι η τράπεζα είχε γνώση της εμπλοκής της εν λόγω εταιρίας, η οποία το 2003 δεν υπέκειτο ακόμα σε περιοριστικά μέτρα, στη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Επομένως, ο συγκεκριμένος λόγος δεν δικαιολογούσε τη λήψη περιοριστικών μέτρων.

107. Το αυτό ίσχυε για τον πέμπτο λόγο (υπηρεσίες στον SIG), όσον αφορά την απόφαση 2011/783, τον εκτελεστικό κανονισμό 1245/2011 και τον κανονισμό 267/2012. Το Συμβούλιο δεν είχε προσκομίσει καμία απόδειξη περί του ότι η τράπεζα είχε παράσχει χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες στον SIG κατόπιν της λήψεως περιοριστικών μέτρων σε βάρος του ή ότι είχε εκ των προτέρων γνώση της εμπλοκής του ομίλου στη διάδοση των πυρηνικών όπλων.

108. Όσον αφορά τον τρίτο λόγο (υπηρεσίες στον OID και στην IEI), η τράπεζα παραδέχθηκε ότι ο DIO και η IEI εμπλέκονταν στη διάδοση των πυρηνικών όπλων, καθώς και ότι στο παρελθόν είχε διαχειριστεί τις εγγυητικές επιστολές τους, αλλά όχι και ότι οι εν λόγω υπηρεσίες δικαιολογούσαν τη λήψη περιοριστικών μέτρων —ήταν συνήθεις τραπεζικές υπηρεσίες που αφορούσαν εκδοθείσες από τρίτες τράπεζες εγγυητικές επιστολές για εξαγωγές, και οι οποίες δεν συνδέονταν με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Ως εκ τούτου, το Γενικό Δικαστήριο ζήτησε πληροφορίες σχετικά με τις εγγυητικές επιστολές από το Συμβούλιο, αλλά το Συμβούλιο δεν τις παρέσχε. Το Γενικό Δικαστήριο έκρινε αβάσιμο το επιχείρημα ότι ούτε η τράπεζα είχε προσκομίσει οποιοδήποτε στοιχείο. Εναπέκειτο στο Συμβούλιο να προσκομίσει τα αποδεικτικά και πληροφορικά στοιχεία επί των οποίων στηρίχθηκε. Το γεγονός ότι ήταν αδύνατο να κρίνει τη βασιμότητα των επιχειρημάτων της τράπεζας δεν έπρεπε να αποβεί σε βάρος της. Καθώς ο λόγος συνίστατο στη μη εκπλήρωση της υποχρεώσεως του Συμβουλίου να προσκομίσει τα σχετικά αποδεικτικά και πληροφοριακά στοιχεία, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως κρίθηκε βάσιμος.

109. Στην κατ' αναίρεση δίκη, το *Συμβούλιο* υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, αποδεχόμενο την επιχειρηματολογία των τραπεζών.

110. Κατ' αρχάς, διατείνεται ότι οι αμφιβολίες που εξέφρασε ο γενικός εισαγγελέας Y. Bot στην υπόθεση Kadi II[53] ως προς το εάν η νομολογία περί της διεξοδικότητας του δικαστικού ελέγχου θα έπρεπε να έχει εφαρμογή σε περιπτώσεις τρομοκρατίας, καθώς και ως προς το εάν οι αναλύσεις και οι πηγές των υπηρεσιών πληροφοριών πρέπει να υπόκεινται στον έλεγχο των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης, θα έπρεπε να ισχύουν ως προς τις μυστικές πυρηνικές δραστηριότητες του Ιράν. Όταν τα αποδεικτικά και πληροφοριακά στοιχεία που συνηγορούν υπέρ μιας προτάσεως εγγραφής προέρχονται από εμπιστευτικές πηγές, το Συμβούλιο δύναται νομίμως να προστατεύσει τις εν λόγω πηγές, ολοκληρώνοντας τη διαδικασία βάσει της προταθείσας από το οικείο κράτος μέλος αιτιολογίας, εφόσον αυτή είναι αντικειμενικώς εύλογη. Τούτο συνέβη με σημαντικές ιρανικές τράπεζες με διεθνή

52 — Βλ. απόφαση Bank Saderat Iran (T-494/10, EU:T:2013:59, σκέψεις 106 έως 117).

53 — Προτάσεις στην υπόθεση Επιτροπή κατά Kadi (C-584/140 P, C-593/140 P και C-595/10 P, EU:C:2013:176, στο εξής: απόφαση Kadi II, σημείο 66).

παρουσία, υπό τον αποτελεσματικό έλεγχο της Ιρανικής Κυβερνήσεως, σύμφωνα με την αρχή της αμοιβαίας εμπιστοσύνης μεταξύ κρατών μελών και μεταξύ των τελευταίων και των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, καθώς και σύμφωνα με την αρχή της ειλικρινούς συνεργασίας κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ.

111. Κατόπιν, το Συμβούλιο παραθέτει τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου: «το δικαίωμα σε γνωστοποίηση των σχετικών αποδείξεων δεν είναι απόλυτο. Σε μια δεδομένη ποινική δίκη, μπορεί να υπάρχουν αντίθετα συμφέροντα, όπως αυτό της εθνικής ασφαλείας, ή να απαιτείται η προστασία μαρτύρων από αντεκδίκηση ή να πρέπει να τηρούνται μυστικές οι αστυνομικές μέθοδοι έρευνας των παραβάσεων, οπότε τα συμφέροντα αυτά πρέπει να σταθμίζονται έναντι των δικαιωμάτων του κατηγορουμένου […]. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να είναι απαραίτητη η απόκρυψη ορισμένων αποδείξεων από την υπεράσπιση, έτσι ώστε να διαφυλαχθούν τα θεμελιώδη δικαιώματα άλλου ατόμου ή να διασφαλιστεί κάποιο σημαντικό δημόσιο συμφέρον» [54]. Το εν λόγω χωρίο αφορούσε ποινικές διώξεις και πρέπει πολλώ μάλλον να ισχύει για περιοριστικά μέτρα που είναι απλώς προληπτικά μέτρα. Εάν δημοσιοποιηθούν εμπιστευτικά αποδεικτικά στοιχεία, μπορεί να τεθούν σε κίνδυνο αφενός οι ζωές ή η ασφάλεια ατόμων αφετέρου οι χρησιμοποιούμενες μέθοδοι. Εάν οι πληροφορίες παρέχονται εμπιστευτικώς από τρίτη χώρα, πρέπει να διαφυλαχθεί η διεθνής συνεργασία.

112. Επιπροσθέτως, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έδωσε τη δέουσα σημασία στις ΑΣΑΗΕ κατά την εξέταση της αιτιολογίας. Με την απόφαση Kadi I, το Δικαστήριο τόνισε ότι «η [Ένωση] οφείλει να αποδώσει ιδιαίτερη σημασία στο γεγονός ότι, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, η έκδοση από το Συμβούλιο Ασφαλείας ψηφισμάτων δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη αυτού συνιστά άσκηση της κύριας αρμοδιότητας αυτού του διεθνούς οργάνου προς εμπέδωση, σε διεθνές επίπεδο, της ειρήνης και της ασφάλειας […]» [55]. Όπως ο γενικός εισαγγελέας Y. Bot επισήμανε στην υπόθεση Kadi II, σχετικά με την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, είναι αναγκαίο να υπάρχει «εμπιστοσύνη και [...] συνεργασία […] και όχι [...] δυσπιστία» μεταξύ της Ένωσης και των Ηνωμένων Εθνών, που συμμερίζονται τις ίδιες αξίες ως προς τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων [56]. Οι παρατηρήσεις αυτές είναι σύμφωνες με τα άρθρα 3, παράγραφος 5, και 21, παράγραφοι 1 και 2, στοιχείο γ′, ΣΕΕ, καθώς και με τη δήλωση αριθ. 13 της 13ης Δεκεμβρίου 2007.

113. Κατόπιν, το Συμβούλιο προβαίνει σε ειδικές παρατηρήσεις για εκάστη εκ των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων.

114. Στην υπόθεση της Bank Mellat, κατ' αρχάς, το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως έκρινε ότι ο τέταρτος λόγος (μητρική εταιρία της FEE Bank, που κατονομάζεται με την ΑΣΑΗΕ 1929) έπρεπε να είναι αυτοτελής έναντι των άλλων λόγων που αφορούσαν την Bank Mellat. Ιδίως, απορρίπτοντας ως απλό ισχυρισμό τη μνεία του Συμβουλίου Ασφαλείας σχετικά με τη διευκόλυνση συναλλαγών για λογαριασμό ιρανικών οντοτήτων που συμμετείχαν στο πρόγραμμα πυρηνικών όπλων, πυραύλων και άμυνας, το Γενικό Δικαστήριο αγνόησε τη νομολογία περί της σχέσεως μεταξύ του δικαίου της Ένωσης και των ΑΣΑΗΕ, καθώς και τις διατάξεις των Συνθηκών της Ένωσης. Θα έπρεπε να έχει αποφανθεί ότι η σαφής μνεία του Συμβουλίου Ασφαλείας παρείχε επαρκή αιτιολογία για τα περιοριστικά μέτρα της Ένωσης κατά της Bank Mellat.

115. Όσον αφορά την κρίση ότι ο πέμπτος λόγος (τραπεζικές υπηρεσίες για τη Novin) δεν δικαιολογούσε τα προσβαλλόμενα μέτρα, καθώς η τράπεζα είχε διακόψει τη σχέση της αφότου έλαβε γνώση της εγγραφής της Novin, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι η παροχή υπηρεσιών στη Novin ενώ αυτή εμπλεκόταν σε δραστηριότητες του Ιράν που συντελούσαν στη διάδοση των πυρηνικών όπλων καταδεικνύει ότι η τράπεζα ενδέχεται στο μέλλον να παράσχει τέτοιες υπηρεσίες σε άλλα

54 — ΕΔΔΑ, απόφαση Jasper κατά Ηνωμένου Βασιλείου [τμήμα μείζονος συνθέσεως], αριθ. 27052/95, § 52, της 16ης Φεβρουαρίου 2000.

55 — Απόφαση Kadi I (C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψη 294).

56 — Προτάσεις στην υπόθεση Kadi II (C-584/140 P, C-593/140 P και C-595/10 P, EU:C:2013:176, σημείο 85).

εμπλεκόμενα στις ίδιες δραστηριότητες πρόσωπα. Επομένως, η προληπτική δέσμευση περιουσιακών στοιχείων ήταν δικαιολογημένη, ανεξαρτήτως του εάν η τράπεζα ενδεχομένως γνώριζε πράγματι ότι τέτοιες οντότητες εμπλέκονταν στις δραστηριότητες αυτές, ή ότι οι παρεχόμενες υπηρεσίες θα χρησιμοποιούνταν σε σχέση με τις εν λόγω δραστηριότητες. Οι υπηρεσίες στη Novin ενίσχυσαν τις δραστηριότητες του Ιράν που ήταν ικανές να συντελέσουν στη διάδοση των πυρηνικών όπλων κατά την έννοια της αποφάσεως 2010/413, του κανονισμού 961/2010 και του κανονισμού 267/2012, που το Γενικό Δικαστήριο ερμήνευσε κατά τρόπο υπερβολικά στενό. Επίσης, κατ' αυτόν τον τρόπο υποκατέστησε με τη δική του εκτίμηση αυτή του Συμβουλίου, όσον αφορά τα πραγματικά περιστατικά που δικαιολογούσαν την επιβολή δεσμεύσεως περιουσιακών στοιχείων, σε αντίθεση προς την ίδια τη νομολογία του[57].

116. Στην υπόθεση της Bank Saderat Iran, το Συμβούλιο υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο εσφαλμένως δεν έλαβε υπόψη την ΑΣΑΗΕ 1803, η οποία καλούσε «όλα τα κράτη να επαγρυπνούν όσον αφορά τις δραστηριότητες των χρηματοοικονομικών οργανισμών που βρίσκονται στην επικράτειά τους [...] ειδικότερα [με] [...] την Bank Saderat, καθώς και τα υποκαταστήματα και τις θυγατρικές [της] στο εξωτερικό, ώστε οι δραστηριότητες αυτές να μη συμβάλουν στις δραστηριότητες που ενέχουν κίνδυνο διαδόσεως ή στην ανάπτυξη συστημάτων εκτόξευσης πυρηνικών όπλων, όπως ορίζεται στην απόφαση 1737 (2006)». Έπεται ότι υπήρχαν βάσιμοι λόγοι υπέρ του το ότι η τράπεζα συνέβαλε στις δραστηριότητες του Ιράν που ήταν ικανές να συντελέσουν στη διάδοση των πυρηνικών όπλων, αλλά το Γενικό Δικαστήριο δεν αναγνώρισε το εν λόγω γεγονός.

117. Περαιτέρω, ο τρίτος λόγος (διαχείριση εγγυητικών επιστολών για λογαριασμό του OID και της IEI, όταν αμφότεροι είχαν ήδη κατονομαστεί από τον ΟΗΕ και την Ένωση), ήταν αυτός καθεαυτόν αρκετός για τη δικαιολόγηση των περιοριστικών μέτρων. Εγγυητικές επιστολές για εξαγόμενα από τον OID και την IEI εμπορεύματα θα μπορούσαν εμμέσως να έχουν σημασία για τις δραστηριότητες του Ιράν που είναι ικανές να συντελέσουν στη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Επομένως, είναι σφάλμα να θεωρηθεί ότι η διαχείριση εγγυητικών επιστολών για εξαγωγές για λογαριασμό εγγεγραμμένων οντοτήτων δεν θα μπορούσε να δικαιολογήσει την εφαρμογή των διατάξεων περί δεσμεύσεως περιουσιακών στοιχείων κατά της τράπεζας. Το Γενικό Δικαστήριο προέβη εκ νέου σε υπερβολικά στενή ερμηνεία και υποκατέστησε με την εκ μέρους του εξέταση την εξέταση του Συμβουλίου. Εν πάση περιπτώσει, δεδομένου ότι το Συμβούλιο ανέφερε την ημερομηνία της διαχειρίσεως από την τράπεζα των εγγυητικών επιστολών (Μάρτιος 2009) καθώς και τις σχετικές εγγεγραμμένες οντότητες (OID και IEI), και αφού τα εν λόγω γεγονότα δεν διαψεύστηκαν, θα έπρεπε να έχει ζητηθεί η παροχή περαιτέρω πληροφοριών από την τράπεζα, όχι από το Συμβούλιο.

118. Η *Επιτροπή* τονίζει ότι οι δραστηριότητες των τραπεζών πρέπει να εξεταστούν συνολικώς. Οι εγγραφές εξετάστηκαν στο επίπεδο του Συμβουλίου Ασφαλείας και το Συμβούλιο πρέπει να λάβει υπόψη την καθοδήγηση αυτή. Το Γενικό Δικαστήριο δεν μπορούσε απλώς να ελέγξει τα αποδεικτικά στοιχεία του Συμβουλίου σχετικά με συγκεκριμένες συναλλαγές και να αγνοήσει το γεγονός ότι οι δραστηριότητες των τραπεζών θεωρούνταν διεθνώς ύποπτες ως προς τη διάδοση των πυρηνικών όπλων στο Ιράν. Τα περιοριστικά μέτρα ελήφθησαν ως απάντηση στο συνεχιζόμενο πυρηνικό πρόγραμμα του Ιράν ελλείψει συνεργασίας με τον ΔΟΑΕ. Τα περιουσιακά στοιχεία σειράς ιρανικών τραπεζών δεσμεύτηκαν για τον λόγο ότι το Ιράν θα λάβει τραπεζικά δάνεια προκειμένου να καταβάλει το αντίτιμο για εισαγόμενα υλικά και τεχνολογία. Ένας Ιρανός εισαγωγέας ενδέχεται να απευθυνθεί σε κάποια διεθνή ιρανική τράπεζα για εγγυητικές επιστολές. Ο αποκλεισμός των τραπεζών αυτών από μια μείζονα αγορά εξυπηρετεί τον στόχο της διεθνούς κοινότητας. Το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε υπόψη την πολιτική ευχέρεια του Συμβουλίου ως προς την εκτίμηση της σοβαρότητας της απειλής και την επιλογή των μέσων αποτροπής της.

57 — Βλ. απόφαση People's Mojahedin Organization of Iran κατά Συμβουλίου (T-256/07, EU:T:2008:461, σκέψη 138 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

119. Όσον αφορά την Bank Mellat, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι η κατά το παρελθόν παροχή υπηρεσιών στη Novin σαφώς καταδεικνύει ότι η τράπεζα μπορεί να παράσχει υπηρεσίες σε εισαγωγείς που εμπλέκονται στην ανάπτυξη και διάδοση πυρηνικών όπλων. Το Συμβούλιο πρέπει να έχει τη δυνατότητα αποτροπής της μελλοντικής παροχής τέτοιων υπηρεσιών, χωρίς να υποχρεούται να αποδείξει την ύπαρξη άμεσου συνδέσμου μεταξύ συγκεκριμένων υπηρεσιών ή συναλλαγών και της διαδόσεως των πυρηνικών όπλων. Κατά τη στάθμιση των δικαιωμάτων των εγγεγραμμένων οντοτήτων έναντι των συμφερόντων που αφορούν την ασφάλεια της Ένωσης το Συμβούλιο πρέπει να διαθέτει ορισμένη διακριτική ευχέρεια, όσον αφορά την εκτίμηση του εάν η παροχή χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών συμβάλλει στην ανάπτυξη πυρηνικών δραστηριοτήτων από κατονομαζόμενες οντότητες.

120. Όσον αφορά την Bank Saderat Iran, η Επιτροπή επισημαίνει ότι η τράπεζα παραδέχεται ότι παρέσχε υπηρεσίες τουλάχιστον στον OID και στην IEI, οι οποίοι αμφότεροι εμπλέκονται στη διάδοση των πυρηνικών όπλων· συνεπώς, το κριτήριο του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο α′, του κανονισμού 267/2012 («στήριξη, σε επικίνδυνες πυρηνικές δραστηριότητες του Ιράν όσον αφορά τη διάδοση πυρηνικών όπλων») πληρούται. Δεν είναι αναγκαίο να αποδειχθεί ότι συγκεκριμένες υπηρεσίες ή συναλλαγές συνδέονταν άμεσα με τέτοιου είδους δραστηριότητες· τα κεφάλαια και τα περιουσιακά στοιχεία οντοτήτων γνωστών για την εμπλοκή τους στη διάδοση των πυρηνικών όπλων είναι απίθανο να κατατμηθούν κατά τρόπο που να γίνεται διάκριση μεταξύ δραστηριοτήτων που συνδέονται με τα πυρηνικά όπλα και λοιπών δραστηριοτήτων. Όπως το ίδιο το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη με την απόφαση Bank Mellat[58], ένα αλλοδαπό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα οφείλει να διακόψει κάθε σχέση με πελάτη, όταν ευλόγως υποπτευθεί ότι ο εν λόγω πελάτης εμπλέκεται, συνδέεται άμεσα ή στηρίζει τη διάδοση των πυρηνικών όπλων.

121. Το *Ηνωμένο Βασίλειο* συμφωνεί με αμφότερα τα θεσμικά όργανα και υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη μη υιοθετώντας προσέγγιση παρόμοια με αυτή που υιοθετήθηκε με την απόφαση Bank Melli Iran[59]. Σε αμφότερες τις υποθέσεις οι πληρωμές (υποτροφίες και έξοδα οργανισμού με δραστηριότητες έρευνας και αναπτύξεως στον πυρηνικό τομέα, που δικαιολόγησαν την εγγραφή στην υπόθεση Bank Melli Iran, και διαχείριση εγγυητικών επιστολών για λογαριασμό οργανισμών άμυνας και παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας στην υπό κρίση υπόθεση) πραγματοποιήθηκαν κατόπιν της εγγραφής των οικείων οντοτήτων. Επίσης, το Ηνωμένο Βασίλειο επισημαίνει ότι η αναγκαιότητα σταθμίσεως ανησυχιών σχετικά με την ασφάλεια έναντι της διασφαλίσεως ότι οι λαμβανόμενες από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης αποφάσεις είναι πρόσφορες και στηρίζονται σε βάσιμους λόγους τονίστηκε με την απόφαση Fulmen[60].

122. Οι *τράπεζες* επισημαίνουν πως το Συμβούλιο δεν διατείνεται ότι οι αιτιάσεις στηρίζονταν σε αποδεικτικά στοιχεία, αλλά ότι δεν είναι απαραίτητη η τεκμηρίωση ούτε η προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων. Επίσης, επισημαίνουν ότι η ανεπάρκεια του πρώτου λόγου σε αμφότερες τις υποθέσεις (κρατικός έλεγχος) δεν αμφισβητείται. Επιπλέον, το Συμβούλιο δεν δύναται να υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έλαβε δεόντως υπόψη τις εμπιστευτικές πηγές των σχετικών αποδεικτικών στοιχείων, αφού πρωτοδίκως δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα περί εμπιστευτικότητας. Το επιχείρημα ότι οι αρχές της εμπιστοσύνης και της συνεργασίας μεταξύ των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών επιτρέπουν στο Συμβούλιο να βασιστεί σε ένα μόνο κράτος μέλος, που το πληροφορεί ότι υφίστανται αποδεικτικά στοιχεία, είναι αντίθετο προς την αρχή του κράτους δικαίου. Αμφότερες οι τράπεζες εκθέτουν έξι ακόμη ζητήματα συναφώς.

58 — T-496/10. EU:T:2013:39, σκέψη 125.

59 — Απόφαση Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου (T-35/10 και T-7/11, EU:T:2013:397, σκέψεις 143 έως 149).

60 — Απόφαση Fulmen (C-280/12 P, EU:C:2013:775).

123. Κατ' αρχάς, η υποχρέωση του Συμβουλίου να προσκομίσει αποδείξεις απορρέει από το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας. Ο ενδεδειγμένος δικαστικός έλεγχος της ουσιαστικής νομιμότητας αποφάσεως περί εγγραφής εκτείνεται στην εκτίμηση της ακρίβειας των πραγματικών περιστατικών, των αποδεικτικών στοιχείων και των πληροφοριών επί των οποίων ερείδεται, όχι απλώς της αόριστης αληθοφάνειας[61].

124. Δεύτερον, η επίρριψη του βάρους αποδείξεως στην οντότητα στην οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις συνεπάγεται την υποχρέωσή της να αποδείξει μια αρνητική, ουσιώδη και ανάρμοστη παρέκκλιση από τη νομολογία του Δικαστηρίου.

125. Τρίτον, από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας απορρέει η υποχρέωση των κρατών μελών να είναι ειλικρινή προς το Συμβούλιο και η υποχρέωση του Συμβουλίου να είναι προσιτό και ειλικρινές σε οποιαδήποτε δίκη.

126. Τέταρτον, η άποψη του Συμβουλίου ισοδυναμεί με την επίδειξη εμπιστοσύνης σε ένα μόνο κράτος μέλος, προκειμένου να εκτιμήσει εάν υφίστανται βάσιμες και αξιόπιστες αποδείξεις συμπεριφοράς ανταποκρινόμενης στο κριτήριο εγγραφής. Η υποχρέωση του Συμβουλίου να αποφασίζει ομόφωνα περί της επιβολής περιοριστικών μέτρων[62] και η προφανής υποχρέωση κάθε φορέα λήψεως αποφάσεων να ενεργεί βάσει αποδεικτικών στοιχείων που μπορεί να εξετάσει και να αξιολογήσει θα έχαναν τη σημασία τους. Η ανάθεση του εν λόγω καθήκοντος σε ένα μόνο κράτος μέλος συνιστά αποποίηση ευθύνης, είναι προδήλως παράνομη και απαγορεύεται (πολλώ μάλλον δεν απορρέει) από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας.

127. Πέμπτον, η αναγκαιότητα προστασίας εμπιστευτικών πληροφοριών δύναται να δικαιολογήσει τη μη κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων σε διαδίκους ή στους δικηγόρους τους. Δεν δύναται να δικαιολογήσει τη μη προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων επί των οποίων στηρίχθηκε το Συμβούλιο στο Δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί αιτήσεως ακυρώσεως. Η επιχειρηματολογία του Συμβουλίου υπερβαίνει κατά πολύ τα κριθέντα από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην υπόθεση Jasper[63]. Είναι άνευ σημασίας ότι ο Κανονισμός Διαδικασίας δεν προβλέπει ρητώς ότι τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη αποδεικτικά στοιχεία που δεν έχουν κοινοποιηθεί στους διαδίκους ούτε στους δικηγόρους· οι κανόνες πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της κατά το πρωτογενές δίκαιο υποχρεώσεως τηρήσεως του απορρήτου, την οποία υπέχουν όλα τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, περιλαμβανομένου του Δικαστηρίου[64]. Συνεπώς, το Δικαστήριο δύναται να διατάξει την προσκόμιση σε αυτό εμπιστευτικών αποδεικτικών στοιχείων, αλλά όχι την κοινοποίησή τους στους διαδίκους ή στους δικηγόρους τους.

128. Έκτον, το Συμβούλιο δεν δύναται απλά να υποστηρίξει ότι το προβληματίζει το ζήτημα της ασφάλειας· πρέπει να παράσχει επαρκείς λεπτομέρειες προκειμένου το Δικαστήριο να εκτιμήσει το βάσιμο του προβληματισμού και αν αυτός δικαιολογεί τον περιορισμό διαδικαστικών δικαιωμάτων. Σε εθνικό πλαίσιο, οσάκις η ανάγκη ασφάλειας χρησιμοποιείται ως βάση για τη δικαιολόγηση της μη κοινοποιήσεως του συνόλου των στοιχείων, εναπόκειται στην αρμόδια αρχή να αποδείξει ότι σε αντίθετη περίπτωση η ασφάλεια θα διέτρεχε κίνδυνο· δεν υπάρχει τεκμήριο υπέρ του υποστατού και του βάσιμου των λόγων των οποίων γίνεται επίκληση[65]. Το αυτό πρέπει να ισχύει κατ' αναλογίαν για το Συμβούλιο.

61 — Αποφάσεις E και F (C-550/09, EU:C:2010:382, σκέψη 57), Melli Bank κατά Συμβουλίου (C-380/09 P, EU:C:2012:137, σκέψη 46), OMPI (T-228/02, EU:T:2006:384, σκέψη 159), Fulmen κατά Συμβουλίου (T-439/10 και T-440/10, EU:T:2012:142, σκέψεις 96 και 97), και Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψη 142).

62 — Άρθρο 31, παράγραφος 1, ΣΕΕ.

63 — Προπαρατεθείσα στην υποσημείωση 54.

64 — Απόφαση Adams κατά Επιτροπής (145/83, EU:C:1985:448, σκέψη 28).

65 — Απόφαση ZZ (C-300/11, EU:C:2013:363, σκέψη 61).

129. Απαντώντας στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι τράπεζες διακρίνουν τις συνθήκες της υποθέσεως Bank Melli Iran (T-35/10 και T-7/11, EU:T:2013:397) από αυτές των δικών τους υποθέσεων. Στην εν λόγω υπόθεση το Γενικό Δικαστήριο συνήγαγε εκ των πραγματικών περιστατικών ότι η προσφεύγουσα πραγματοποίησε πληρωμές για λογαριασμό της AEOI και ότι, καθώς η ύπαρξη προσωπικού υψηλής ειδικεύσεως είναι πρωταρχικής σημασίας για τις δραστηριότητες έρευνας και αναπτύξεως στον πυρηνικό τομέα, η καταβολή ακόμη και σχετικά μικρών ποσών για υποτροφίες που προορίζονται να διασφαλίσουν την εκπαίδευση στον τομέα αυτόν στηρίζει τις εν λόγω δραστηριότητες. Εν προκειμένω, ήταν αδύνατες αντίστοιχες διαπιστώσεις πραγματικών περιστατικών, καθώς το Συμβούλιο δεν παρέσχε λεπτομέρειες. Όσον αφορά την απόφαση Fulmen (C-280/12 P, EU:C:2013:775), οι τράπεζες υποστηρίζουν ότι οι σκέψεις 57 έως 83 της αποφάσεως στη συγκεκριμένη υπόθεση συνηγορούν υπέρ της απόψεώς τους, ιδίως η σκέψη 78: «[…] εφόσον η αρμόδια αρχή της Ένωσης αρνήθηκε να προσκομίσει τα αποδεικτικά στοιχεία ενώπιον του δικαστή της Ένωσης, σ' αυτόν εναπόκειται [...] να στηριχθεί αποκλειστικώς στα στοιχεία που του γνωστοποιήθηκαν».

130. Όσον αφορά τον τέταρτο λόγο (ιδιότητα της μητρικής εταιρίας της FEE Bank, η οποία κατονομάζεται με την ΑΣΑΗΕ 1929) στην υπόθεσή της, η *Bank Mellat* υποστηρίζει ότι η υποχρέωση των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης να λαμβάνουν δεόντως υπόψη τα Ηνωμένα Έθνη δεν δύναται να τα απαλλάξει από την άσκηση ελέγχου νομιμότητας των πράξεων της Ένωσης. Το Δικαστήριο υποχρεούται να διασφαλίζει τον πλήρη έλεγχο, βάσει των θεμελιωδών δικαιωμάτων κατά το δίκαιο της Ένωσης, των κοινοτικών πράξεων περί εφαρμογής ψηφισμάτων που εξέδωσε το Συμβούλιο Ασφαλείας δυνάμει του κεφαλαίου VII του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών[66]. Επιπροσθέτως, το Συμβούλιο Ασφαλείας αποφάσισε να μην κατονομάσει την Bank Mellat. Το Συμβούλιο δεν εφάρμοσε κυρώσεις του ΟΗΕ και είναι αναγκαίος ο πλήρης έλεγχος των πραγματικών περιστατικών βάσει των οποίων πραγματοποιήθηκε η εγγραφή. Η σημασία της αιτιολογικής εκθέσεως του Συμβουλίου Ασφαλείας πρέπει να εκτιμηθεί στο πλαίσιο αυτό. Ούτε υπάρχει οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο ότι το Συμβούλιο στηρίχθηκε στην εν λόγω αιτιολογική έκθεση. Ο τέταρτος λόγος συνίσταται μόνο στο ότι η Bank Mellat είναι η μητρική εταιρία της FEE Bank, η οποία κατονομάζεται· δεν γίνεται επίκληση στην ασαφή αιτιολογία του Συμβουλίου Ασφαλείας σχετικά με την Bank Mellat.

131. Όσον αφορά το πρώτο τμήμα του πέμπτου λόγου (υπηρεσίες στην AEOI), η τράπεζα απορρίπτει το επιχείρημα ότι η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας επιτρέπει στο Συμβούλιο να στηρίζεται άνευ επιβεβαιώσεως σε μη κοινοποιηθέντα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε ένα μόνο κράτος μέλος. Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ, τα θεσμικά όργανα πρέπει να συνεργάζονται με εθνικούς οργανισμούς, αποκλειστικώς προκειμένου να τους υποβοηθούν κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους που απορρέουν από τις Συνθήκες[67]. Εάν η εν λόγω διάταξη μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την καταστρατήγηση των δικαιωμάτων άμυνας ή του δικαιώματος πλήρους δικαστικού ελέγχου, τα θεσμικά όργανα θα συνέβαλαν κατ' ουσίαν στην αθέτηση από κράτος μέλος των υποχρεώσεών του που απορρέουν από τη Συνθήκη. Η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας υποχρεώνει τα κράτη μέλη να συνεργάζονται με τα θεσμικά όργανα για τη στήριξη των δράσεων της Ένωσης και τη διασφάλιση της συμμορφώσεως με τα θεμελιώδη δικαιώματα, όχι για την παρεμπόδιση της εύρυθμης λειτουργίας τους. Η κύρια υποχρέωση των κρατών μελών συνίσταται στη στήριξη των σκοπών της Ένωσης, ενώ τα θεσμικά όργανα έχουν, το πολύ, τη δευτερεύουσα υποχρέωση να παρέχουν στήριξη σε εθνικές πολιτικές που δεν αντιβαίνουν τις πολιτικές της Ένωσης. Η εκ μέρους του Συμβουλίου επίκληση αναπόδεικτων πληροφοριών από ένα μόνο κράτος μέλος για την επιβολή πανευρωπαϊκών κυρώσεων προσβάλλει το δικαίωμα πλήρους δικαστικού ελέγχου της συμφωνίας του δικαίου της Ένωσης με το σύνολο των θεμελιωδών δικαιωμάτων που παρέχει το δίκαιο της Ένωσης. Υπ' αυτές τις συνθήκες, η αρχή της καλόπιστης συνεργασίας θα καθιστούσε ουσιαστικώς ανίσχυρη την υπεροχή του δικαίου της Ένωσης έναντι του εθνικού δικαίου.

66 — Απόφαση Kadi I (C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψεις 283 έως 285, 299, 303, 304, 306 έως 308 και 326.

67 — Βλ., επίσης, απόφαση X (C-429/07, EU:C:2009:359, σκέψη 21).

132. Όσον αφορά το δεύτερο τμήμα του πέμπτου λόγου (υπηρεσίες στη Novin), κατ' αρχάς, το Συμβούλιο δεν δύναται να θέσει υπό αμφισβήτηση την εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών από το Γενικό Δικαστήριο, ούτε να ζητήσει από το παρόν Δικαστήριο να την υποκαταστήσει με τη δική του εκτίμηση. Δεύτερον, «δεν αρκεί μόνον ο κίνδυνος ότι η συγκεκριμένη οντότητα ενδέχεται να παράσχει στήριξη στη διάδοση των πυρηνικών όπλων» [68]. Τρίτον, δεν υφίσταται τέτοιος κίνδυνος ούτε οποιαδήποτε βάση για την επίκλησή του. Το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι η τράπεζα δεν παρέσχε στήριξη σε πυρηνικές δραστηριότητες που ενέχουν κίνδυνο διαδόσεως των πυρηνικών όπλων. Θα ήταν λογικώς εσφαλμένο το συμπέρασμα ότι η τράπεζα ενδέχετο να παράσχει στο μέλλον τραπεζικές υπηρεσίες που θα αποτελούσαν στήριξη αυτού του είδους· απεναντίας, δεδομένου ότι η τράπεζα δεν είχε προηγουμένως στηρίξει τη διάδοση των πυρηνικών όπλων στο Ιράν, από κανένα στοιχείο δεν προέκυπτε ότι θα το έπραττε στο μέλλον.

133. Η *Bank Saderat Iran* διατείνεται, όσον αφορά τον τέταρτο (διαχείριση εγγυητικών επιστολών το 2003 για λογαριασμό της MEC) και τον πέμπτο λόγο (χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες για λογαριασμό του SIG), ότι είχε αρνηθεί τις αιτιάσεις και ότι το Συμβούλιο δεν είχε προσκομίσει κανένα αποδεικτικό στοιχείο για τη θεμελίωσή τους. Συνεπώς, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς διαπίστωσε πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως.

134. Όσον αφορά τον τρίτο λόγο (διαχείριση εγγυητικών επιστολών για λογαριασμό των OID και IEI), η τράπεζα παραδέχθηκε μεν την εκ μέρους της διαχείριση εγγυητικών επιστολών για εξαγωγές *υπέρ* της OID και της IEI (που εκδόθηκαν και πληρώθηκαν από μη κατονομαζόμενες διεθνείς τράπεζες), αλλά όχι ότι διαχειρίστηκε εγγυητικές επιστολές *της* OID και *της* IEI ούτε ότι ενεπλάκη κατόπιν της εγγραφής τους. Το Συμβούλιο δεν προσκόμισε κανένα αποδεικτικό στοιχείο περί του ότι δεν επρόκειτο για συνήθεις τραπεζικές υπηρεσίες που δεν συνδέονταν με τη διάδοση των πυρηνικών όπλων. Επομένως, το Γενικό Δικαστήριο ορθώς έκρινε ότι το Συμβούλιο όφειλε να παράσχει λεπτομέρειες, αφού επικαλέστηκε συγκεκριμένες εγγυητικές επιστολές τις οποίες υποτίθεται ότι διαχειρίστηκε η τράπεζα, η δε τράπεζα δεν θα έπρεπε να περιέλθει σε δυσχερέστερη θέση λόγω του γεγονότος ότι ήταν αδύνατη η εκτίμηση της βασιμότητας των επιχειρημάτων. Το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη επί των πραγματικών περιστατικών ότι το Συμβούλιο δεν είχε αποδείξει ότι η «[κατάρτιση]» εγγυητικών επιστολών για εξαγωγές δύναται να συνιστά στήριξη των πυρηνικών δραστηριοτήτων του Ιράν κατά την έννοια των προσβαλλομένων μέτρων.

135. Δεν εναπόκειται στην οντότητα στην οποία επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα να αποδείξει το αβάσιμο των λόγων επιβολής τους, αλλά μόνο στο Συμβούλιο να αποδείξει τις αιτιάσεις του. Ομολογουμένως, ένα κράτος μέλος οφείλει να αποκρούσει τις αιτιάσεις στη διαδικασία λόγω παραβάσεως, αλλά τα κράτη μέλη πρέπει να συνεργάζονται καλόπιστα για τη διασφάλιση της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης. Οι οντότητες που υπόκεινται σε περιοριστικά μέτρα δεν έχουν καμία τέτοια υποχρέωση. Πάντως, η τράπεζα παρέσχε οικειοθελώς πληροφορίες σχετικά με τις τραπεζικές της υπηρεσίες στην OID και στην IEI· το Συμβούλιο δεν έπραξε με τη σειρά του ομοίως, αντιθέτως προς την υποχρέωσή του καλόπιστης συνεργασίας με το Γενικό Δικαστήριο.

136. Τέλος, η απόφαση του Γενικού Δικαστηρίου δεν δύναται να αναιρεθεί λόγω μη λήψεως υπόψη της δηλώσεως του Συμβουλίου Ασφαλείας, η οποία δεν συνδέεται με οποιονδήποτε εκ των λόγων που παρατέθηκαν για την εγγραφή της τράπεζας· ούτε μπορεί η εν λόγω δήλωση να συνιστά τέτοιο λόγο, καθώς δεν γίνεται μνεία σε αυτήν ούτε στην αιτιολογική έκθεση ούτε σε οποιαδήποτε πρόταση εγγραφής και δεν πληροί τα κριτήρια εγγραφής. Ούτε εξηγεί το Συμβούλιο πώς το σκεπτικό του Γενικού Δικαστηρίου θα μπορούσε να έχει επηρεαστεί από τη «λήψη υπόψη» της εν λόγω δηλώσεως, η οποία δεν περιέχει αποδεικτικά στοιχεία ως προς οποιαδήποτε αιτίαση εκ μέρους του Συμβουλίου. Ο ισχυρισμός ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας θα πρέπει να στηρίχθηκε σε βάσιμους λόγους προκειμένου να διαπιστώσει ότι οι τράπεζες συνέβαλλαν στις πυρηνικές δραστηριότητες του Ιράν συνιστά απλή

68 — Απόφαση Manufacturing Support & Procurement Kala Naft κατά Συμβουλίου (T-509/10, EU:T:2012:201, σκέψη 115).

εικασία. Το εάν υπήρξε συμβολή αποτελεί πραγματικό ζήτημα, το οποίο πρέπει να αποδειχθεί από το Συμβούλιο με αποδεικτικά στοιχεία. Εικασία συνιστά επίσης ο ισχυρισμός ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας δεν κατονόμασε την τράπεζα λόγω συγκρουομένων πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων. Το ορθό συμπέρασμα συνίσταται στο ότι δεν υπήρχαν αποδεικτικά στοιχεία που να δικαιολογούν την εγγραφή.

137. Υπό το πρίσμα του συνόλου των επιχειρημάτων αυτών, φρονώ ότι υφίστανται δύο σειρές ζητημάτων που πρέπει να εξεταστούν.

138. Κατ' αρχάς, τι υποχρεούτο το Συμβούλιο να πράξει προκειμένου να μπορέσει νομίμως να επιβάλει περιοριστικά μέτρα στις τράπεζες; Ειδικότερα: ήταν αναγκαίο (όπως, επί της ουσίας, απεφάνθη το Γενικό Δικαστήριο) να αποδειχθούν συγκεκριμένες συμπεριφορές οι οποίες, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο κατά την έννοια των κριτηρίων που προβλέπονται στον κανονισμό 423/2007, την απόφαση 2010/413, τον κανονισμό 961/2010 ή τον κανονισμό 267/2012, αναλόγως της περιπτώσεως, στήριζαν τις πυρηνικές δραστηριότητες του Ιράν που ενείχαν κίνδυνο διαδόσεως των πυρηνικών όπλων; Ή αρκούσε (όπως κατ' ουσίαν υποστηρίζει τώρα το Συμβούλιο) ότι οι τράπεζες μπορούσαν αντικειμενικώς να παράσχουν στο μέλλον τη στήριξη αυτή μέσω εγγενών στην επαγγελματική τους δραστηριότητα συναλλαγών και ότι, λαμβανομένου υπόψη του συνολικού πλαισίου (περιλαμβανομένων των αιτιολογικών εκθέσεων των ΑΣΑΗΕ και προγενεστέρων συμπεριφορών, οι οποίες δεν είναι απαραίτητο να έχει αποδειχθεί ότι αποτελούσαν σκόπιμη ή ενσυνείδητη στήριξη ούτε ότι είχαν άμεσο σύνδεσμο με τις ικανές να συντελέσουν στη διάδοση των πυρηνικών όπλων δραστηριότητες του Ιράν), ενδέχεται να το πράξουν;

139. Η δεύτερη σειρά ζητημάτων αφορά την ύπαρξη αποδεικτικών στοιχείων που να θεμελιώνουν τους λόγους των οποίων έγινε επίκληση για την επιβολή περιοριστικών μέτρων. Καίτοι αποκλείεται τέτοια μέτρα να μπορούσαν να δικαιολογηθούν άνευ οποιουδήποτε αποδεικτικού στοιχείου, εντούτοις πρέπει να εξεταστεί σε ποιο βαθμό τα αποδεικτικά στοιχεία, ιδίως αν είναι εμπιστευτικής φύσεως, πρέπει να κοινοποιηθούν σε όσους υπόκεινται στα μέτρα και να προσκομισθούν στο Γενικό Δικαστήριο και, πράγματι, στο ίδιο το Συμβούλιο, προκειμένου να τηρηθούν τόσο οι υποχρεώσεις της ορθής εκτιμήσεως των πραγματικών περιστατικών όσο και του δέοντος δικαστικού ελέγχου της εν λόγω εκτιμήσεως.

140. Σχετικά με αμφότερες τις σειρές ζητημάτων, φρονώ ότι το Συμβούλιο δεν απέδειξε οποιαδήποτε πλάνη περί το δίκαιο, η οποία να δικαιολογεί την αναίρεση των αναιρεσιβαλλομένων αποφάσεων.

141. Κατ' αρχάς, τα κριτήρια εγγραφής προσώπων, οντοτήτων ή οργανισμών στους καταλόγους εκείνων των οποίων πρέπει να δεσμευτούν τα περιουσιακά στοιχεία και οι πόροι, είναι αυτά βάσει των οποίων το Συμβούλιο αυτοδεσμεύθηκε. Είναι σαφείς και συγκεκριμένοι. Αφορούν πραγματικά περιστατικά και δύνανται να αποδειχθούν με πραγματικά στοιχεία. Αφορούν την πραγματική, εξακριβώσιμη συμπεριφορά (ή ιδιότητα) των ενδιαφερομένων, όχι την αφηρημένη δυνατότητα συγκεκριμένων ειδών μελλοντικής συμπεριφοράς.

142. Πιο συγκεκριμένα, τα προβλεπόμενα κριτήρια[69] δεν αφορούν μόνον την αιτίαση της διευκολύνσεως συναλλαγών (όπως συνέβη με την Bank Mellat στην ΑΣΑΗΕ 1929) ή τη σύσταση για επαγρύπνηση (όπως συνέβη με την Bank Saderat —ενδεχομένως όχι η ίδια οντότητα με την Bank Saderat Iran— στην ΑΣΑΗΕ 1803) σε ΑΣΑΗΕ, εφόσον ουδεμία εγγραφή έχει πραγματοποιηθεί, σε ή βάσει μιας ΑΣΑΗΕ, σχετικά με περιουσιακά στοιχεία και πόρους που πρέπει να δεσμευτούν. Ούτε περιλαμβάνουν τη δυνατότητα και μόνο, ή το ενδεχόμενο, συμμετοχής σε μια εκ των προβλεπομένων δραστηριοτήτων, παρά μόνο —και ρητώς— την (αποδεδειγμένη) συμμετοχή σε μία τέτοια δραστηριότητα. Τέλος, τα κριτήρια κατά τη νομοθεσία της Ένωσης για την εγγραφή σε κατάλογο εκείνων των οποίων πρέπει να δεσμευτούν τα περιουσιακά στοιχεία και οι χρηματοδοτικοί πόροι δεν περιλαμβάνουν την απλή υποψία, ούτε έστω εύλογες ενδείξεις υπέρ του ότι πληρούνται τα ειδικότερα

69 — Βλ. σημεία 4 επ. των παρουσών προτάσεων.

κριτήρια. Η προαναφερθείσα άποψη ενδέχεται, ομολογουμένως, να φαίνεται ότι παρεκκλίνει σχετικώς από την παράγραφο 21 της ΑΣΑΗΕ 1929, η οποία ορίζει ότι η δέσμευση περιουσιακών στοιχείων και πόρων είναι μία εκ των ενεργειών που πρέπει να αναληφθούν, όταν ένα κράτος διαθέτει «πληροφορίες βάσει των οποίων μπορεί ευλόγως να εικάζεται ότι αυτά [...] τα περιουσιακά στοιχεία ή οι πόροι θα μπορούσαν να συμβάλουν στις πυρηνικές δραστηριότητες του Ιράν που ενέχουν κίνδυνο διαδόσεως των πυρηνικών όπλων […]» [70]. Πάντως, παρά ταύτα είναι αναγκαία η στήριξη σε στοιχεία. Επιπροσθέτως, η προβλεπόμενη στην παράγραφο αυτή εναλλακτική, υπό τέτοιες συνθήκες, συνίσταται στον ενισχυμένο έλεγχο των χρηματοπιστωτικών συναλλαγών και το Συμβούλιο επέλεξε τη συγκεκριμένη εναλλακτική [71].

143. Περαιτέρω, οι λόγοι που επικαλέστηκε το Συμβούλιο για την εγγραφή των τραπεζών στηρίζονται αυτοί καθεαυτούς σε πραγματικά περιστατικά και δύνανται να αποδειχθούν με πραγματικά στοιχεία, ενώ αφορούν αντικειμενικώς εξακριβώσιμη συμπεριφορά ή ιδιότητα των τραπεζών. Πάντως, δεν ανταποκρίνονται όλοι οι λόγοι επακριβώς στα κριτήρια εγγραφής που έθεσε το ίδιο το Συμβούλιο. Στην υπόθεση της Bank Mellat, η ιδιότητα της μητρικής εταιρίας της κατονομαζόμενης σε ΑΣΑΗΕ FEE Bank τυπικώς δεν εμπίπτει σε οποιοδήποτε εκ των εν λόγω κριτηρίων [72].

144. Έχω ήδη εκφράσει την άποψη ότι οι λόγοι των οποίων έγινε επίκληση πρέπει να εκτιμηθούν στο σύνολό τους, στον βαθμό που μπορούν, εάν ερμηνευτούν συνδυαστικώς, να παράσχουν αμοιβαίως επεξήγηση και έρεισμα. Επομένως, φρονώ ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν έπρεπε να έχει αγνοήσει την ενδεχόμενη σημασία, παραδείγματος χάριν, του μερικού κρατικού ελέγχου της Bank Saderat Iran [73] ή του ελέγχου της FEE Bank από την Bank Mellat για την εκτίμηση των άλλων, πιο συγκεκριμένων λόγων, στον βαθμό που τα εν λόγω πληροφοριακά στοιχεία στηρίζονταν σε επαρκείς αποδείξεις ή δεν αμφισβητούνταν.

145. Ωστόσο, φρονώ ότι δεν μπορεί να προσαφθεί στο Γενικό Δικαστήριο πλάνη λόγω της μη εξαγωγής συμπερασμάτων ως προς την Bank Mellat από την αναπόδεικτη εικασία ότι μια πολιτική διαφωνία στο Συμβούλιο Ασφαλείας και μόνον οδήγησε στην εγγραφή της FEE Bank αλλά όχι και της Bank Mellat. Μόνον εάν υπήρχαν πραγματικά αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με τους λόγους της (ομολογουμένως, εκ πρώτης όψεως, απροσδόκητης) διαφοροποιήσεως, θα όφειλε το Γενικό Δικαστήριο να λάβει υπόψη τους λόγους αυτούς.

146. Ούτε είναι δυνατόν να προσαφθεί πλάνη στο Γενικό Δικαστήριο, επειδή δεν συνήγαγε εκ του γεγονότος ότι οι τράπεζες είχαν παράσχει υπηρεσίες σε ορισμένες οντότητες, που εμπλέκονταν στην ανάπτυξη πυρηνικών όπλων αλλά ενεγράφησαν αργότερα για πρώτη φορά, πως ενδέχετο στο μέλλον να παράσχουν υπηρεσίες σε άλλες τέτοιες οντότητες και πως το ενδεχόμενο αυτό, εάν υφίστατο, θα μπορούσε να δικαιολογήσει τη λήψη περιοριστικών μέτρων. Αφενός, φρονώ ότι (ιδίως αφού οι τράπεζες αρνήθηκαν οποιαδήποτε πρότερη γνώση της εμπλοκής των πελατών τους σε πυρηνικές δραστηριότητες) το γεγονός αυτό δεν δικαιολογεί να θεωρηθεί ότι αυτές είναι πιθανότερο από

70 — Βλ. σημείο 7 των παρουσών προτάσεων.

71 — Βλ. παραδείγματος χάριν: το άρθρο 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 423/2007, την αιτιολογική σκέψη 21, και το άρθρο 10, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της αποφάσεως 2010/413, τα άρθρα 5, παράγραφος 3, 12, παράγραφος 2, και 23, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 961/2010, καθώς και τα άρθρα 3, παράγραφος 5, παράγραφος 3, 18, παράγραφος 2, και 32, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του κανονισμού 267/2012.

72 — Εάν η FEE Bank ήταν η μητρική εταιρία και η Bank Mellat η θυγατρική, τότε η δεύτερη θα «ανήκ[ε] ή [θα ελεγχόταν] από» κατονομαζόμενη οντότητα (βλ., επίσης, απόφαση Melli Bank κατά Συμβουλίου, T-246/08 και T-332/08, EU:T:2009:266, σκέψη 103). Προκαλεί ίσως έκπληξη ότι τα κριτήρια εγγραφής δεν περιλαμβάνουν επίσης την «ιδιοκτησία ή έλεγχο» κατονομαζόμενης οντότητας, καθώς είναι σαφές ότι η μητρική εταιρία δύναται να ασκήσει ουσιώδη επιρροή επί της συμπεριφοράς μιας θυγατρικής, όπως παγίως αναγνωρίζεται ιδίως στο πεδίο του δικαίου ανταγωνισμού (βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση Akzo Nobel κ.λπ. κατά Επιτροπής, C-97/08 P, EU:C:2009:536, σκέψεις 54 επ.).

73 — Η κατάσταση είναι διαφορετική ως προς την Bank Mellat, καθώς το Συμβούλιο στηρίχθηκε, τόσο στην απόφαση 2010/413 όσο και στον εκτελεστικό κανονισμό 668/2010, στην εσφαλμένη παραδοχή ότι η τράπεζα ήταν κρατική και δεν έκανε αναφορά σε οποιοδήποτε ποσοστό κρατικής ιδιοκτησίας στα επόμενα μέτρα.

οποιαδήποτε άλλη τράπεζα να παράσχουν τέτοιες υπηρεσίες στο μέλλον· αφετέρου, εν πάση περιπτώσει δεν είναι το ενδεχόμενο της παροχής χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών σε κατονομαζόμενες οντότητες, αλλά η πραγματική παροχή τέτοιων υπηρεσιών που αποτελεί το κριτήριο εγγραφής στον κατάλογο εκείνων των οποίων τα περιουσιακά στοιχεία και οι πόροι πρέπει να δεσμευτούν.

147. Κατά συνέπεια, προχωράω στο δεύτερο ευρύ ερώτημα, σχετικά με την ύπαρξη αποδεικτικών στοιχείων, ιδίως όσον αφορά την εν δυνάμει εμπιστευτική τους φύση, ζήτημα ως προς το οποίο δεν μπορώ να συμφωνήσω με την άποψη του Συμβουλίου.

148. Όπως επισήμανα, όλα τα κριτήρια εγγραφής, και όλοι οι λόγοι που επικαλέστηκε το Συμβούλιο για την εγγραφή των τραπεζών, αποτελούν πραγματικά στοιχεία δεκτικά αποδείξεως. Ορισμένοι εξ αυτών των λόγων (όπως η επίδειξη συμπεριφοράς που διευκολύνει τα πυρηνικά προγράμματα, ή η παροχή υπηρεσιών σε μη προσδιορισμένες οντότητες) ενδέχεται να αποδεικνύονται δυσχερέστερα, ενώ άλλοι (μερικός κρατικός έλεγχος, ή παροχή υπηρεσιών σε κατονομαζόμενες οντότητες) ενδεχομένως ευκολότερα· παρά ταύτα, κατ' αρχήν, άπαντες δύνανται να θεμελιωθούν με αποδεικτικά στοιχεία.

149. Συναφώς, όχι μόνο πρέπει οι λόγοι εγγραφής, συνδυαστικώς ερμηνευόμενοι, να αρκούν για την απόδειξη ότι τουλάχιστον ένα κριτήριο εγγραφής πληρούται, αλλά πρέπει απαραιτήτως να υπάρχουν αποδείξεις της πραγματικής βάσεως των λόγων που έχουν σημασία για το εν λόγω κριτήριο ή τα εν λόγω κριτήρια[74].

150. Πώς, πότε και σε ποιον πρέπει να κοινοποιηθούν τα στοιχεία αυτά;

151. Κατ' αρχάς, είναι βέβαια ευκταίο τα αποδεικτικά στοιχεία να είναι στη διάθεση του Συμβουλίου κατά τον χρόνο που το εν λόγω θεσμικό όργανο λαμβάνει την απόφασή του. Συναφώς, τόνισα ότι η παράλειψη εξετάσεως των αποδεικτικών στοιχείων πριν από τη λήψη της πρώτης αποφάσεως περί εγγραφής, η οποία κατ' αρχήν πρέπει να έχει αιφνιδιαστικό αποτέλεσμα[75], δεν δύναται να συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας των τραπεζών[76]. Επιπροσθέτως, όσον αφορά το επίμαχο είδος περιοριστικών μέτρων, ενίοτε (καίτοι όχι πάντα) ενδέχεται να είναι απαραίτητο να ληφθεί ταχέως η πρώτη απόφαση βάσει των πληροφοριών που παρέχει κράτος μέλος, των οποίων τη βασιμότητα δεν μπορεί να επιβεβαιώσει το Συμβούλιο ως συλλογικό όργανο στο διαθέσιμο χρονικό διάστημα.

152. Ωστόσο, από τις επισημάνσεις αυτές δεν συνάγεται ότι το Συμβούλιο μπορεί να απαλλαγεί από την υποχρέωσή του επιμελούς και αμερόληπτης εξετάσεως κατά την επανεξέταση της πρώτης αποφάσεως με σκοπό την επιβεβαίωσή της[77]. Επομένως, σε αυτό το χρονικό σημείο το Συμβούλιο πρέπει να έχει στη διάθεσή του επαρκή αποδεικτικά στοιχεία. Κατά συνέπεια, η κατά το δεύτερο αυτό στάδιο επίκληση από το Συμβούλιο, ως συλλογικό όργανο, αποδεικτικών στοιχείων που έχουν εκτιμηθεί από ένα μόνο κράτος μέλος (ή, στις υπό κρίση υποθέσεις, από τρία κράτη μέλη κατ' ανώτατο, αφού υπήρξαν τρεις προτάσεις εγγραφής) και τα οποία δεν κοινοποιήθηκαν στο Συμβούλιο, είναι αδύνατον να αποτελεί επαρκή εξέταση. Κατ' αρχήν, το Συμβούλιο δεν δύναται να αρκείται στην επανάληψη των πληροφοριών τις οποίες του παρέσχαν τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτό. Στο Συμβούλιο συμμετέχουν μεμονωμένα κράτη μέλη, αλλά το ίδιο το θεσμικό όργανο έχει διακριτή υπόσταση και πρέπει να εκπληρώνει τα καθήκοντά του. Εάν τούτο δεν ίσχυε στις παρούσες υποθέσεις, θα υπήρχε, κατά την άποψή μου, επαρκής δικαιολογία για την ακύρωση των προσβαλλομένων μέτρων λόγω πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως, στον βαθμό που βασίζονταν σε λόγους στηριζόμενους σε αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία δεν είχαν εξεταστεί από το Συμβούλιο.

74 — Απόφαση Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψη 119).

75 — Βλ. υποσημείωση 47 ανωτέρω.

76 — Σημείο 97 ανωτέρω.

77 — Απόφαση Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψεις 114 και 115). Βλ., επίσης, τις προτάσεις μου στην υπόθεση Γαλλία κατά People's Mojahedin Organization of Iran (C-27/09 P, EU:C:2011:482, σημεία 72 επ.).

153. Ωστόσο, το Γενικό Δικαστήριο δεν στήριξε την κρίση του περί πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως στον συγκεκριμένο λόγο ότι το ίδιο το Συμβούλιο δεν είχε εξετάσει οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο, αλλά στο γεγονός ότι, ανεξαρτήτως του εάν το Συμβούλιο αυτό καθεαυτό διέθετε ή είχε εξετάσει οποιοδήποτε αποδεικτικό στοιχείο που να τεκμηρίωνε τις αιτιάσεις, ουδέν αποδεικτικό στοιχείο προσκομίστηκε στο Γενικό Δικαστήριο κατά το στάδιο εκδικάσεως της υποθέσεως. Το Συμβούλιο τώρα υποστηρίζει ότι δεν μπορούσε να προσκομίσει τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία για λόγους εμπιστευτικότητας που συνδέονται με την αναγκαιότητα προστασίας των εμπιστευτικών πηγών πληροφοριών, καθώς και ότι το Γενικό Δικαστήριο έπρεπε να έχει αποφανθεί υπέρ της νομιμότητας της εν λόγω καταστάσεως και να έχει κρίνει ότι οι αιτιάσεις που παρατίθενται στις υποβληθείσες από κράτη μέλη προτάσεις εγγραφής αποτελούσαν επαρκείς αποδείξεις, εφόσον ήταν εύλογες.

154. Φρονώ ότι η άποψη αυτή είναι αβάσιμη, κατά πρώτο και κύριο λόγο, επειδή το Συμβούλιο δεν επικαλέστηκε εξαρχής την εμπιστευτικότητα των αποδεικτικών ή των πληροφοριακών στοιχείων επί των οποίων ερείδονται οι λόγοι στους οποίους στήριξε τις αποφάσεις περί εγγραφής, καίτοι οι τράπεζες είχαν αναφερθεί στα υπομνήματά τους στο ενδεχόμενο υπάρξεως εμπιστευτικών πληροφοριών[78]. Επομένως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη, επειδή απεφάνθη επί του λόγου ακυρώσεως που αντλείτο από πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως βάσει των προσκομισθέντων ενώπιόν του στοιχείων. Σαφέστατα μπορούσε να αξιολογήσει την εξέταση, στην οποία προέβη το Συμβούλιο, βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίστηκαν και των πραγματικών περιστατικών που δεν αμφισβητούνταν από τους διαδίκους[79].

155. Επιπροσθέτως, και εν πάση περιπτώσει, δυσκολεύομαι ελλείψει περαιτέρω στοιχείων να συμφωνήσω με τη γενική άποψη του Συμβουλίου ότι η κοινοποίηση αποδεικτικών στοιχείων ενδέχεται να θέσει σε κίνδυνο όσους παρέσχαν τις πληροφορίες ή τα μέσα με τα οποία αποκτήθηκαν, ή ότι η μη τήρηση της εμπιστευτικότητας των πληροφοριών που παρέσχε τρίτη χώρα μπορεί να υπονομεύσει τη διεθνή συνεργασία. Επί της ουσίας, το μόνο αποδεικτικό στοιχείο στο οποίο ενδέχεται να στηρίχθηκε το Συμβούλιο —πέραν αυτού του κρατικού ελέγχου ή, στην υπόθεση της Bank Mellat, η ιδιότητα της μητρικής εταιρίας της FEE Bank, ως προς την οποία φαίνεται ότι δεν υπάρχει ζήτημα εμπιστευτικότητας— αφορούσε συναλλαγές που είτε πράγματι πραγματοποιήθηκαν είτε φέρονται να πραγματοποιήθηκαν από τις τράπεζες σε συγκεκριμένες ημερομηνίες για συγκεκριμένους πελάτες. Το Συμβούλιο δεν παρέσχε κανένα απολύτως στοιχείο ως προς το αδύνατο της προσκομίσεως των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων άνευ αποκαλύψεως των πηγών ή των μεθόδων, ή ως προς το γιατί τρίτη χώρα της οποίας οι υπηρεσίες απέκτησαν τα αποδεικτικά στοιχεία ενδεχομένως προτιμά να μην αποκαλυφθεί. Επιπλέον, τα αποδεικτικά στοιχεία αυτά καθεαυτά (σε αντίθεση με τον τρόπο που αποκτήθηκαν) αφορούν ζητήματα των οποίων οι τράπεζες έχουν γνώση, με αποτέλεσμα το Συμβούλιο να μην μπορεί να επικαλείται έναντί τους οποιοδήποτε ζήτημα εμπιστευτικότητας. Ούτε μπορεί να επικαλείται την εμπιστευτικότητα έναντι του Γενικού Δικαστηρίου[80].

156. Συνοψίζοντας, όσον αφορά την εκ μέρους του Συμβουλίου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών που εκτίθενται στους λόγους στους οποίους στηρίχθηκε η εγγραφή της Bank Mellat: κατ' αρχάς, το Συμβούλιο δεν βάλλει κατά της απορρίψεως από το Γενικό Δικαστήριο του έβδομου λόγου (διευκόλυνση της κινήσεως εκατομμυρίων δολαρίων για το ιρανικό πυρηνικό πρόγραμμα)· δεύτερον, δεν προσκόμισε αποδεικτικά στοιχεία ότι η τράπεζα είχε παράσχει υπηρεσίες στον AEOI, σε υψηλόβαθμους αξιωματούχους του AIO ή σε έναν υπεύθυνο για τις αγορές του Ιράν (πέμπτος λόγος εν μέρει και έκτος λόγος)· τρίτον, ούτε ισχυρίστηκε ούτε απέδειξε ότι οποιεσδήποτε νέες υπηρεσίες[81] είχαν παρασχεθεί στη Novin αφότου η Novin κατονομάστηκε από το Συμβούλιο Ασφαλείας ή η

78 — Συναφώς, επισημαίνω ότι το δικαίωμα ενημερώσεως δεν είναι απόλυτο (βλ., παραδείγματος χάριν, ΕΔΔΑ, απόφαση Jasper, προπαρατεθείσα στο σημείο 111 και υποσημείωση 54 των παρουσών προτάσεων· βλ., επίσης, ΕΔΔΑ, απόφαση Α. κ.λπ. κατά Ηνωμένου Βασιλείου [τμήμα μείζονος συνθέσεως], αριθ. 3455/05, § 205 επ., ECRH 2009 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

79 — Βλ., παραδείγματος χάριν, αποφάσεις Fulmen (C-280/12 P, EU:C:2013:775, σκέψεις 78 και 79) και Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψεις 123 και 127).

80 — Απόφαση Kadi II (C-584/10 P, C-593/10 P και C-595/10 P, EU:C:2013:518, σκέψη 125).

81 — Όπως φαίνεται, το Συμβούλιο δεν βάλλει κατά της κρίσεως του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με καταβολές ποσών οφειλομένων δυνάμει χρηματοπιστωτικών μέσων που είχαν εκδοθεί *πριν* από τη λήψη περιοριστικών μέτρων κατά της Novin.

τράπεζα έλαβε γνώση της εμπλοκής της Novin στην ανάπτυξη πυρηνικών όπλων (υπόλοιπο του πέμπτου λόγου), και το γεγονός ότι είχαν παρασχεθεί προηγουμένως υπηρεσίες δεν ήταν, και δεν πληρούσε, οποιοδήποτε κριτήριο εγγραφής· τέταρτον, άνευ της αποδείξεως του πέμπτου και του έκτου λόγου, δεν υπήρχε άλλη τεκμηρίωση του δεύτερου και του τρίτου λόγου (επίδειξη συμπεριφοράς που στηρίζει και διευκολύνει τα προγράμματα πυρηνικών και τα προγράμματα βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν, και παροχή τραπεζικών υπηρεσιών σε οντότητες που περιλαμβάνονται στους καταλόγους του ΟΗΕ και της Ένωσης, αντιστοίχως)· πέμπτον, η ιδιότητα της μητρικής εταιρίας της FEE Bank (τέταρτος λόγος) δεν αποτελούσε λόγο που ανταποκρινόταν σε οποιοδήποτε κριτήριο εγγραφής· τέλος, ο κρατικός έλεγχος (πρώτος λόγος) δεν ανταποκρινόταν αυτός καθ' εαυτός σε οποιοδήποτε κριτήριο εγγραφής, ίσχυε μόνο εν μέρει (και δεν αποδείχθηκε ότι το ποσοστό ιδιοκτησίας παρείχε στο κράτος τη δυνατότητα ασκήσεως «καθοριστικής επιρροής») και, εν πάση περιπτώσει, χρησιμοποιήθηκε ως λόγος μόνο στην απόφαση 2010/413 και στον εκτελεστικό κανονισμό 668/2010.

157. Επομένως, συμπεραίνω ότι το Συμβούλιο δεν απέδειξε ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, η οποία να δικαιολογεί την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως στην υπόθεση της Bank Mellat.

158. Όσον αφορά την εκ μέρους του Συμβουλίου εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών στην οποία στηρίχθηκαν οι παρατιθέμενοι για την εγγραφή της Bank Saderat Iran λόγοι: κατ' αρχάς, το Συμβούλιο δεν προσκόμισε αποδεικτικά ή λεπτομερή πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τις υπηρεσίες που η τράπεζα φέρεται να παρέσχε στην OID, στην IEI, στη MEC ή τον SIG (τρίτος, τέταρτος και πέμπτος λόγος)· δεύτερον, άνευ της αποδείξεως των συγκεκριμένων λόγων, δεν υπήρχε άλλη τεκμηρίωση του δεύτερου λόγου (παροχή υπηρεσιών σε οντότητες που προβαίνουν σε αγορές προοριζόμενες για τα πυρηνικά προγράμματα και τα προγράμματα βαλλιστικών πυραύλων του Ιράν, περιλαμβανομένων των οντοτήτων που υπόκεινται στην ΑΣΑΗΕ 1737)· τέλος, ο κρατικός έλεγχος (πρώτος λόγος) δεν ανταποκρινόταν αυτός καθεαυτόν σε οποιοδήποτε κριτήριο εγγραφής, και ανακριβώς αναφερόταν πως ανέρχεται στο 94 % στην απόφαση 2010/413 και στον εκτελεστικό κανονισμό 668/2010 (και δεν αποδείχθηκε ότι το ποσοστό ιδιοκτησίας παρείχε στο κράτος τη δυνατότητα ασκήσεως «καθοριστικής επιρροής»).

159. Επομένως, συμπεραίνω ότι το Συμβούλιο δεν απέδειξε ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, η οποία να δικαιολογεί την αναίρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως στην υπόθεση της Bank Saderat Iran.

160. Συνεπώς, προτείνω την απόρριψη, στο σύνολό του, του λόγου αναιρέσεως του Συμβουλίου που αντλείται από πλάνη περί το δίκαιο εκ μέρους του Γενικού Δικαστηρίου σχετικά με το σκεπτικό του επί της προβληθείσας από τις τράπεζες πρόδηλης πλάνης εκτιμήσεως.

Αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την Bank Saderat Iran (ανταναίρεση της Bank Saderat Iran)

161. Με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, σκέψη 95, το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη: «η δικογραφία δεν περιέχει κάποια ένδειξη που να υποδηλώνει ότι το Συμβούλιο έλεγξε τον πρόσφορο χαρακτήρα και το βάσιμο των αφορώντων την προσφεύγουσα στοιχείων που του υποβλήθηκαν πριν την έκδοση της αποφάσεως 2010/413 και του εκτελεστικού κανονισμού 668/2010». Κατόπιν, με τη σκέψη 96, διεπίστωσε ότι, «κατά την έκδοση των μεταγενέστερων προσβαλλομένων πράξεων, το Συμβούλιο επανεξέτασε τις περιστάσεις της προκειμένης περιπτώσεως υπό το πρίσμα των παρατηρήσεων της προσφεύγουσας, δεδομένου ότι διόρθωσε την ένδειξη που αφορούσε τη συμμετοχή του ιρανικού κράτους στο κεφάλαιό της και εξέφρασε τη γνώμη του επί της επιχειρηματολογίας της σχετικά με τις δραστηριότητες που αφορούσαν τις εγγυητικές επιστολές».

162. Με την ανταναίρεσή της, η *Bank Saderat Iran* υποστηρίζει ότι το Γενικό Δικαστήριο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, αποφαινόμενο ότι οι πληροφορίες στις οποίες το Συμβούλιο στήριξε την απόφαση 2010/413 και τον εκτελεστικό κανονισμό 668/2010 περιείχαν «αφορώντα την προσφεύγουσα στοιχεία», τα οποία ήταν δεκτικά εκτιμήσεως. Συνεπώς, υπέπεσε σε περαιτέρω πλάνη αποφαινόμενο ότι η μη εξέταση των εν λόγω στοιχείων δεν έθιξε το κύρος των επόμενων μέτρων. Κατ' αρχάς, η τράπεζα τόνισε ότι η εκτίμηση του Συμβουλίου δεν είχε στηριχθεί σε αποδεικτικά στοιχεία παρά μόνο σε προτάσεις εγγραφής, με αποτέλεσμα να παραλειφθεί η εξέταση των στοιχείων που την αφορούσαν. Εντούτοις, στη σκέψη 95 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το Γενικό Δικαστήριο εκκινεί από την εσφαλμένη παραδοχή ότι υφίσταντο στοιχεία που έπρεπε να εξεταστούν. Πράγματι, ουδέν στοιχείο υποβλήθηκε στο Συμβούλιο, το οποίο παραδέχεται με την αίτησή του αναιρέσεως ότι ουδέν στοιχείο εξέτασε, καθώς οποιοδήποτε στοιχείο τυχόν υπήρχε ήταν εμπιστευτικό. Τόσο το πρώτο όσο και τα επόμενα μέτρα έπρεπε, επομένως, να έχουν ακυρωθεί για τον λόγο αυτόν και μόνο.

163. Το *Συμβούλιο* συμφωνεί ότι, εάν δεν είχε υπάρξει κανένα απολύτως πληροφοριακό ή αποδεικτικό στοιχείο σχετικά με την εγγραφή της τράπεζας, δεν θα μπορούσε να έχει διενεργήσει κανέναν έλεγχο. Ωστόσο, ορισμένα αποδεικτικά και πληροφοριακά στοιχεία ήταν διαθέσιμα και το Συμβούλιο μπορούσε να τα εξετάσει. Το ζήτημα εάν τα πληροφοριακά και αποδεικτικά στοιχεία αρκούσαν ή ήταν επαρκώς τεκμηριωμένα προκειμένου να δικαιολογήσουν την εγγραφή της τράπεζας είναι διακριτό από το ζήτημα εάν το Συμβούλιο μπορούσε να διενεργήσει τον αρχικό έλεγχο και εάν κατόπιν πραγματοποιήθηκε επανεξέταση. Συνεπώς, ακόμη και αν εξήχθη εσφαλμένο συμπέρασμα από τα διαθέσιμα πληροφοριακά και αποδεικτικά στοιχεία, δεν προκύπτει εξ αυτού ότι είναι αδύνατον να πραγματοποιήθηκε ο αρχικός έλεγχος ή η επακόλουθη επανεξέταση. Το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, αποφαινόμενο ότι το Συμβούλιο εξέτασε τις συνθήκες εγγραφής της τράπεζας πριν από τη λήψη των επόμενων σε βάρος της μέτρων.

164. Φρονώ, κατ' αρχάς, ότι ο συγκεκριμένος λόγος ανταναιρέσεως της Bank Saderat Iran είναι απαράδεκτος, καθώς αυτή, αντιθέτως προς το άρθρο 178, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου, δεν ζητεί την ακύρωση, εν όλω ή εν μέρει, της αποφάσεως του Γενικού Δικαστηρίου, ήτοι, του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Η τράπεζα ρητώς ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την εν λόγω απόφαση «στην έκταση των εσφαλμένων λόγων […] που προσδιορίστηκαν». Αίτηση αναιρέσεως διατυπωθείσα κατ' αυτόν τον τρόπο είναι απαράδεκτη [82].

165. Με το σημείο 1 του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ακυρώθηκε το σύνολο των μέτρων (τόσο τα πρώτα όσο και τα επόμενα) την ακύρωση των οποίων ζήτησε η τράπεζα, κατά το μέρος που την αφορούσαν. Η τράπεζα ουδόλως ζητεί την αναίρεση της εν λόγω ακυρωτικής αποφάσεως, ούτε θα μπορούσε ο λόγος ανταναιρέσεως που προβάλλει, σε περίπτωση ευδοκιμήσεως, να έχει το αποτέλεσμα αυτό. Το μόνο που η τράπεζα ζητεί με τον συγκεκριμένο λόγο ανταναιρέσεως [83] είναι η αναγνώριση ότι τα μέτρα θα μπορούσαν να έχουν ακυρωθεί αποκλειστικά για τον λόγο ότι το Συμβούλιο δεν εξέτασε κανένα αποδεικτικό στοιχείο.

166. Εν πάση περιπτώσει, φρονώ ότι η τράπεζα εστιάζει εν προκειμένω σε ένα δευτερεύουσας σημασίας ζήτημα ορολογίας —και ενδεχομένως σε μια ατυχή μετάφραση. Στη γαλλική απόδοση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως (η οποία, όπως είναι γνωστό, είναι η γλώσσα στην οποία η απόφαση συντάχθηκε και στην οποία έλαβε χώρα η διάσκεψη) χρησιμοποιείται ο πιο γενικός όρος «éléments» («στοιχεία») στα σημεία όπου στην αγγλική διατύπωση χρησιμοποιείται ο όρος «evidence». Όποιες και αν είναι οι ενέργειες ή οι παραλείψεις του Συμβουλίου, προκύπτει ότι τα στοιχεία τού υποβλήθηκαν πριν από την έκδοση της αποφάσεως 2010/413 και του εκτελεστικού κανονισμού 668/2010. Ο πρόσφορος χαρακτήρας και το βάσιμο των εν λόγω στοιχείων θα έπρεπε να έχουν

82 — Βλ., παραδείγματος χάριν, απόφαση Al-Aqsa κατά Συμβουλίου και Κάτω Χώρες κατά Al-Aqsa (C-539/10 P και C-550/10 P, EU:C:2012:711, σκέψεις 43 έως 47 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

83 — Το σημείο 2 του διατακτικού της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως είναι αντικείμενο του δεύτερου λόγου ανταναιρέσεως (βλ. σημεία 168 επ. των παρουσών προτάσεων). Είναι αληθές ότι το σημείο 3 του διατακτικού «[α]πορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά», αλλά, αφενός, αδυνατώ να εντοπίσω τα «λοιπά» κατά τα οποία η προσφυγή απορρίπτεται κατόπιν των σημείων 1 και 2, αφετέρου, η Bank Saderat Iran δεν αναφέρεται στο σημείο 3 του διατακτικού.

εξεταστεί κατά το στάδιο αυτό. Το Γενικό Δικαστήριο απεφάνθη ότι τούτο δεν συνέβη. Όπως φαίνεται, στο πλαίσιο αυτό θα ήταν άνευ σημασίας η διάκριση μεταξύ αποδεικτικών στοιχείων και (ακόμη) ανεπιβεβαίωτων ισχυρισμών. Το Γενικό Δικαστήριο απλώς απεφάνθη ότι το Συμβούλιο δεν είχε εκπληρώσει το καθήκον του να ελέγξει τον πρόσφορο χαρακτήρα και το βάσιμο των στοιχείων που του υποβλήθηκαν. Κρίνοντας ότι, κατά την επανεξέταση της υποθέσεως, το Συμβούλιο έλαβε υπόψη τις επόμενες παρατηρήσεις της τράπεζας, το Γενικό Δικαστήριο ουδόλως έλαβε ως δεδομένο ότι τα προηγούμενα στοιχεία αποτελούσαν αποδεικτικά στοιχεία, εν στενή εννοία, που αφορούσαν την ανταναιρεσείουσα.

167. Κατά συνέπεια, προτείνω την απόρριψη του συγκεκριμένου λόγου ανταναιρέσεως.

Το άρθρο 60 του Οργανισμού (ανταναίρεση της Bank Saderat Iran)

168. Κατά το άρθρο 288 ΣΛΕΕ, ο *κανονισμός* έχει γενική ισχύ, είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος, ενώ η *απόφαση που ορίζει αποδέκτες* είναι δεσμευτική μόνο για αυτούς. Το άρθρο 60, παράγραφος 1, του Οργανισμού ορίζει ότι η άσκηση αναιρέσεως δεν έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα. Ωστόσο, κατά την παράγραφο 2, αποφάσεις του Γενικού Δικαστηρίου με τις οποίες ακυρώνεται *κανονισμός* δεν επιφέρουν αποτελέσματα παρά μόνον από της λήξεως της προθεσμίας ασκήσεως αναιρέσεως ή, αν έχει ασκηθεί αναίρεση εντός της προθεσμίας αυτής, από της απορρίψεώς της.

169. Κατά την πρωτοβάθμια δίκη, η Bank Saderat Iran επέστησε την προσοχή στη διάταξη Akhras κατά Συμβουλίου, η οποία εκδόθηκε επί αιτήσεως αναιρέσεως κατά διατάξεως που απέρριψε αίτηση αναστολής εκτελέσεως πράξεων, περιλαμβανομένων κανονισμών, με τις οποίες επιβλήθηκαν περιοριστικά μέτρα σε πρόσωπα και οντότητες που συνδέονταν με το καθεστώς στη Συρία. Με τη διάταξη αυτή, ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου απεφάνθη ότι, «[α]κόμη και αν, όπως υποστήριξε ο αναιρεσείων με *επιχειρήματα που δεν είναι προφανώς αβάσιμα*, το άρθρο 60, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού […] δεν έχει εφαρμογή σε κανονισμούς όπως αυτοί κατά των οποίων ο αναιρεσείων βάλλει στην κύρια δίκη, εξακολουθεί να ισχύει ότι στην υπό κρίση υπόθεση η αίτηση λήψεως προσωρινών μέτρων απορρίφθηκε όχι λόγω των εννόμων αποτελεσμάτων της διατάξεως αυτής […] αλλά [...] επειδή δεν συνέτρεχε η προϋπόθεση του επείγοντος» [84].

170. Το Γενικό Δικαστήριο τόνισε [85] ότι «ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου δεν εξέτασε λεπτομερώς τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 60, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού ως προς τους επιβάλλοντες περιοριστικά μέτρα κανονισμούς, δεδομένου ότι περιορίστηκε στη διαπίστωση ότι, μολονότι τα επιχειρήματα του προσφεύγοντος [...] προφανώς δεν ήταν "εντελώς αβάσιμα", ήταν όμως αλυσιτελή» [86]. Κατόπιν, έκρινε, ειδικότερα, ότι ο κανονισμός 267/2012 ήταν πραγματικός κανονισμός επί του οποίου είχε εφαρμογή το άρθρο 60, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού, ώστε το Συμβούλιο μπορούσε, εντός της προθεσμίας ασκήσεως αναιρέσεως, να άρει τις διαπιστωθείσες παραβάσεις, λαμβάνοντας, εάν ήταν πρόσφορο, νέα περιοριστικά μέτρα σε βάρος της τράπεζας (ή, όπως υπονοείται, να ασκήσει αίτηση αναιρέσεως με ανασταλτικό αποτέλεσμα ως προς την ακύρωση). Κατά συνέπεια, προκειμένου να μην τεθεί σε κίνδυνο η ασφάλεια δικαίου, τα αποτελέσματα της αποφάσεως 2010/413 (η οποία, όπως τροποποιήθηκε, επέβαλε στην τράπεζα μέτρα που ταυτίζονται με αυτά του κανονισμού 267/2012) διατηρήθηκαν επίσης μέχρι του σημείου που η ακύρωση του κανονισμού 267/2012 άρχισε να παράγει αποτελέσματα.

84 — Διάταξη Akhras κατά Συμβουλίου [C-110/12 P(R), EU:C:2012:507, σκέψη 29, η υπογράμμιση δική μου].

85 — Βλ. απόφαση Bank Saderat Iran (T-494/10, EU:T:2013:59, σκέψεις 122 έως 126).

86 — Σκέψη 122 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

171. Με την ανταναίρεσή της, η *Bank Saderat Iran* υποστηρίζει ότι, κατά την ορθή ερμηνεία τους, όλοι οι προσβαλλόμενοι κανονισμοί δεν είναι πραγματικοί κανονισμοί αλλά αποφάσεις υπό τη μορφή κανονισμών, οι οποίες απευθύνονται σε και αφορούν περιορισμένο αριθμό συγκεκριμένων οντοτήτων. Επομένως, έπρεπε να έχει προσδοθεί άμεση ισχύς στην ακύρωση της εγγραφής της τράπεζας. Προβαίνει σε σύγκριση με τη διάταξη ενός κανονισμού αντιντάμπινγκ περί επιβολής δασμών στα προϊόντα κατονομαζομένων παρασκευαστών ή με έναν κανονισμό που κατένειμε άδειες εισαγωγής βάσει ατομικών αιτήσεων, οι οποίοι χαρακτηρίστηκαν αμφότεροι από το Δικαστήριο ως δέσμη ατομικών αποφάσεων [87]. Η φύση των επίμαχων εγγραφών ως αποφάσεων αποδεικνύεται από την υποχρέωση ατομικής κοινοποιήσεως κατά το άρθρο 15, παράγραφος 3, του κανονισμού 423/2007, και αναγνωρίστηκε από τον γενικό εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Bank Melli Iran [88]. Κατά το άρθρο 60 του Οργανισμού, κανονισμός με πανευρωπαϊκή ισχύ εξακολουθεί να παράγει αποτελέσματα, ενώ εκκρεμεί αίτηση αναιρέσεως, προκειμένου να αμβλυνθούν οι συνέπειες της ακυρώσεως γενικών διατάξεων, οι οποίες κρίνονται έγκυρες στην κατ' αναίρεση δίκη. Δεν ισχύει το αυτό για κανονισμό που έχει ως αποδέκτη του ορισμένο άτομο και περιέχει κατ' ουσίαν μιαν απόφαση, οπότε αυτός εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της γενικής αρχής του άρθρου 60, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού.

172. Το *Συμβούλιο* δεν συμφωνεί με την εκ μέρους της τράπεζας σύγκριση με κανονισμούς περί επιβολής δασμών αντιντάμπινγκ ή κατανομής αδειών εισαγωγής. Οι παρατεθείσες από την τράπεζα αποφάσεις αφορούσαν το ζήτημα εάν η πράξη «αφορ[ά] άμεσα και ατομικά» τους προσφεύγοντες, ως προϋπόθεση ενεργητικής νομιμοποιήσεως όποιου ασκεί προσφυγή ακυρώσεως. Με τις αποφάσεις Kadi I [89] και Bank Melli Iran [90] το Δικαστήριο έκρινε ότι οι κατάλογοι στα παραρτήματα κανονισμών περί επιβολής περιοριστικών μέτρων ήταν γενικής ισχύος, ήταν δεσμευτικοί ως προς όλα τα μέρη τους και ίσχυαν άμεσα σε κάθε κράτος μέλος, όπως κάθε κανονισμός. Το αυτό πρέπει να ισχύσει και εν προκειμένω. Επιπλέον, τα προσβαλλόμενα μέτρα δεν θίγουν μόνο τα πρόσωπα και τις οντότητες που κατονομάζονται, αλλά και πολλά ακόμη πρόσωπα που διατηρούν μαζί τους επαγγελματική σχέση. Επιπροσθέτως, ο κανονισμός 267/2012 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να θεσπίσουν τις κατάλληλες ποινές για παραβάσεις και είναι επιτακτική η αποτροπή της ανασφάλειας δικαίου, ενώ εκκρεμεί προσφυγή. Τέλος, αν δεν είχε εφαρμογή το άρθρο 60, δεύτερο εδάφιο, του Οργανισμού και οι κανονισμοί περί δεσμεύσεως κεφαλαίων ακυρώνονταν από το Γενικό Δικαστήριο με άμεση ισχύ, οι προσφεύγοντες, σε περίπτωση ευδοκιμήσεως, θα μπορούσαν να εκποιούν τα περιουσιακά τους στοιχεία, με σκοπό να παρακάμψουν τα αποτελέσματα κάθε επόμενης δεσμεύσεως περιουσιακών στοιχείων. Αίτηση αναιρέσεως κατά μιας τέτοιας ακυρώσεως, ακόμη και σε περίπτωση ευδοκιμήσεως, θα στερείτο οποιουδήποτε πρακτικού αποτελέσματος.

173. Η *Επιτροπή* τονίζει ότι οι υποχρεώσεις που θεσπίζονται με τα προσβαλλόμενα μέτρα δεν απευθύνονται σε πρόσωπα ή οντότητες που έχουν εγγραφεί αλλά σε όσους έχουν κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους που ανήκουν ή ελέγχονται από τέτοια πρόσωπα ή οντότητες, ή σε όσους ενδέχεται να μπορούν να τους παράσχουν κεφάλαια ή οικονομικούς πόρους.

174. Φρονώ ότι ο υπό εξέταση λόγος ανταναιρέσεως πρέπει επίσης να απορριφθεί.

175. Κατ' αρχάς, προκύπτει άμεσα από τους ορισμούς του «κανονισμού» και της «αποφάσεως» στο άρθρο 288 ΣΛΕΕ ότι ο κανονισμός 267/2012 εμπίπτει στην πρώτη κατηγορία και όχι στη δεύτερη. Επομένως, πρέπει να θεωρείται πραγματικός κανονισμός κατά την έννοια τόσο της προαναφερθείσας διατάξεως όσο και του άρθρου 60 του Οργανισμού.

87 — Αποφάσεις NTN Toyo Bearing κ.λπ. κατά Συμβουλίου (113/77, EU:C:1979:91, σκέψη 11), και International Fruit Company κ.λπ. κατά Επιτροπής (41/70 έως 44/70, EU:C:1971:53, σκέψη 21).

88 — Προτάσεις στην απόφαση Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου (C-548/09 P, EU:C:2011:426, σημείο 41).

89 — Απόφαση Kadi I (C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψη 241).

90 — Απόφαση Bank Melli Iran κατά Συμβουλίου (C-548/09 P, EU:C:2011:735, σκέψη 45).

176. Δεύτερον, το Δικαστήριο έχει εν πάση περιπτώσει ρητώς επιλύσει το ζήτημα αυτό με την απόφασή του Kadi I (EU:C:2008:461), σκέψεις 241 επ., αποφαινόμενο ότι ένας απολύτως συγκρίσιμος κανονισμός ήταν όντως πραγματικός κανονισμός κατά την έννοια του ορισμού της Συνθήκης. Οι λόγοι στους οποίους το Δικαστήριο στήριξε την εν λόγω διαπίστωση —της οποίας η Bank Saderat Iran δεν κάνει μνεία ούτε στην ανταναίρεσή της— κατ' ουσίαν ταυτίζονται με αυτούς που προέβαλαν εν προκειμένω τα θεσμικά όργανα.

177. Αντιθέτως, η εκ μέρους της τράπεζας παράθεση της νομολογίας επί των κανονισμών αντιντάμπινγκ και των προτάσεων του γενικού εισαγγελέα P. Mengozzi στην υπόθεση Bank Melli Iran (EU:C:2011:426) είναι άνευ ουσίας. Οι δύο αποφάσεις που παραθέτει αφορούν την ενεργητική νομιμοποίηση του προσφεύγοντος κατά πράξεως που τον αφορά άμεσα και ατομικά και σε αυτό το πλαίσιο επίσης ο γενικός εισαγγελέας P. Mengozzi τόνισε ότι ο κανονισμός 423/2007 ήταν μέτρο διττής φύσεως —μέτρο γενικής ισχύος, το οποίο παρά ταύτα ήταν αναγκαίο να κοινοποιηθεί στα θιγόμενα άτομα. Η απαίτηση ατομικής κοινοποιήσεως στα πρόσωπα των οποίων τα κεφάλαια ή τα περιουσιακά στοιχεία πρέπει να δεσμευτούν δεν επηρεάζει τη γενική ισχύ ενός τέτοιου κανονισμού έναντι όλων όσοι ενδέχεται να διαθέτουν τέτοια κεφάλαια ή περιουσιακά στοιχεία, ούτε την αναγκαιότητα διατηρήσεως της ασφάλειας δικαίου, ενώ εκκρεμεί προσφυγή.

178. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι το Γενικό Δικαστήριο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι ο κανονισμός 267/2012 ήταν πραγματικός κανονισμός, ο οποίος εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της γενικής διατάξεως του άρθρου 60, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού.

Πρόταση

179. Υπό το πρίσμα των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τόσο τις αιτήσεις αναιρέσεως όσο και την ανταναίρεση της Bank Saderat Iran ως αβάσιμες. Δυνάμει των άρθρων 138, 140 και 184 του Κανονισμού Διαδικασίας, συνδυαστικώς ερμηνευόμενα,

— το Συμβούλιο πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά του έξοδα και στα δικαστικά έξοδα των τραπεζών που αφορούν τις κύριες προσφυγές·

— η Bank Saderat Iran πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά της έξοδα και στα δικαστικά έξοδα του Συμβουλίου που αφορούν την ανταναίρεση, και

— το Ηνωμένο Βασίλειο και η Επιτροπή πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά τους έξοδα που αφορούν τόσο τις αναιρέσεις όσο και την ανταναίρεση.